KOKA

2021

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krzęcin na lata 2022-2027

Krajowy Ośrodek Kształcenia Administracji
tel. 12 333 77 61 tel. kom. 534301280 fax. 12 333 77 62
www.koka.org.pl biuro@koka.org.pl
Rynek Główny 28, 31-010 Kraków

SPIS TREŚCI

I. Wstęp 4
II. Podstawy prawne opracowania Strategii 7
1. Główne ramy prawne 7
2. Powiązanie z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla 8
III. Proces uspołeczniania, słownik pojęć oraz uczestnicy 16
1. Proces uspołeczniania 16
2. Słownik pojęć 16
IV. Wizja oraz cel strategiczny 17
V. Charakterystyka środowiska społecznego 18
Informacje ogólne 18
Struktura ludności 18
Szkolnictwo podstawowe 19
Pomoc społeczna 19
Bezrobocie 20
VI. Diagnoza Problemów Społecznych 22
3. Badania 22
Problematyka badania 22
2. Metodologia badania 24
Uzasadnienie i wybór techniki badawczej 24
Dobór próby 25
Narzędzia badawcze 25
3. Badanie dorosłych mieszkańców na terenie Gminy 25
Struktura badanej próby 25
Problem alkoholowy z perspektywy dorosłych mieszkańców 28
Problem nikotynowy z perspektywy dorosłych mieszkańców 34
Problem narkotykowy z perspektywy dorosłych mieszkańców 36
Problem przemocy z perspektywy dorosłych mieszkańców 41
Postrzeganie problemów społecznych przez mieszkańców Gminy Krzęcin. 51
4. Badanie dzieci i młodzieży na terenie gminy Krzęcin 57
Struktura badanej próby 57
Problem alkoholowy z perspektywy dzieci i młodzieży 59
Problem nikotynowy z perspektywy dzieci i młodzieży 65
Problem narkotykowy z perspektywy dzieci i młodzieży 68

Problem przemocy z perspektywy dzieci i młodzieży 80
5. Badanie sprzedawców na terenie gminy Krzęcin 87
Struktura badanej grupy 87
Problemy społeczne z perspektywy sprzedawców alkoholu 89
6. Wnioski i rekomendacje 96
VII. Analiza SWOT oraz dane prospektywne 106
1. Analiza SWOT 106
2. Dane prospektywne (określenie podstaw wizji Strategii) 109
Pomoc społeczna 109
Profilaktyka rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii 109
Edukacja publiczna, kultura, samoorganizacja społeczności lokalnej 110
VIII. Cele główne strategii, cele szczegółowe i ich realizacja 111
1. Cele główne strategii. 111
2. Cele operacyjne i ich realizacja 112
IX. Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią 117
X. System zarządzania i aktualizacji strategii. 119
Podmioty zarządzające realizacją strategii 119
Instrumenty realizacji strategii 119
Monitoring i ocena wdrażania strategii 120
Aktualizacja strategii 121

I. WSTĘP

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, każda gmina w Polsce ma obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Podstawową intencją tworzenia takiej strategii jest wskazanie działań o charakterze planistycznych, których głównym celem jest dążenie do integracji osób (mieszkańców) i rodzin zamieszkujących daną gminę. Wskazana integracja ma w tym kontekście szerokie - społeczne znaczenie, które należy definiować jako dążenie do zespolenia i zharmonizowania mieszkańców danej społeczności lokalnej, poprzez intensyfikację ich kontaktów. Szczególną uwagę w procesie konsolidacji społecznej zwraca się na osoby, które chcą zmieniać siebie oraz swoje otoczenie, jak również osoby dotknięte różnego rodzaju dysfunkcjami.

Warto, w ślad za Diagnozą Problemów Społecznych, powtórzyć definicję pojęcia „problem społeczny" – w ujęciu R. Marisa jest to: *„ogólne wzory zachowania ludzkiego lub warunków społecznych, które są postrzegane jako zagrożenia dla społeczeństwa przez znaczącą liczbę ludności, przez silne grupy, bądź przez charyzmatyczne jednostki, oraz które mogą być rozwiązane czy też którym można jakoś zaradzić"*[1]. Z kolei, według K. Frysztackiego, warunkiem determinującym zaistnienie problemu społecznego jest stan świadomości. Pojawiające się i narastające poczucie niepokoju, zagrożenia, sprzeciwu to mechanizm identyfikowania problemów oraz nadawania im społecznego charakteru[2]. W świetle tych definicji muszą pojawić się cztery istotne elementy, aby można było mówić o problemie społecznym:

- problem społeczny jest zjawiskiem niepożądanym,
- wywołuje krytykę znacznej liczby ludzi,
- jest zjawiskiem możliwym do przezwyciężenia,
- można go przezwyciężyć przez zbiorowe działanie.

Realizacja celu jaki wynika z konieczności stworzenia strategii gmina może realizować przy wykorzystaniu posiadanej infrastruktury, poprzez jej rozbudowę, bądź wykorzystanie infrastruktury należącej do innych podmiotów w drodze porozumień.

[1] K. Frysztacki, Socjologia problemów społecznych, Warszawa 2009, s. 20.

[2] K. Frysztacki, Problemy społeczne [w:] Encyklopedia socjologii, tom III, Warszawa 2000, s. 205.

Szczególne znaczenie ma także współpraca z podmiotami niepublicznymi, w tym organizacjami pozarządowymi.

W rozwiązywaniu problemów społecznych najbardziej efektywna w perspektywie ostatnich lat jest nauka niezbędnych umiejętności do radzenia sobie z problemami. To właśnie ta metoda będzie podstawą realizacji celów strategicznych. U wielu osób, zwłaszcza w okresie transformacji ustrojowej i gospodarczej następuje spiętrzenie problemów prowadzące do apatii, wycofania się, alienacji. W konsekwencji, bardzo często pożądane staje się stworzenie profesjonalnego systemu edukacji i aktywizacji obywatelskiej ze szczególnym uwzględnieniem udziału społeczeństwa w spotkaniach integracyjno–kulturalnych. Kolejnym obszarem projektowania działań rozwiązujących problemy społeczne jest pomoc społeczna oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Część osób, mimo pomocy w wyżej wymienionych obszarach, dalej ma problemy. Przyczyną takiego stanu są najczęściej problemy związane z nadużywaniem środków psychoaktywnych (alkohol bądź narkotyki).

Wobec powyższego, uznać należy iż w polskich realiach, problemami społecznymi, jakie najczęściej i najsilniej dają o sobie znać są: alkoholizm, narkomania, nikotynizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, bezradność opiekuńczo-wychowawcza oraz wykluczenie społeczne. Problemy te wymagają różnego rodzaju działań oraz indywidualnego podejścia. Nie sposób jednak nie dostrzec, że część z nich może się wzajemnie przenikać i łączyć (i w rzeczywistości tak niestety jest). Priorytetem jest oczywiście przeciwdziałanie tego rodzaju zagrożeniom, ale także podejmowanie działań prowadzących do ograniczania tych problemów w miejscach gdzie one już występują. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w środowisku lokalnym powinna zatem zajmować się działaniem w obszarach:

- edukacja publiczna, kultura, samoorganizacja społeczności lokalnej
- pomoc społeczna, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, pomoc osobom niepełnosprawnym i starszym
- profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii.

Osoba lub rodzina „z problemami", której udzielono pomocy w tych obszarach, będzie bardziej zmotywowana do aktywności w życiu społecznym z adekwatnym poczuciem wartości, mająca świadomość współodpowiedzialności za rozwiązywanie problemów, które spotkała.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego. W ogólnym rozumieniu oznacza sposób osiągania wyznaczonych celów poprzez sterowanie procesem rozwoju, integracji, polityki społecznej. Istotą strategii jest

zatem dochodzenie do porozumienia społecznego, minimalizując sytuacje konfliktowe. Jest to formuła kształtowania strategii elastycznych, otwartych i dynamicznych wobec przyszłości.

Reasumując, można stwierdzić, że strategia stanowi instrument umożliwiający podejmowanie decyzji zarówno w najbliższym okresie, jak i w odległej perspektywie. Zasady realizacji polityki długofalowej określają cele strategiczne i zadania związane z ich realizacją, działania i decyzje zarówno w najbliższym okresie, jak i decyzje w dalszym okresie powinny być podejmowane na podstawie niniejszej strategii. Trzeba jednak zaznaczyć, że strategia jest dokumentem „żywym" co wynika ze zmienności oraz stopnia nasilenia poszczególnych problemów społecznych.

II. PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA STRATEGII

1. Główne ramy prawne

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art. 17. ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2020 r. poz. 1876 ze zm.). Ustawa o pomocy społecznej określa:

1. zadania w zakresie pomocy społecznej,
2. rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich przyznawania,
3. organizację pomocy społecznej,
4. zasady i tryb postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej.

Według ustawy pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mająca na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Różnorodność problemów społecznych występujących w gminie powoduje konieczność wzięcia pod uwagę także innych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie problemów społecznych w przyszłości. Są to m.in.:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1372);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119);
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r., poz. 111, ze zm.);
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2021 r. poz. 877 ze zm.);
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 ze zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1249);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 ze zm.);

– ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2021 r. poz. 1100 ze zm.);

– ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 176);

– ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 573);

– ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 685);

– ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 1285 ze zm.);

– ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r., poz. 1057 ze zm.).

Oprócz wspomnianych aktów prawnych przy realizacji strategii może zachodzić potrzeba odwołania się również do ustaw i aktów wykonawczych z zakresu ochrony zdrowia, oświaty i edukacji publicznej, budownictwa socjalnego.

2. Powiązanie z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla

Niniejsza Strategia jest jednym ze sposobów realizacji Strategii Rozwoju Gminy Krzęcin oraz dokumentem wdrażającym politykę lokalną, a w wyniku tego dokumentem wypełniającym politykę regionalną i krajową. Poniżej ukazano sprzężenie niniejszego dokumentu z wybranymi dokumentami strategicznymi wyższego szczebla, włączając te, które wydaje Unia Europejska.

Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030 jest dokumentem ukazującym główne tendencje, wyzwania i schematy rozwoju społeczno – gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania państwa. Najistotniejszym zadaniem Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju jest poprawa jakości życia obywateli. W zgodzie z wykonaną diagnozą

przygotowaną na potrzeby sporządzenia Długookresowej Strategii, rozwój Polski winien odbywać się w trzech strategicznych obszarach w sposób równoczesny, które to obszary zostały podzielone na osiem części:

w obszarze konkurencyjności i innowacyjności gospodarki:

1. Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna;
2. Polska Cyfrowa;
3. Kapitał Ludzki;
4. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko w obszarze równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski;
5. Rozwój regionalny;
6. Transport;

w obszarze efektywności i sprawności państwa:

7. Kapitał społeczny;
8. Sprawne państwo.

Narodowy Program Zdrowia 2021-2025

Celem strategicznym Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021–2025 (dalej jako: NPZ), jest zwiększenie liczby lat przeżytych w zdrowiu oraz zmniejszenie społecznych nierówności w zdrowiu. Przy realizacji NPZ niezbędne jest uwzględnienie wpływu skutków zdrowotnych wywołanych przez epidemię COVID-19 na zdrowie populacji. Choroba ta przyczyniła się do największego kryzysu zdrowotnego w Rzeczypospolitej Polskiej po zakończeniu II wojny światowej. Z uwagi na jej specyfikę (niezależnie od konieczności nieustannego jej przeciwdziałania i zwalczania skutków) niezbędne jest zintensyfikowanie działań mających na celu promowanie zdrowia, ograniczanie narażenia na czynniki ryzyka chorób cywilizacyjnych. Epidemia COVID-19, nakładając się na epidemię przewlekłych chorób niezakaźnych, powoduje efekt negatywnej synergii. Tym bardziej istotna jest konieczność podjęcia kompleksowych, a także zgodnych z aktualną wiedzą naukową, interwencji w obszarze zdrowia publicznego, wszelkimi dostępnymi narzędziami.

Cele operacyjne NPZ obejmują:

1. Profilaktykę nadwagi i otyłości.

2. Profilaktykę uzależnień.

3. Promocję zdrowia psychicznego.

4. Zdrowie środowiskowe i choroby zakaźne.

5. Wyzwania demograficzne.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej

Głównym powodem opracowania, a następnie wdrożenia Narodowej Strategii Integracji Społecznej (dalej jako: NSIS) było przystąpienie Polski do realizacji drugiego z zadania Strategii Lizbońskiej UE, stawiającego na unowocześnienie europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz pokonywanie izolacji społecznej. Analizując zmiany, jakie zaszły w wyniku transformacji ustrojowej niezwykle istotne działanie strategiczne państwa powinno stanowić tworzenie warunków kształtowania kapitału społecznego. Rozwój kapitału społecznego, w tym umiejętności do kooperacji oraz rozwiązywania problemów społecznych obliguje do wzrostu zaangażowania obywateli, a także wymaga takiej polityki państwa, która będzie spójna. Marginalizowanie społeczne wynika przede wszystkim z niekorzystnych warunków ekonomicznych, dyskryminacja ze względu na niepełnosprawność, choroby, uzależnienia. Realizowanie koncepcji Narodowej Strategii będzie możliwe dzięki wdrożeniu strategii i programów w kwestii integracji społecznej na poziomie lokalnym, zatem przyjęcie Strategii umożliwi realizację założeń zawartych w Narodowej Strategii Integracji Społecznej.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020 została przygotowana jako reakcja zwrotna na wyzwania, jakie zidentyfikowano w Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju. Nierozerwalnym elementem inicjatywy rozwoju Polski na najbliższe lata jest Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego. Sztandarowym celem Strategii jest umocnienie udziału kapitału społecznego w rozwoju gospodarczo – społecznym Polski, realizowanego za pomocą czterech najważniejszych zadań szczegółowych:

Cel 1. Kształtowanie postaw sprzyjających kooperacji, kreatywności oraz komunikacji.

Cel 2. Poprawa mechanizmów partycypacji społecznej i wpływu obywateli na życie publiczne.

Cel 3. Usprawnienie procesów komunikacji społecznej oraz wymiany wiedzy.

Cel 4. Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego.

Współpraca różnych podmiotów aktywnych w sferze społecznej, takich jak: organizacje społeczne czy podmioty publiczne będzie umożliwiała realizację określonych celów. Działania skierowane do beneficjentów OPS będą miały wpływ na osiągnięcie wyżej wymienionych założeń, a zwłaszcza na zwiększenie aktywności i wzrost poziomu umiejętności wspomagających rozwój kapitału społecznego.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Celem głównym Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 (dalej jako: KSRR) jest efektywne wykorzystanie wewnętrznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągania zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiąganiu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym. Dookreśla on zatem II cel szczegółowy SOR – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony. Cel główny polityki regionalnej do roku 2030 będzie realizowany w oparciu o trzy uzupełniające się cele szczegółowe:

Cel szczegółowy I: Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym;

Cel szczegółowy II: Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych;

Cel szczegółowy III: Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Zintegrowana Strategia Umiejętności 2030 (część szczegółowa)

Zintegrowana Strategia Umiejętności (dalej jako: ZSU) została opracowana z uwzględnieniem: wymogów wynikających z Umowy Partnerstwa, rekomendacji raportu „Strategia Umiejętności OECD: Polska" oraz założeń Nowego Europejskiego Programu na rzecz Umiejętności.

Obszary oddziaływania w ramach ZSU 2030 (część szczegółowa):

1. Umiejętności podstawowe, przekrojowe i zawodowe dzieci, młodzieży i osób dorosłych.

2. Rozwijanie umiejętności w edukacji formalnej – kadry zarządzające.
3. Rozwijanie umiejętności w edukacji formalnej – kadry uczące.
4. Rozwijanie umiejętności poza edukacją formalną.
5. Rozwijanie i wykorzystanie umiejętności w miejscu pracy.
6. Doradztwo zawodowe.
7. Współpraca pracodawców z edukacją formalną i pozaformalną.
8. Planowanie uczenia się przez całe życie i potwierdzanie umiejętności.

Każdy z obszarów oddziaływania zawiera tematy i kierunki działań, a także katalog podmiotów, które będą zaangażowane w realizację strategii. ZSU stanowi ramy strategiczne polityki na rzecz rozwoju umiejętności niezbędnych do wzmocnienia kapitału społecznego, włączenia społecznego, wzrostu gospodarczego i osiągnięcia wysokiej jakości życia.

Narodowy Program Mieszkaniowy

Narodowy Program Mieszkaniowy to dokument strategiczno - programowy, który wyznacza główne kierunki realizacji polityki mieszkaniowej państwa w perspektywie do 2030 r. Program określa priorytety polityki mieszkaniowej państwa oraz podstawowe narzędzia służące rozwiązywaniu problemów mieszkaniowych w Polsce. Nie koncentruje się przy tym wyłącznie na zachętach w postaci publicznego finansowania inicjatyw promieszkaniowych. Z uwagi na różnorodne wyzwania stojące przed władzami publicznymi i innymi podmiotami działającymi na rzecz rozwoju zasobów mieszkaniowych, Program przewiduje rozwiązania umożliwiające angażowanie w cel poprawy dostępności mieszkań i warunków zamieszkiwania potencjału całego rynku mieszkaniowego, zarówno inwestorów publicznych jak i prywatnych.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030 (SRKL)

Głównym jej celem jest wzrost kapitału ludzkiego i spójności społecznej w Polsce. Obejmuje 4 cele szczegółowe:

1. Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, w tym cyfrowych;
2. Poprawę zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej;
3. Wzrost i poprawę wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy;

4. Redukcję ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawę dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030 stanowi odpowiedź na wyzwania, jakie stoją przed Polską, w zakresie lepszego wykorzystania potencjału ludzkiego i zapewnienia spójności społecznej. Zaplanowano w niej szerokie działania, które odnoszą się do zatrudnienia i polityki społecznej oraz wpływających na nie kwestii związanych z zapewnieniem odpowiednich warunków mieszkaniowych, do edukacji i szeroko rozumianej ochrony zdrowia.

Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027 z perspektywą do roku 2030

Głównym celem jest wsparcie i inkluzja osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz wzrost spójności społecznej. Określone na podstawie diagnozy priorytety i działania koncentrują się na obszarach:

- przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży,
- przeciwdziałania bezdomności,
- rozwijania usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami, osób starszych i innych
- osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu,
- wspierania osób i rodzin poprzez działania instytucji pomocy społecznej oraz działania
- podmiotów ekonomii społecznej,
- wspierania integracji cudzoziemców poprzez rozwój usług społecznych dla migrantów oraz ich integracji na rynku pracy.

Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030

Celem głównym Strategii na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami jest włączenie osób z różnego rodzaju niepełnosprawnościami w życie społeczne i zawodowe, a tym samym zagwarantowanie im praw określonych w Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych. Dokument zakłada kompleksowe, horyzontalne, ponadsektorowe podejście polityki publicznej do wsparcia osób z niepełnosprawnościami, uwzględniające ich potrzeby w zakresie niezależnego życia i włączenia społecznego. Wskazano 8 obszarów priorytetowych Strategii:

- Niezależne życie
- Dostępność
- Edukacja
- Praca
- Warunki życia i ochrona socjalna
- Zdrowie
- Budowanie świadomości
- Koordynacja.

Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. Bezpieczeństwo – Uczestnictwo – Solidarność

Uwzględnia szczegółowe rozwiązania we wszystkich najważniejszych sferach życia osób starszych, m.in. w zakresie bezpieczeństwa, zdrowia, aktywności społecznej, zawodowej itp., a także dostosowania infrastruktury do potrzeb i możliwości takich osób.

Dokument przewiduje realizację szeregu działań wobec ogółu osób starszych w ramach następujących obszarów:

- Kształtowanie pozytywnego postrzegania starości w społeczeństwie.
- Uczestnictwo w życiu społecznym oraz wspieranie wszelkich form aktywności obywatelskiej, społecznej, kulturalnej, artystycznej, sportowej i religijnej.
- Tworzenie warunków umożliwiających wykorzystanie potencjału osób starszych jako aktywnych uczestników życia gospodarczego i rynku pracy, dostosowanych do ich możliwości psychofizycznych oraz sytuacji rodzinnej.
- Promocja zdrowia, profilaktyka chorób, dostęp do diagnostyki, leczenia i rehabilitacji.
- Zwiększanie bezpieczeństwa fizycznego – przeciwdziałanie przemocy i zaniedbaniom wobec osób starszych.
- Tworzenie warunków do solidarności i integracji międzypokoleniowej.

- Działania na rzecz edukacji dla starości (kadry opiekuńcze i medyczne), do starości (całe społeczeństwo), przez starość (od najmłodszego pokolenia) oraz edukacja w starości (osoby starsze).

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030

Jest to dokument stanowiąc podstawę do prowadzenia polityki rozwoju w regionie. Określa kierunki tej polityki i wytycza cele do osiągnięcia w przyjętym horyzoncie czasowym. W oparciu o diagnozę stanu województwa oraz uwarunkowania jego rozwoju, sformułowano wizję i misję rozwoju oraz wyznaczono cele strategiczne i kierunkowe rozwoju województwa.

Do celów kierunkowych istotnych z punktu widzenia niniejszego dokumentu zaliczono m.in.:

- Wzmocnienie potencjału demograficznego i funkcji rodziny
- Włączenie społeczne i zapewnienie szans rozwojowych wszystkim mieszkańcom regionu
- Rozwój wspólnotowości i tworzenie kapitału społecznego;
- Rozwój potencjału gospodarczego województwa w oparciu o inteligentne specjalizacje.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Choszczeńskiego na lata 2017-2025

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Choszczeńskiego, została przyjęta uchwałą NR XVIII/138/2017 Rady Powiatu w Choszcznie z dnia 31 marca 2017 r. Strategia ta określa w perspektywie 8-letniej podstawy budowania polityki społecznej powiatu. Opracowany dokument nie ogranicza się w swych zapisach tylko do zadań realizowanych bezpośrednio przez instytucje samorządowe, ale proponuje także działania, które stanowią wyzwania dla społeczności lokalnej i organizacji działających w obszarze polityki społecznej na terenie powiatu.

III. PROCES USPOŁECZNIANIA, SŁOWNIK POJĘĆ ORAZ UCZESTNICY

1. Proces uspołeczniania

Uspołecznienie procesu planowania strategicznego jest wymogiem Unii Europejskiej i wiąże się w praktyce z zastosowaniem w procesie planowania co najmniej dwóch z czterech niżej podanych zasad polityki strukturalnej Unii Europejskiej:

- **programowanie** – obowiązek tworzenia długookresowych strategii i planów rozwoju na poziomie narodowym, wojewódzkim i wszędzie tam, gdzie jest to uzasadnione potrzebami lokalnymi – także na poziomie gmin i powiatów,
- **subsydiarność** – jasne określenie kompetencji władzy wykonawczej różnych szczebli i upoważnienie (na mocy stosowanych aktów prawnych) samorządów do programowania i realizacji polityki społecznej regionu,
- **partnerstwo** – statutowy obowiązek konsultowania polityki społecznej z partnerami społecznymi na każdym poziomie programowania polityki społecznej.
- **koncentracja** – wybór i ustalenie hierarchii priorytetów w ramach programów operacyjnych i systematyczne zwiększanie przydziału środków na te działania w obszarach, na których koncentrują się problemy społeczne i ekonomiczne.

W niniejszej Strategii zostały uwzględnione wszystkie 4 zasady.

2. Słownik pojęć

- WIZJA - dokąd zmierzamy, kim chcemy się stać, w imię jakich wartości działamy,
- MISJA – sens naszego istnienia i działania,
- PRIORYTETY – najważniejsze cele, pierwszoplanowa sprawa (zgodnie z nomenklaturą NSRR),
- CELE (KIERUNKI STRATEGICZNE) – opisują pożądane zmiany struktury powiązań i jakości w podsystemach rozwoju,
- ZADANIA – upodmiotowiony harmonogram działań (programów, czasów).

IV. WIZJA ORAZ CEL STRATEGICZNY

Wizja rozwoju jest określeniem takiego obrazu Gminy Krzęcin, jaki jednostka (samorządu) oraz jej mieszkańcy (uczestnicy procesu planowania), chcieliby osiągnąć za 5 lat. Wizja określa bardzo ogólnie dlaczego działamy, do czego dążymy, jakie chcemy osiągnąć cele, jeśli podejmiemy działania strategiczne.

Mając na względzie założenia wcześniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych (na lata 2015-2021), Strategii Rozwoju Gminy, a także przeprowadzoną Diagnozę Problemów Społecznych, w niniejszej Strategii, wizję sformułowano w następujmy sposób:

Gmina Krzęcin, jako miejsce przyjazne i otwarte dla mieszkańców, które:

- zapewnia profesjonalną pomoc społeczną, efektywnie rozwiązującą problemy socjalne oraz bytowe mieszkańców, wspiera osoby potrzebujące pomocy i sprzyja ich rozwojowi;
- umożliwia i sprzyja integracji społeczności lokalnej (zwłaszcza integracji seniorów), ze szczególnym uwzględnieniem przeciwdziałania ubóstwu i marginalizacji społecznej;
- prowadzi aktywną i efektywną politykę zdrowotną.

Celem strategicznym, a zarazem podstawowym (wyjściowym) jest opracowanie harmonijnego planu działania, spójnego z przedstawioną wizją, uwzględniającego szczegółowy podział na priorytetowe obszary.

V. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA SPOŁECZNEGO

INFORMACJE OGÓLNE

Gmina Krzęcin jest gminą wiejską, położona jest w województwie zachodniopomorskim, w powiecie choszczeńskim. Obszar gminy zajmuje 140,44 km^2. Największą powierzchnię zajmują użytki rolne – 53,3% (74,89 km^2). Z kolei tereny leśne stanowią 26,7% powierzchni Gminy (37,5 km^2).

Na terenie Gminy funkcjonuje łącznie 189 podmiotów gospodarczych (wg stanu na koniec 2020 r.) – 174 osoby prowadzące działalność gospodarczą, oraz 15 spółek prawa handlowego. W strukturze przedsiębiorstw wyraźnie wyróżnia się branża budowlana (52 podmioty), handel i naprawy (33 podmioty) oraz przetwórstwo przemysłowe (20 podmiotów). Ponadto na terenie Gminy funkcjonuje 14 sklepów oraz 2 lokale gastronomiczne.

STRUKTURA LUDNOŚCI

GRUPA WIEKOWA	GMINA	
	OGÓŁEM	KOBIETY
2019 rok	**3545**	**1770**
Wiek przedprodukcyjny (0 - 18 lat)	653	316
Wiek produkcyjny (19 – 59/64)	2204	1001
Wiek poprodukcyjny (powyżej 60/65)	688	453
2020 rok	**3493**	**1741**
Wiek przedprodukcyjny (0 - 18 lat)	645	315
Wiek produkcyjny (19 – 59/64)	2142	971
Wiek poprodukcyjny (powyżej 60/65)	706	455

Źródło: Urząd Gminy

SZKOLNICTWO PODSTAWOWE

Struktura placówek oświatowych w Gminie Krzęcin:

Liczba placówek	2018/2019	2019/2020
Placówki wychowania przedszkolnego	1	1
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	83	95
Szkoły podstawowe	1	1
Uczniowie szkół podstawowych	233	205

Źródło: Urząd Gminy

POMOC SPOŁECZNA

Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu trudnej sytuacji życiowej.

	2019 ROK	2020 ROK
LICZBA ŚWIADCZENIOBIORCÓW OTRZYMUJĄCYCH POMOC NA PODSTAWIE WYDANYCH DECYZJI	213	216
W TYM ZADANIA WŁASNE	213	
W TYM ZADANIA ZLECONE	0	
LICZBA RODZIN	186	168
LICZBA OSÓB W RODZINACH	311	330

Głównym podmiotem realizującym zadania z zakresu pomocy społecznej jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krzęcinie (dalej jako: GOPS lub OPS). Szczegółowe przedstawienie danych dotyczących liczby osób objętych pomocą społeczną z powodu trudnej sytuacji życiowej znajduje się w tabeli poniżej (str. 21).

Poza GOPS, na terenie Gminy funkcjonują:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

BEZROBOCIE

Bezrobotni w Gminie Krzęcin.

	2019 ROK		2020 ROK	
	OGÓŁEM	KOBIETY	OGÓŁEM	KOBIETY
BEZROBOTNI	190	121	213	127
Z PRAWEM DO ZASIŁKU	30	19	29	14
ZAMIESZKALI NA WSI	190	121	213	127

Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu trudnej sytuacji życiowej.

	Liczba gospodarstw domowych	Liczba osób w gospodarstwach domowych	% ogółu mieszkańców	Liczba gospodarstw domowych	Liczba osób w gospodarstwach domowych	% ogółu mieszkańców
	2019 rok			2020 rok		
Ubóstwo	71	104	2,98	72	103	2,95
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0
Ochrona macierzyństwa	25	102	2,92	29	116	3,32
Bezdomność	0	0	0	0	0	0
Niepełnosprawność	55	85	2,43	57	85	2,43
Bezradność	22	74	2,12	27	88	2,52
Długotrwała choroba	58	103	2,95	51	89	2,55
Alkoholizm	6	10	0,29	5	5	0,14
Narkomania	1	2	0,06	1	2	0,06
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	2	2	0,06	2	2	0,06

VI. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

3. Badania

PROBLEMATYKA BADANIA

Zakres prac badawczych odnosił się do zdiagnozowania następujących problemów:

→ **Problemu alkoholowego (alkoholizmu)** – według WHO to *„wszelki sposób picia, który wykracza poza miarę tradycyjnego i zwyczajowego spożycia albo poza ramy obyczajowego, przyjętego w całej społeczności, picia towarzyskiego bez względu na czynniki, które do tego prowadzą"*[3]. Problem alkoholowy jest jednym z najpoważniejszych i najpowszechniejszych problemów społeczeństwa polskiego, w związku z tym tej kwestii poświęcono najwięcej miejsca w diagnozie.

→ **Problemu narkotykowego (narkomania i dopalacze)** – według ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii[4], narkomania to: *„stałe lub okresowe używanie w celach niemedycznych środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie od nich"*. W raporcie zwrócono uwagę przede wszystkim na następujące kwestie związane z owym zjawiskiem: rozpowszechnienie i dostępność narkotyków oraz dopalaczy, skala problemu wśród dorosłych mieszkańców, dzieci i młodzieży szkolnej na terenie gminy.

→ **Problemu nikotynowego** (nikotynizm) – który jest nałogiem wywołanym przez dwa podstawowe, wzajemnie oddziałujące na siebie uzależnienia: farmakologiczne uzależnienie od nikotyny (związane z koniecznością utrzymania odpowiednich jej stężeń w surowicy krwi) oraz uzależnienie behawioralne (złożone, zależące od czynników psychologicznych, środowiskowych, kulturowych i społecznych). Zespół uzależnienia jest zaburzeniem zdrowotnym i charakteryzują go specyficzne objawy, które zostały opisane w Klasyfikacji Chorób Światowej Organizacji Zdrowia ICD-10, gdzie wyodrębniono kategorię F-17: aburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania spowodowane paleniem tytoniu[5]. Diagnoza ma na celu ukazanie skali uzależnienia oraz dostępności nikotyny dla dzieci i młodzieży szkolnej na terenie gminy, a także skali problemu wśród dorosłych mieszkańców.

---

[3] T. Pilch, Encyklopedia pedagogiczna XXI wieku, str. 92.

[4] Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. 2019 poz. 852).

[5] Źródło: *http://morawica.com.pl/nikotyna* (dostęp 10.10.2020).

→ **Problem przemocy domowej** - ten rodzaj przemocy często określany jest także mianem, „przemocy w rodzinie". W polskim porządku prawnym charakterystykę i definicję zjawiska przemocy w rodzinie zawiera Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. *„O przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie"*[6]. Wskazano w niej, iż za „przemoc w rodzinie" uważa się jednorazowe lub powtarzające się wielokrotnie „umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste" członków danej rodziny lub osób wspólnie zamieszkujących i gospodarujących ze sprawcą tego rodzaju zachowań. Podobną charakterystykę tego zjawiska zawarto w Kodeksie Karnym (art. 207 K.K.), w którym istnieje pojęcie „znęcania się" fizycznego lub psychicznego nad osobą najbliższą lub *„inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny"*[7]. Charakterystyczną cechą przemocy w rodzinie jest wykorzystanie przez sprawców tego rodzaju zachowań, posiadanej siły i dominacji nad innymi członkami rodziny, w celu podporządkowania ich i zmuszenia do określonych zachowań. Z tego powodu osobami doznającymi przemocy są najczęściej osoby, które w strukturze danej rodziny są zależne od swych opiekunów lub bliskich.

→ **Problemu przemocy rówieśniczej (ang. bullying)** - definiowana jest jako specyficzny rodzaj agresywnego zachowania dzieci oraz nastolatków wobec swoich rówieśników.

→ **Problemu ubóstwa** - zjawisko społeczne polegające na braku dostatecznych środków materialnych do zaspokajania potrzeb życiowych jednostki lub rodziny.

→ **Starzenie się społeczeństwa** - To zwiększenie udziału starszych osób w ogólnej liczbie ludności przy jednoczesnym zmniejszeniu się udziału w tej strukturze dzieci. Jest to proces, który postępuje już od wielu lat i nadal przybiera na sile. Zmiany demograficzne tego typu mają istotne znaczenie dla kraju ze względów ekonomicznych, jak i społecznych.

→ **Problemu niepełnosprawności** – definiujemy je jako brak zdolności do wykonywania czynności w sposób lub w zakresie uważanym za normalny dla człowieka, wynikające z uszkodzenia i upośledzenia funkcji organizmu[8].

---

[6] Ustawa z dnia 29 Lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. 2020 poz. 218).
[7] J. Polanowski, Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, Wydawnictwo Edukacyjne „Parpamedia", Warszawa 1999, s. 21.
[8] WHO.
29 – lipca - źródło

2. Metodologia badania

UZASADNIENIE I WYBÓR TECHNIKI BADAWCZEJ

Istotą badania, było poznanie opinii oraz postaw mieszkańców względem wybranych problemów społecznych: alkoholowego, nikotynowego, narkotykowego, zjawiska przemocy oraz problemu ubóstwa, bezdomności, niepełnosprawności, zdrowia, bezrobocia, oceny warunków życia, form pomocy rodzinie oraz problemów osób starszych. W tym celu zdecydowano się na przeprowadzenie trzech komplementarnych badań, zrealizowanych wśród dwóch grup społecznych: dorosłych mieszkańców, w tym sprzedawców sprzedających i podających napoje alkoholowe oraz uczniów szkół podstawowych zlokalizowanej na terenie Gminy Krzęcin. Każda grupa respondentów wniosła coś nowego względem badanych zagadnień i pozwoliła na ich lepszą diagnozę oraz głębsze zrozumienie.

W badaniach zastosowano triangulację technik badawczych. Koncepcja badania uwzględniła zapewnienie trafności i rzetelności planowanych działań. Wiązała się z tym przede wszystkim triangulacja źródeł danych, polegająca na pozyskiwaniu informacji z różnych środowisk. Diagnozę problemów społecznych na terenie Gminy Krzęcin rozpoczęto od przeprowadzenia badań wśród uczniów oraz dorosłych mieszkańców. Badania sondażowe (ilościowe) przeprowadzono wśród dorosłych mieszkańców na terenie Gminy Krzęcin za pomocą metody CAWI (badanie za pomocą ankiety internetowej) oraz za pomocą metody PAPI (wywiad bezpośredni realizowany przy użyciu papierowej ankiety). Link odnoszący się do ankiety internetowej został umieszczony na głównej stronie Urzędu Gminy Krzęcin. Uzupełnione przez dorosłych mieszkańców ankiety zostały odesłane w formie elektronicznej w postaci zestawienia wszystkich danych, co zapewniło badanym pełną anonimowość. W badaniu uczniów również zastosowano metodologię ilościową CAWI. Wybór metody sondażu diagnostycznego sprawił, że najbardziej dogodną techniką była ankieta audytoryjna. Uczniowie, zebrani w większej grupie, wypełniali samodzielnie ankiety. Badanie przeprowadzone zostało zgodnie z zasadami etyki, zaś uczestnicy poinformowani zostali o zachowaniu anonimowości badania, a w szkołach uzyskano za każdym razem zgodę dyrektora placówki na przeprowadzenie badań.

Natomiast wśród sprzedawców alkoholu zastosowano metodę PAPI Wykorzystana technika badawcza opierała się na bezpośrednim komunikowaniu się ankietera z respondentami, przy wykorzystaniu ustrukturyzowanego narzędzia badawczego, jakim był kwestionariusz ankiety. Kwestionariusz ankiety umożliwił uzyskanie informacji dotyczących stanu oraz nasilenia zagrożeń społecznych występujących na terenie Gminy Krzęcin, między innymi poprzez

zdiagnozowanie problemów i oczekiwań zgłaszanych przez dorosłych mieszkańców oraz dzieci i młodzież z jednej szkoły podstawowej.

DOBÓR PRÓBY

Badania zostały przeprowadzone w miesiącach wrzesień - listopad 2021 roku. W badaniu łącznie wzięło udział 238 osób (100 mieszkańców, 125 uczniów ze szkoły podstawowej oraz 13 sprzedawców alkoholu. Zróżnicowany dobór próby umożliwił pogłębienie badanych zjawisk związanych bezpośrednio z zagrożeniami społecznymi na terenie gminy oraz uzyskanie informacji i opinii z różnych środowisk.

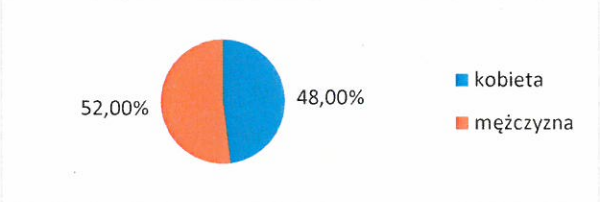
NARZĘDZIA BADAWCZE

Kwestionariusz ankiety użyty do zebrania danych miał podobną konstrukcję niezależnie od badanej grupy. Składał się z pytań zamkniętych jednego lub wielokrotnego wyboru. Ze względu na specyfikę poszczególnych grup dokonano spersonalizowania pytań, dostosowując ich charakter do profilu respondenta. Ankieta wypełniana była samodzielnie, co ma niebagatelną rolę w badaniu postaw i opinii względem delikatnych kwestii. Za każdym razem przed przystąpieniem do badania, uczestnicy zostali poinformowani o pełnej anonimowości, został wyjaśniony cel oraz instrukcja wypełniania kwestionariusza. Wyniki przedstawione w raporcie mają charakter procentowy. **Ewentualne dysproporcje związane są z zaokrągleniem do liczb całkowitych (maksymalnie +/- 1%).**

3. Badanie dorosłych mieszkańców na terenie Gminy

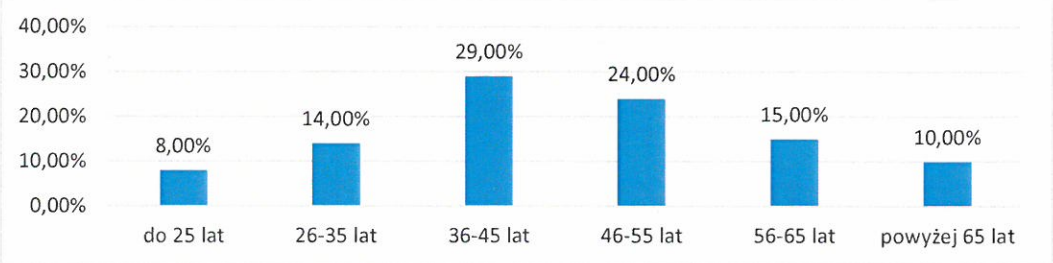
STRUKTURA BADANEJ PRÓBY

W badaniu diagnozującym problemy społeczne w Gminie Krzęcin wzięło udział 100 dorosłych mieszkańców. 48,00% badanej próby stanowiły kobiety, zaś 52,00% mężczyźni.

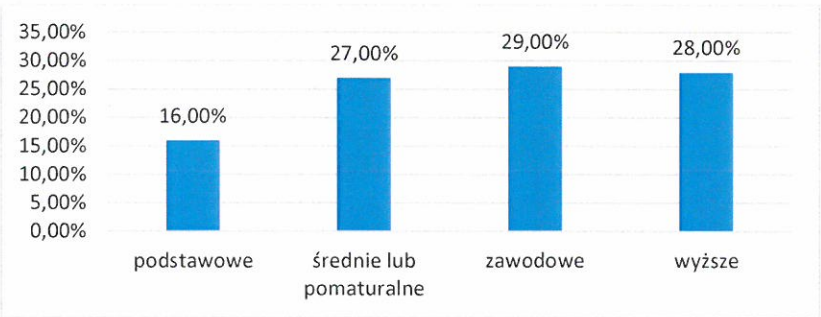
Wykres 1 Płeć.

Największą część badanej próby stanowiły osoby w wieku 36-45 lat (29,00%) oraz 46-55lat (24,00%). 15,00% badanej grupy to osoby w wieku od 56-65 lat oraz w wieku od 26 do 35 lat (14,00%). Ankietowani w wieku powyżej 65 roku życia stanowili 10,00% ogółu respondentów, a do 25 lat było 8,00% osób.

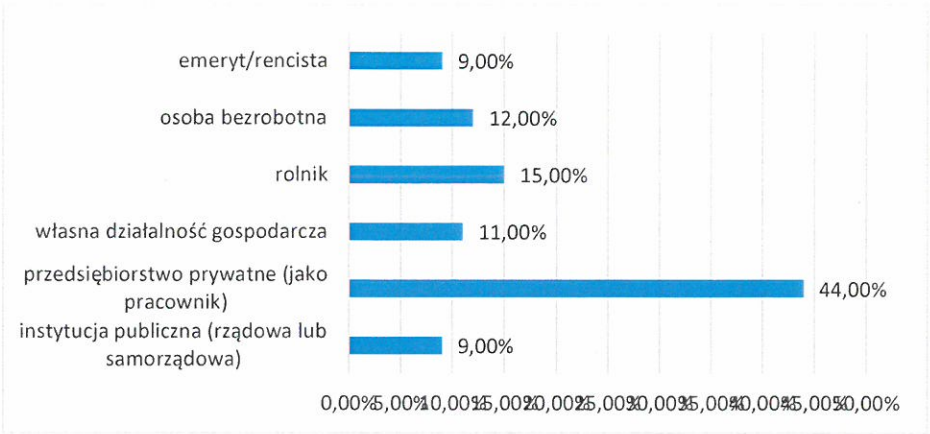
Wykres 2 Wiek.

29,00% ankietowanych posiada wykształcenie zawodowe, a 28,00% wykształcenie wyższe, natomiast 27,00% mieszkańców twierdzi, że ma wykształcenie średnie lub pomaturalne. Kolejne 16,00% osób ma wykształcenie podstawowe.

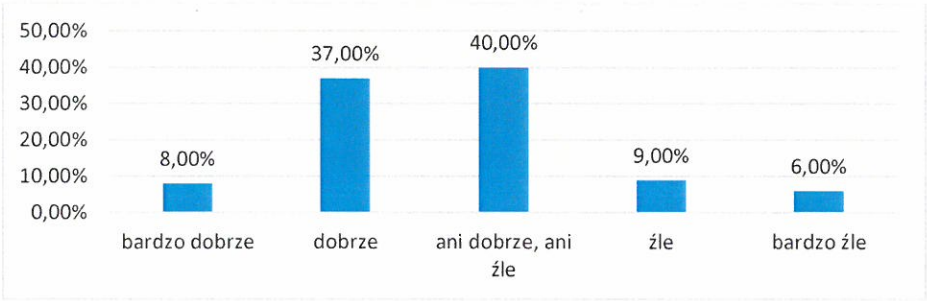
Wykres 3 Wykształcenie.

44,00% ankietowanych pracuje w przedsiębiorstwach prywatnych jako pracownicy. 15,00% osób pracuje jako rolnik, kolejne 12,00% respondentów to osoby bezrobotne, a 11,00% to osoby prowadzące własną działalność gospodarczą. Dodatkowo po 9,00% to emeryci/renciści lub osoby pracujące w instytucjach publicznych (rządowych lub pozarządowych).

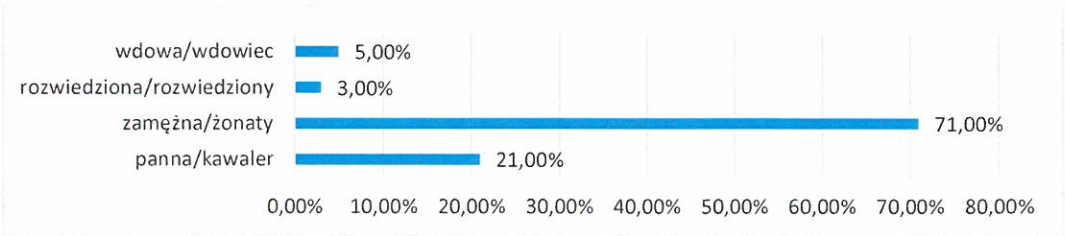
Wykres 4 Miejsce zatrudnienia.

37,00% respondentów oceniło pozytywnie swoją sytuację materialną, natomiast 40,00% wskazało odpowiedź „ani dobrze, ani źle", z kolei 8,00% ankietowanych udzieliło odpowiedzi: „bardzo dobrze". Swoją sytuację jako złą lub bardzo złą deklaruje łącznie 15,00% badanej społeczności.

Wykres 5 Jak ocenia Pan/i swoją sytuację materialną?

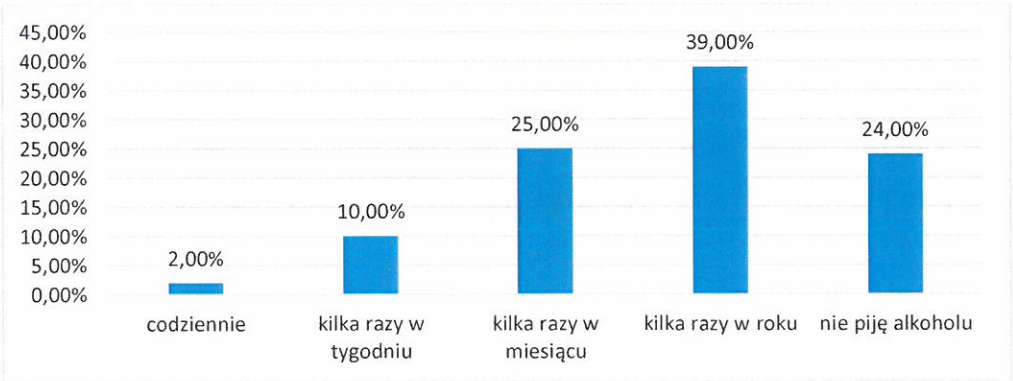
Większość badanych mieszkańców to osoby zamężne/żonate (71,00%). Respondenci stanu wolnego stanowili 21,00% badanej społeczności, a 5,00% to wdowy lub wdowcy. Pozostałą grupą są osoby rozwiedzione 3,00%.

Wykres 6 Stan cywilny.

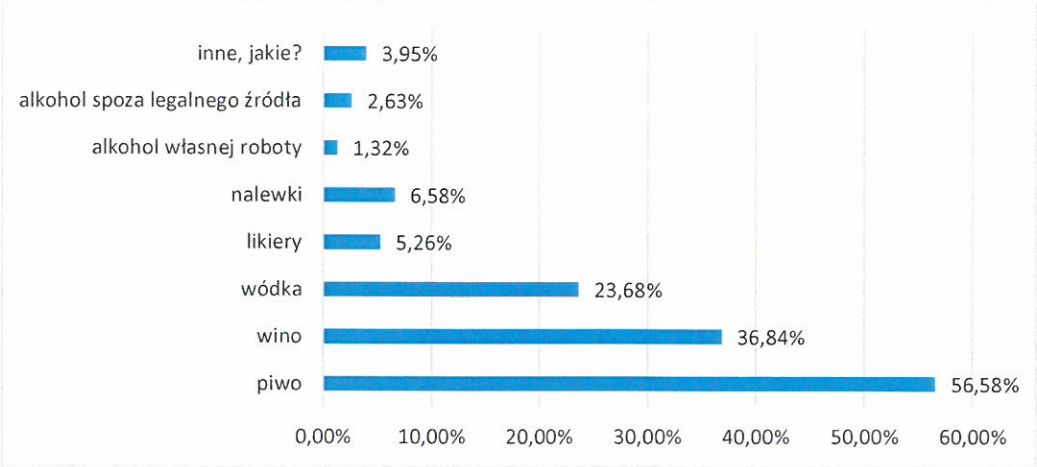
PROBLEM ALKOHOLOWY Z PERSPEKTYWY DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

Pierwszym diagnozowanym problemem społecznym w Gminie Krzęcin, był problem alkoholowy. Czasy współczesne charakteryzuje niespotykana we wcześniejszych dziejach człowieka dynamika występująca we wszystkich obszarach działalności człowieka. Przemianom ulega styl życia, jego standardy, moda. Czas przeznaczany na realizację zawodową zaczyna się zwiększać, kosztem czasu przeznaczanego dotychczas na wypoczynek i relacje z bliskimi. Poszukiwanie sposobów redukcji doświadczanych napięć stanowi zachowanie pożądane przez niemal każdą jednostkę. Dla jednych doskonałym sposobem będzie aktywny wypoczynek, natomiast inni z kolei będą próbować odmiennych sposobów, pozwalających na doświadczanie błyskawicznych stanów relaksacji, dowartościowania, niekiedy zapomnienia. Do środków pozwalających na osiąganie tychże stanów należy m.in.: alkohol. W niniejszym podrozdziale przedstawiono tę kwestię z punktu widzenia mieszkańców, a także podjęto próbę oszacowania skali zjawiska oraz sprawdzenia wiedzy ankietowanych dotyczącej zagrożeń wynikających z nadużywania alkoholu. Na początek, ankietowanych poproszono o wskazanie, jak często piją alkohol. 2,00% respondentów przyznało, że spożywa alkohol codziennie lub pije kilka razy w tygodniu (10,00%). Kilka razy w miesiącu alkohol spożywa 25,00% osób, a 39,00% kilka razy w roku. Należy zwrócić uwagę, iż 24,00% osób przyznało, że nie pije w ogóle alkoholu. Ukazuje to, iż problem alkoholowy w gminie istnieje lecz w umiarkowanym stopniu.

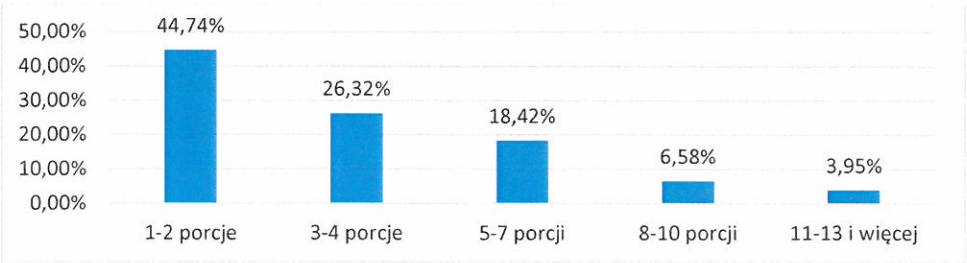
Wykres 7 Jak często spożywa Pan/i alkohol?

Ankietowani, którzy przyznali, iż spożywają alkohol, najczęściej sięgają po: piwo (56,58%), wino (36,84%), wódkę (23,68%), nalewki (6,58%), czy też likiery (5,26%). W odpowiedzi „inne, jakie?" (3,95%) wymieniono whisky.

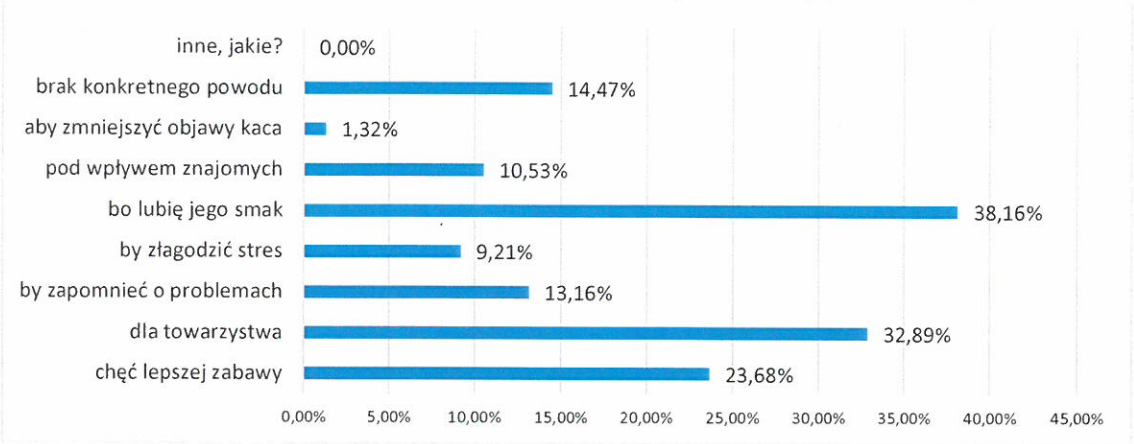
Wykres 8 Jaki rodzaj alkoholu pije Pan/i najczęściej?

Dodatkowo 44,74% ankietowanych wybrało odpowiedź, iż spożywa od 1 do 2 porcji alkoholu jednorazowo. 26,32% respondentów przyznało, iż wypija od 3 do 4 porcji alkoholu w ciągu dnia, w którym go spożywa, następnie od 5 do 7 porcji alkoholu wypija 18,42% osób. Jedynie 6,58% osób spożywa od 8 do 10 porcji alkoholu, bądź od 11 do 13 i więcej porcji (3,95%).

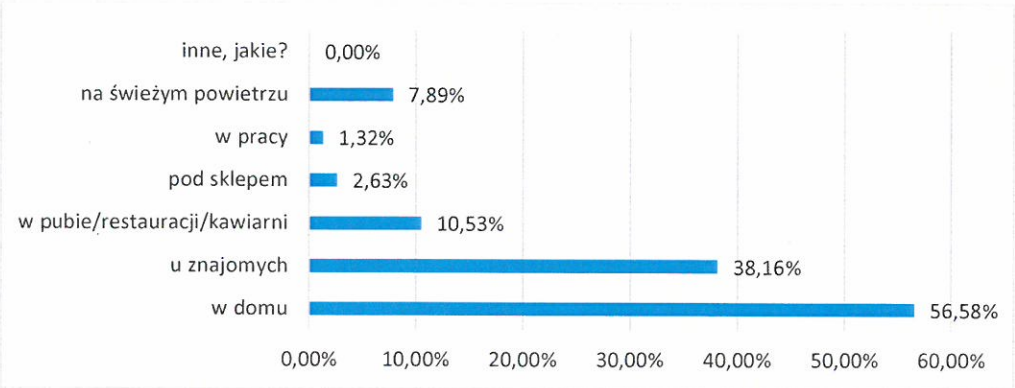
Wykres 9 Ile porcji alkoholu wypija Pan/i w ciągu całego dnia, w którym Pan/i pije? Porcja to szklanka piwa (250ml), lampka wina (100 ml), kieliszek wódki (30 ml).

Badani mieszkańcy sięgają po alkohol najczęściej: bo lubią jego smak (38,16%), dla towarzystwa (32,89%) oraz dla lepszej zabawy (23,68%).

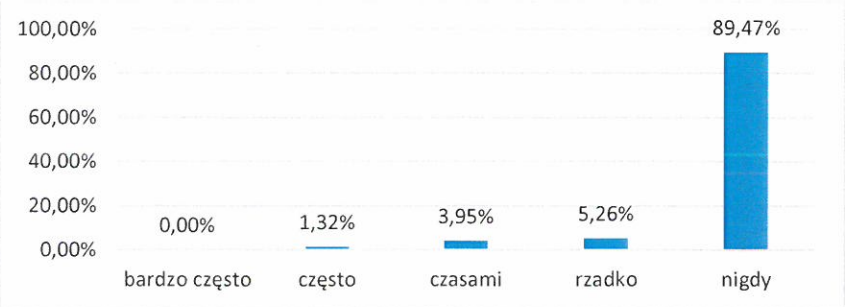
Wykres 10 Z jakich powodów sięga Pan/i po alkohol?

Można zauważyć, że dorośli badani mieszkańcy najczęściej spożywają alkohol w domu (56,58%), mniej u znajomych (38,16%), w pubie, restauracji i kawiarni (10,53%) oraz na świeżym powietrzu (7,89%).

Wykres 11 Gdzie najczęściej spożywa Pan/i alkohol?

Problem jazdy pod wpływem alkoholu to kolejna analizowana kwestia. 89,47% ankietowanych nigdy nie wykonywało swoich obowiązków zawodowych pod wpływem alkoholu. Natomiast łącznie 10,53% respondentów przyznało, że zdarzyło im się wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu, w tym: 5,26% wykonywało je rzadko, 3,95% czasami, a 1,32% często.

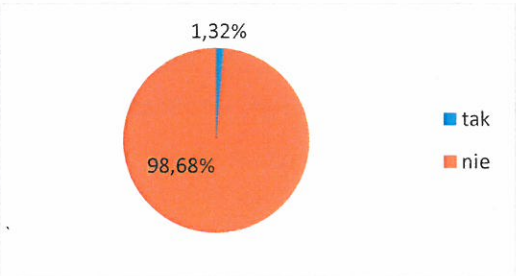
Wykres 12 Czy zdarzyło się Panu/i wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu?

Co więcej, 3,95% ankietowanych przyznało, iż raz zdarzyło im się kierować pojazdem po spożyciu alkoholu, następnie 93,42% osób ankietowanych stwierdziło, że nigdy nie byli w sytuacji prowadzenia samochodu pod wpływem alkoholu, a 2,63% badanym zdarza się to sporadycznie.

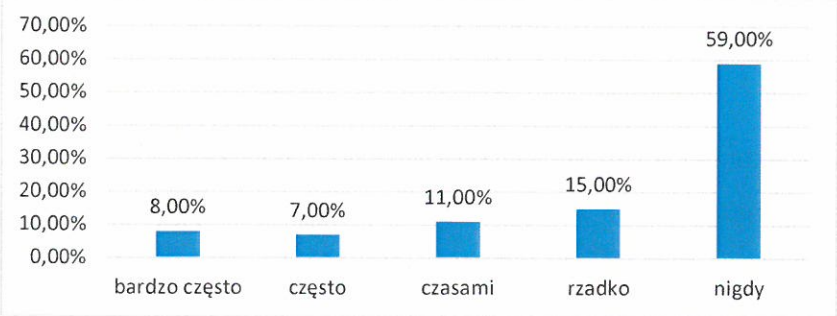
Wykres 13 Czy zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem pod wpływem alkoholu?

Ponadto 98,68% respondentów nigdy nie miało do czynienia z Policją podczas zatrzymania za prowadzenie pojazdu pod wpływem alkoholu. Jednak 1,32% taka sytuacja się przytrafiła.

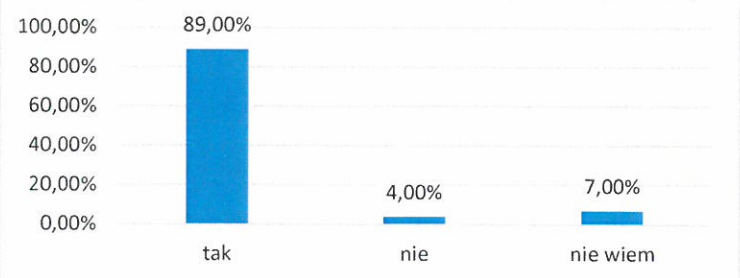
Wykres 14 Czy był Pan/i kiedykolwiek zatrzymany za prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości?

Respondenci nie tylko sami wsiadają za kierownicę pod wpływem, ale również niektórym osobom zdarzyło się zaobserwować taką sytuację, w której ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu (łącznie 41,00%). W tym 15,00% respondentów przyznało, że widuje takie sytuacje rzadko, 11,00% - czasami, 7,00% - często, a 8,00% bardzo często, natomiast 59,00% ankietowanych nigdy nie widziało takiej sytuacji.

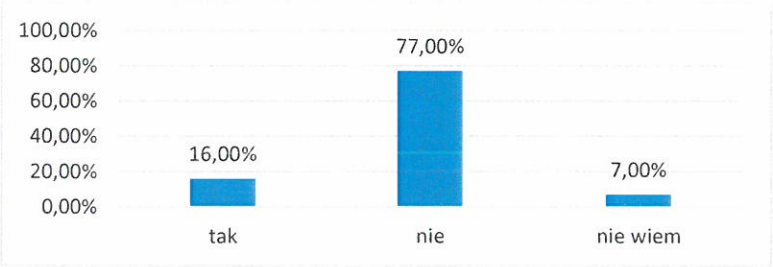
Wykres 15 Czy zdarzyło się Panu/i być świadkiem sytuacji, w której ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu?

Dobrą wiadomością jest fakt, iż 89,00% ankietowanych mieszkańców wie, że picie alkoholu przez kobiety w ciąży ma wpływ na rozwój dziecka, natomiast 7,00% osób nie ma zdania na ten temat, a 4,00% respondentów twierdzi, że picie alkoholu w ciąży nie ma wpływu na rozwój dziecka.

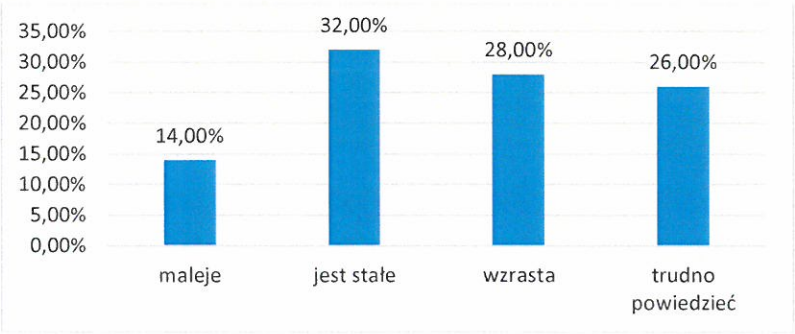
Wykres 16 Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma wpływ na rozwój dziecka?

Ankietowani mieszkańcy zapytani o to, czy widują kobiety w ciąży, które spożywają alkohol na terenie Gminy Krzęcin stwierdzili w większości (77,00%), że takie sytuacje się nie zdarzają. 16,00% osób twierdzi, że widywało kobiety w ciąży, w takich sytuacjach. Pozostałe 7,00% nie jest w stanie udzielić odpowiedzi na zadane pytanie.

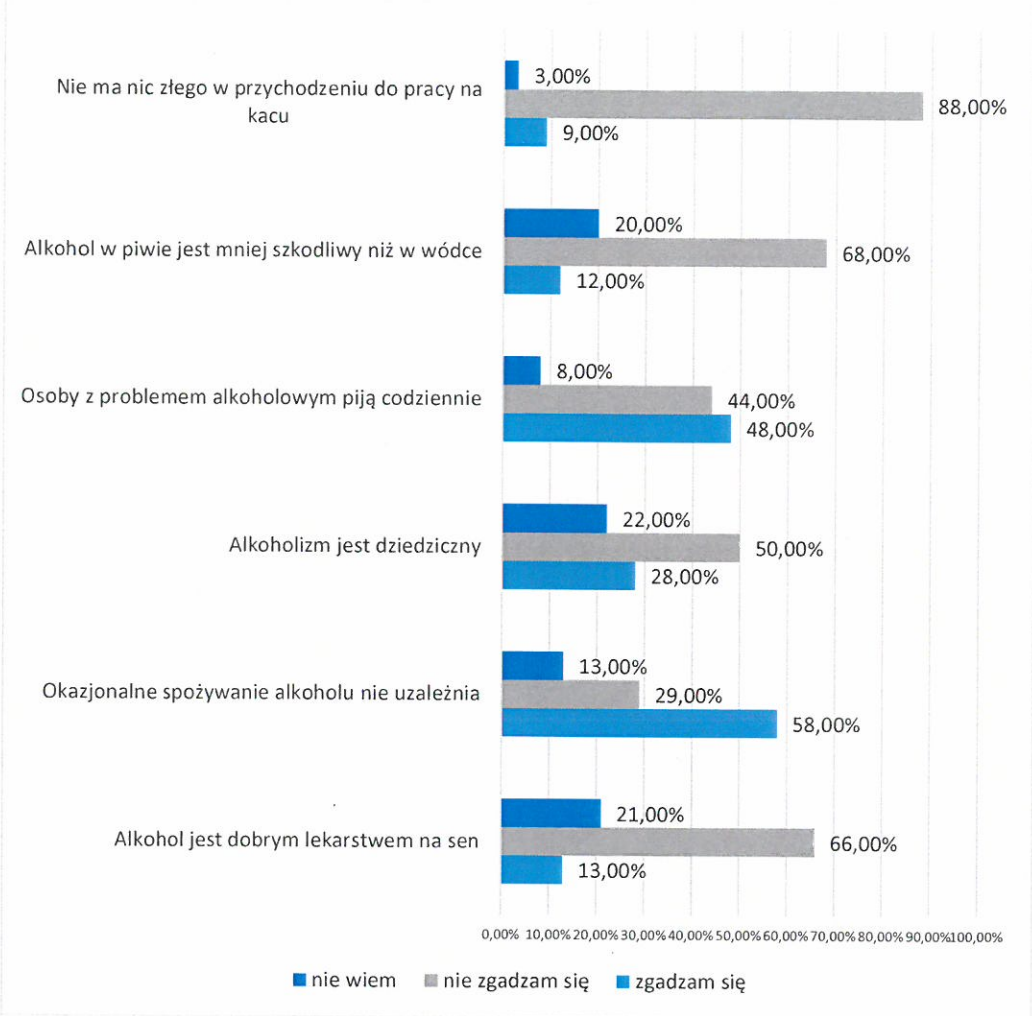
Wykres 17 Czy widział/a Pan/i kobiety w ciąży spożywające alkohol na terenie Pana/i miejscowości?

Jeśli chodzi o skalę spożycia alkoholu w Gminie Krzęcin, to 28,00% mieszkańców przyznało, iż na przestrzeni ostatnich lat, spożycie alkoholu w ich opinii wzrasta. 32,00% ankietowanych stwierdziło, że spożycie alkoholu ich zdaniem jest stałe, zaś 14,00%, że maleje. 26,00% respondentów nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Wykres 18 Proszę ocenić czy spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat w Pana/i miejscowości?

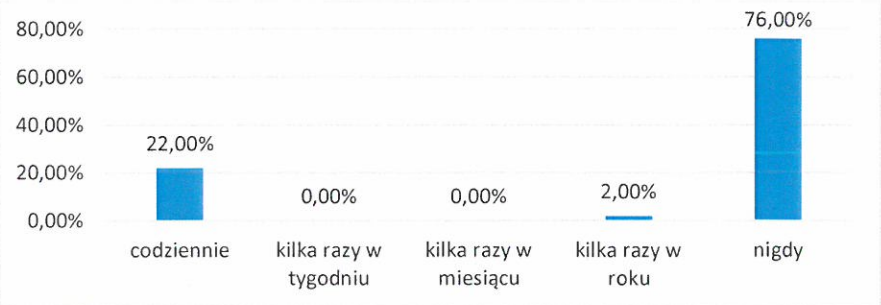
Na koniec działu mieszkańcy zostali poproszeni o ustosunkowanie się do kilku stwierdzeń. 88,00% respondentów nie zgadza się z faktem, że **nie ma nic złego w przychodzeniu do pracy „na kacu"**, następnie według 68,00% osób **alkohol w piwie nie jest mniej szkodliwy niż w wódce**, kolejno 48,00% mieszkańców zgadza się ze stwierdzeniem, iż **osoby z problemem alkoholowym piją codziennie**. Dodatkowo według 28,00% badanych **alkoholizm jest dziedziczny**, a 58,00% respondentów twierdzi, że **okazjonalne spożywanie alkoholu nie uzależnia**. 66,00% ankietowanych nie zgadza się ze stwierdzeniem, że **alkohol jest dobrym lekarstwem na sen.**

Wykres 19 Proszę ocenić czy zgadza się Pan/i z poniższymi stwierdzeniami. Proszę wybrać jedną odpowiedź przy każdym z 6 stwierdzeń (proszę zaznaczyć x w wybranym polu).

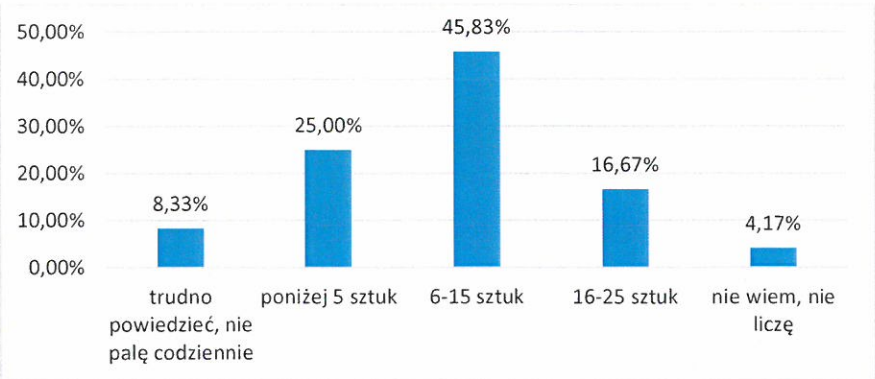
PROBLEM NIKOTYNOWY Z PERSPEKTYWY DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

Niestety dosyć często nieodłącznym dodatkiem spożywania alkoholu jest palenie papierosów, dlatego też kolejna część ankiety miała na celu zbadanie zjawiska palenia papierosów przez dorosłych mieszkańców Gminy Krzęcin. Mieszkańcy zostali zapytani jak często palą papierosy. 76,00% ankietowanych nigdy nie paliło, natomiast 22,00% pali codziennie. Dodatkowo 2,00% osób pali kilka razy w roku.

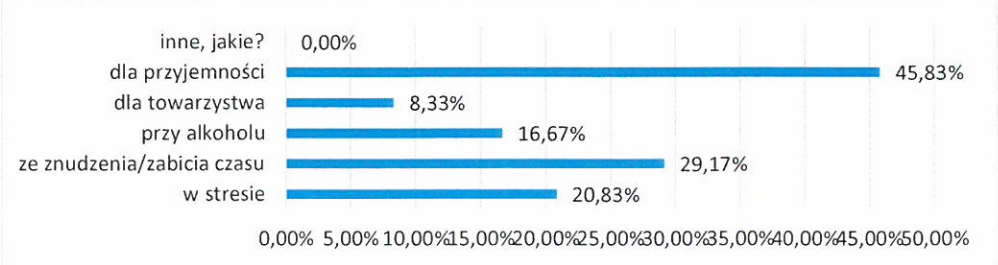
Wykres 20 Jak często pali Pan/i papierosy?

Mieszkańcy, którzy palą zostali zapytani o to, ile sztuk papierosów wypalają dziennie. Badani w większości wskazywali: od 6 do 15 sztuk (45,83%) oraz poniżej 5 sztuk (25,00%). 16,67% osób pali od 16 do 25 sztuk, a odpowiedź „trudno powiedzieć, nie palę codziennie" wybrało 8,33% osób. Dodatkowo 4,17% ankietowanych nie liczy wypalonych papierosów.

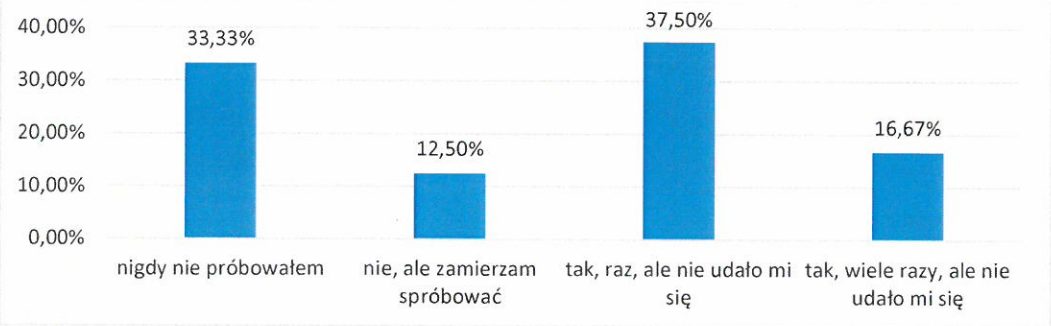
Wykres 21 Ile sztuk papierosów dziennie Pan/i wypala?

Kolejno respondenci zostali zapytani, kiedy najczęściej sięgają po papierosa. Ankietowani najczęściej wskazywali: dla przyjemności (45,83%), ze znudzenia lub zabicia czasu (29,17%) oraz w stresie (20,83%).

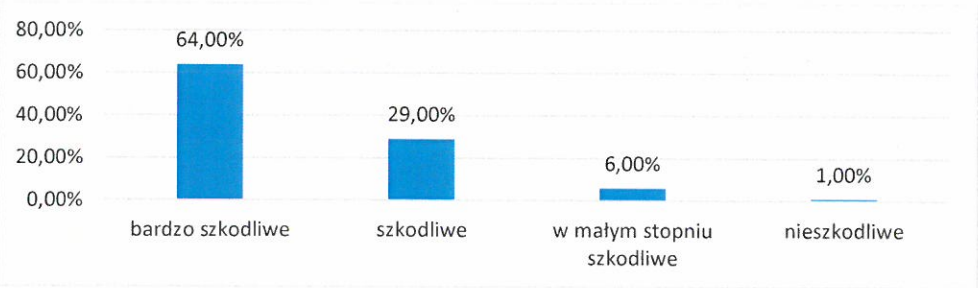
Wykres 22 Kiedy najczęściej sięga Pan/i po papierosa?

Dodatkowo mieszkańcy na pytanie, czy próbowali rzucić palenie odpowiadali w większości, że nigdy nie próbowali (33,33%) lub nie podejmowali prób, ale mają taki zamiar (12,50%). Natomiast 37,50% ankietowanych przyznało, że próbowali raz, ale bez skutku, a pozostali ankietowani (16,67%) próbowali wiele razy, ale nie udało im się.

Wykres 23 Czy próbował Pan/i kiedykolwiek rzucić palenie?

W zamierzeniu przeprowadzonego wśród mieszkańców badania, było również sprawdzenie wiedzy na temat szkodliwości palenia papierosów dla zdrowia. Według wszystkich badanych palenie jest szkodliwe, różnice w zdaniu wyraża się w stopniu nasilenia szkodliwości. 64,00% respondentów uważa palenie za bardzo szkodliwe, zdaniem kolejnych 29,00% ankietowanych mieszkańców jest szkodliwe, a zdaniem 6,00% jest szkodliwe w małym stopniu.

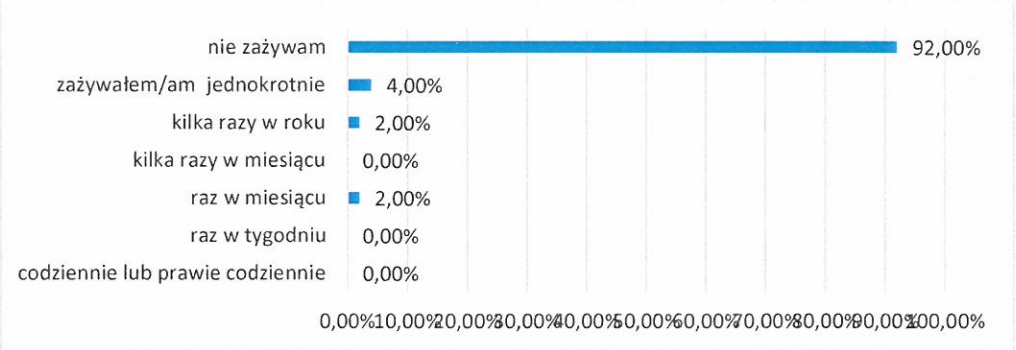

Wykres 24 Jak ocenia Pan/i szkodliwość palenia papierosów dla zdrowia?

PROBLEM NARKOTYKOWY Z PERSPEKTYWY DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

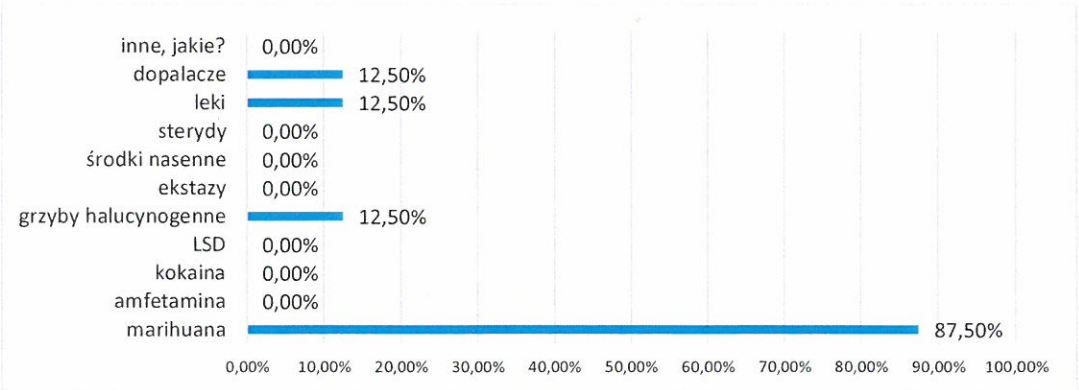
Wszystkie narkotyki powodują uzależnienie, którego objawem jest domaganie się organizmu ich zażycia. Na początku drogi, narkotyki zażywane są w celu spowodowania przyjemnych doznań, z czasem osoby uzależnione zrobią wszystko, by zażyć narkotyk w celu uniknięcia niemiłego, często bolesnego ich braku w organizmie (jest to zależność psychiczna). Dodatkowo, w miarę upływu czasu pojawia się zależność fizyczna charakteryzująca się złym

samopoczuciem na skutek zażywania narkotyku, bez którego nie można już normalnie funkcjonować. Mówimy wówczas o głodzie narkotycznym objawiającym się silnym skurczem mięśni, bólem brzucha, często całego ciała. Problem narkotykowy to kolejna kwestia poruszana w niniejszej diagnozie. Celem tego działu, było oszacowanie skali zjawiska zażywania substancji psychoaktywnych w Gminie Krzęcin oraz sprawdzenie stanu wiedzy dorosłej społeczności dotyczącej powyższego problemu. Jak wynika z zebranych danych, 92,00% osób nie zażywa żadnych środków psychoaktywnych. Natomiast pozostali przyznali, że zażywają/zażywali substancje psychoaktywne: jednokrotnie (4,00%), oraz kilka razy w roku i kilka razy w miesiącu (po 2,00%).

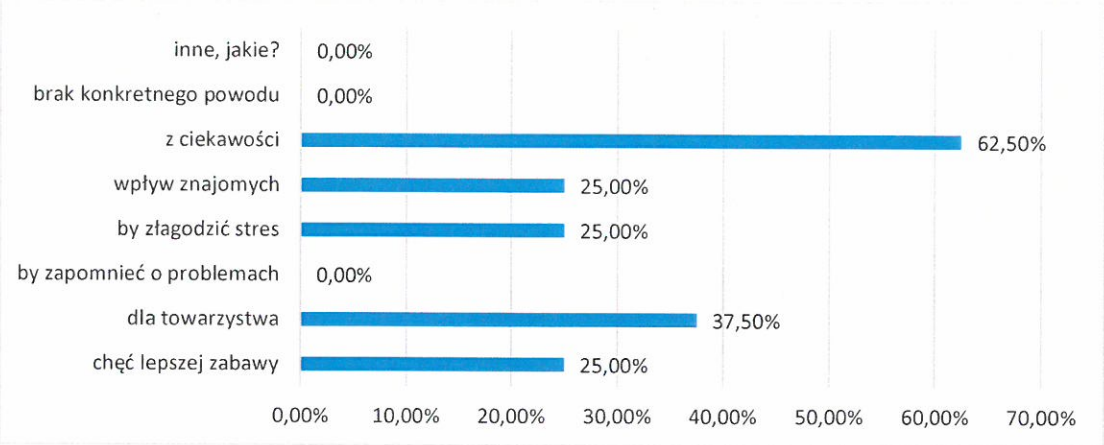
Wykres 25 Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki lub dopalacze)?

Mieszkańcy, którzy przyznali, że kiedykolwiek zażywali narkotyki/dopalacze, używali następujących substancji: marihuana (87,50%), oraz po 12,50%: dopalacze, leki oraz grzyby halucynogenne.

Wykres 26 Proszę zaznaczyć na poniższej liście, które substancje psychoaktywne stosował/a Pan/i?

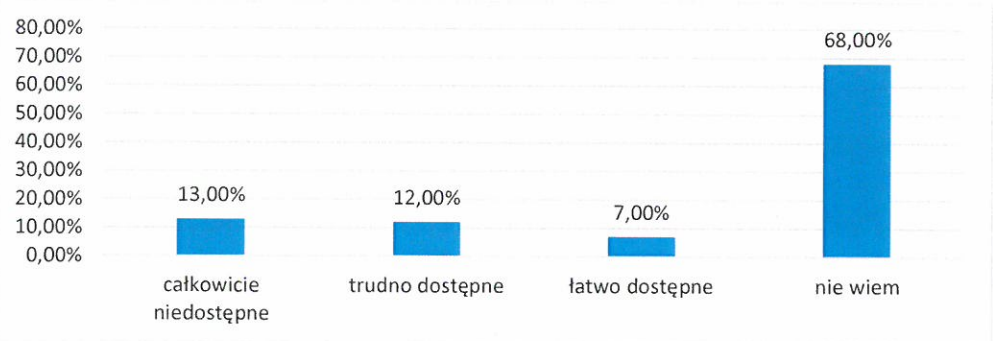
Respondentów, którzy wskazali, że zażywali kiedykolwiek narkotyki lub dopalacze zapytano również z jakich powodów sięgali po te substancje. 62,50% ankietowanych mieszkańców Gminy Krzęcin wskazało na ciekawość. Następnie 37,50% sięga po tego typu substancje dla towarzystwa oraz po 25,00%: dla lepszej zabawy, by złagodzić stres oraz pod wpływem znajomych.

Wykres 27 Z jakich powodów sięgnął/ęła Pan/i po wyżej wymienione substancje psychoaktywne?

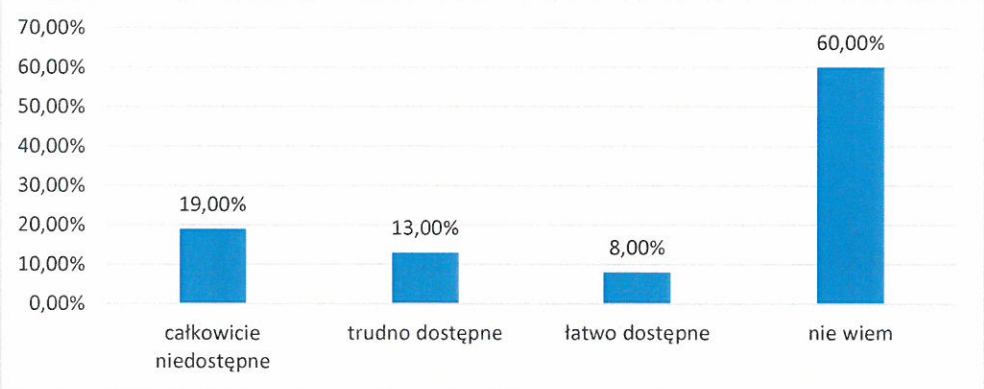
<u>Na poniższe pytania odpowiadali wszyscy ankietowani mieszkańcy.</u>

Analizując dostępność narkotyków w Gminie Krzęcin można zauważyć, iż większość spośród wszystkich ankietowanych mieszkańców nie ma wiedzy na temat dostępności tych substancji (68,00%), natomiast 7,00% osób uważa, że są łatwo dostępne. Kolejno, 12,00% ankietowanych odpowiedziało, że narkotyki są trudno dostępne lub, że te substancje są całkowicie niedostępne (13,00%).

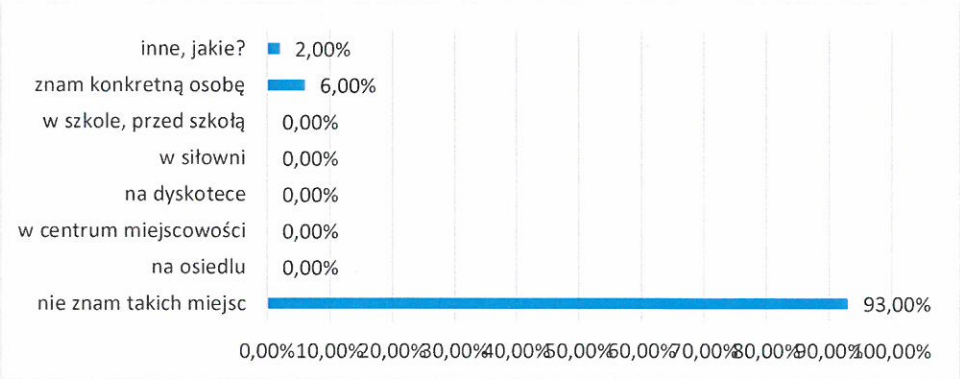
Wykres 28 Jak ocenia Pan/ i możliwość pozyskania narkotyków na terenie Pana/i miejscowości?

Podobnie wygląda dostępność dopalaczy z punktu widzenia ankietowanych mieszkańców. Większość osób nie ma wiedzy na temat możliwości pozyskania dopalaczy na terenie ich miejscowości (60,00%). Środki te są łatwo dostępne dla 8,00% mieszkańców, całkowicie niedostępne dla 19,00% oraz trudno dostępne dla 13,00% badanych.

Wykres 29 Jak ocenia Pan/i możliwość pozyskania dopalaczy na terenie Pana/i miejscowości?

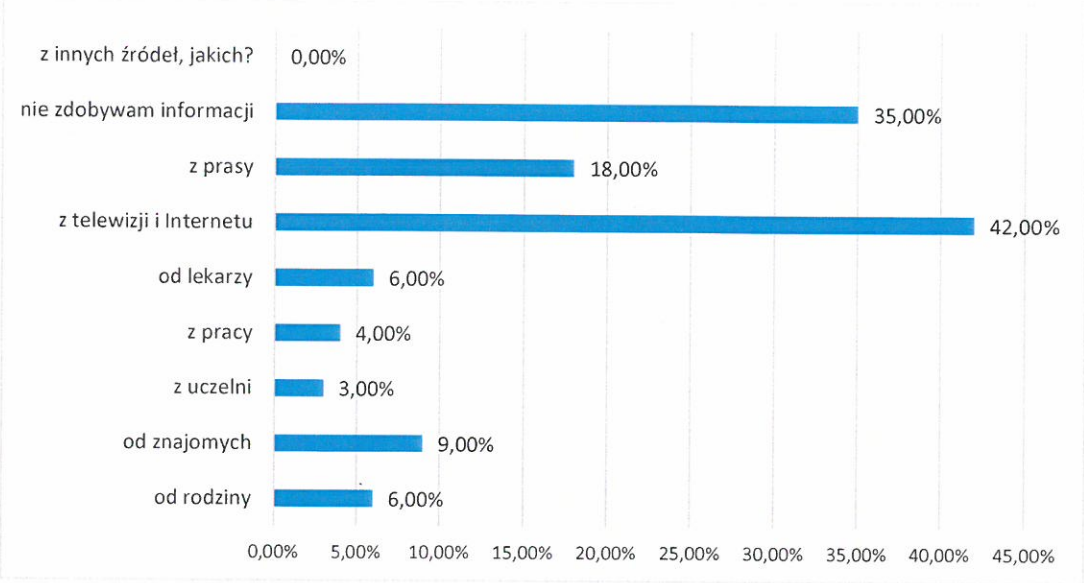
Zdecydowana większość respondentów również nie zna miejsc, gdzie można kupić substancje psychoaktywne (93,00%), a 6,00% osób zna konkretną osobę. W odpowiedzi „inne, jakie?" (2,00%) mieszkańcy nie wymienili nic konkretnego.

Wykres 30 Czy zna Pan/i miejsca w swojej miejscowości, gdzie można zakupić narkotyki lub dopalacze?

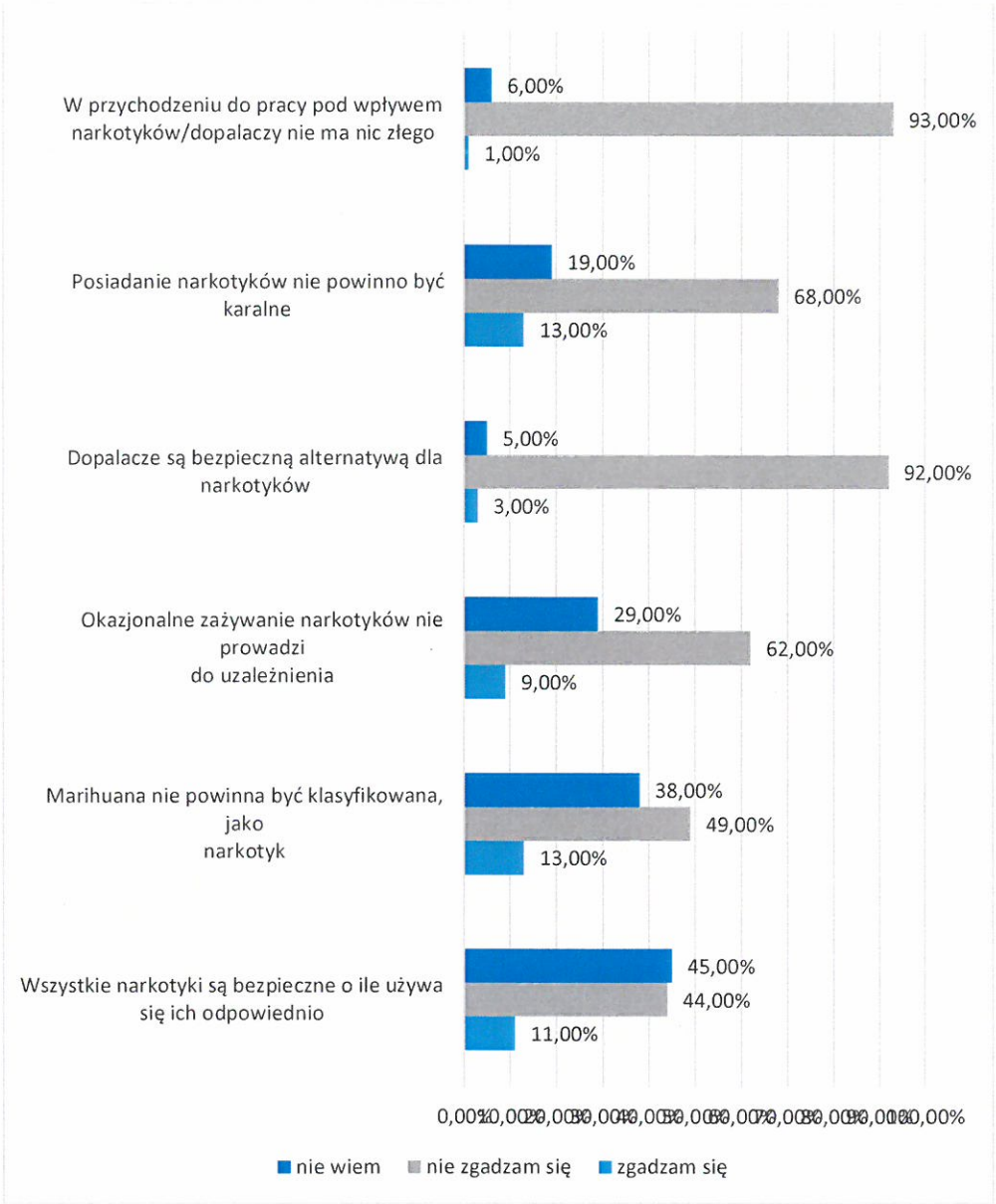
Następnie, ankietowani zostali zapytani, skąd czerpią wiedzę dotyczącą konsekwencji nadużywania substancji psychoaktywnych. Najwięcej mieszkańców stwierdziło, że czerpią

wiedzę między innymi z telewizji i Internetu (42,00%), nie zdobywają informacji (35,00%) lub czerpią wiedzę z prasy (18,00%) i od znajomych (9,00%).

Wykres 31 Skąd czerpie Pan/i informacje o konsekwencjach nadużywania substancji psychoaktywnych?

Na koniec rozdziału mieszkańców poproszono o ustosunkowanie się do kilku stwierdzeń. 93,00% mieszkańców uważa, że **przychodzenie do pracy pod wpływem narkotyków/dopalaczy jest nieodpowiednie**. Następnie 68,00% osób uważa, że **należy karać za posiadanie narkotyków**. Dodatkowo 92,00% ankietowanych uważa, że **dopalacze nie są bezpieczną alternatywą dla narkotyków**. Ze stwierdzeniem „**okazjonalne zażywanie narkotyków nie prowadzi do uzależnienia**" nie zgodziło się 62,00% ankietowanych. Kolejno 38,00% badanych uważa, że **marihuana powinna być zaliczana do narkotyków**. 44,00% ankietowanych nie zgadza się ze stwierdzeniem, iż „**wszystkie narkotyki są bezpieczne o ile używa się ich odpowiednio**".

Wykres 32 Proszę ocenić czy zgadza się Pan/i z poniższymi stwierdzeniami. Można wybrać jedną odpowiedź przy każdym z 6 stwierdzeń (proszę zaznaczyć x w wybranym polu).

PROBLEM PRZEMOCY Z PERSPEKTYWY DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

Przemoc to jeden z problemów społecznych, który coraz bardziej staje się widoczny w polskiej rzeczywistości społecznej. Nie jest to nowy problem, jednak jego eskalacja zatacza coraz szersze kręgi w świecie współczesnym, przyjmując nowe formy i powodując coraz szersze, tragiczne skutki. Przemoc – to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie

przeciw drugiej osobie. Narusza prawa i dobra osobiste, powoduje cierpienie i szkody. Przemoc jest działaniem intencjonalnym i zamierzonym, ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary. Zawsze powoduje ona jakieś szkody. Przemoc to nie to samo co agresja. To co je odróżnia, to przewaga sił jednej ze stron. W przypadku agresji zachowana jest równowaga sił pomiędzy stronami. Przemoc to nie tylko bicie, czy też siniaki na ciele. Może ona przyjmować różne formy:

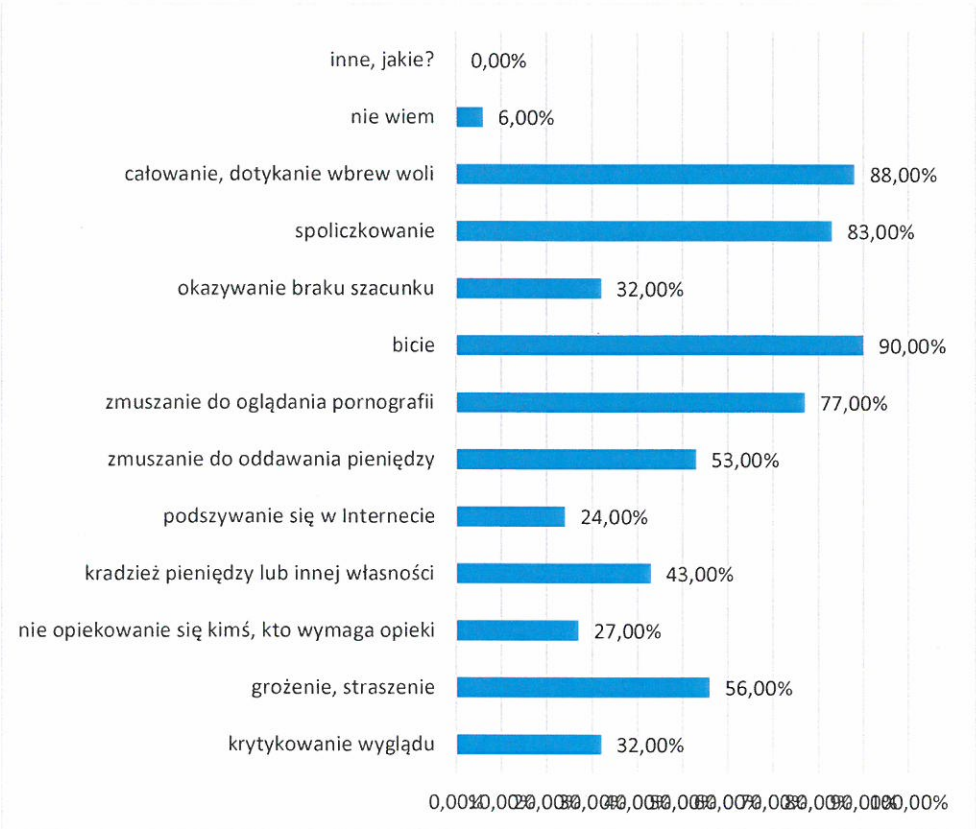
- **Przemoc fizyczna** – celowe uszkodzenie ciała, zadawanie bólu lub też groźba uszkodzenia ciała. Może ona przybierać postać m.in. popychania, szarpania, bicia. Jest to niezwykle niebezpieczna forma przemocy, gdyż najczęściej zostawia ona ślady w postaci obrażeń, które mogą doprowadzić nawet do śmierci ofiary.
- **Przemoc psychiczna** – naruszanie godności osobistej. To m.in. powtarzające się poniżanie, ośmieszanie, manipulowanie, brak wsparcia, uwagi, wymagania i oczekiwania, którym nie można sprostać, kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi. Jedną z form przemocy psychicznej jest nadopiekuńczość, przejawiająca się w dążeniu do ograniczenia samodzielności poszczególnych członków rodziny w różnych obszarach życia społecznego.
- **Zaniedbanie** – przyjmuje postać ciągłego niezaspokojenia podstawowych potrzeb biologicznych oraz psychicznych członków rodziny przez sprawujących nad nimi opiekę bliskich. Ten rodzaj przemocy może mieć formę niedożywiania dzieci, niewłaściwej opieki nad osobami starszymi, a także lekceważenia emocjonalnego, psychicznego oraz nieokazywaniem uczuć.
- **Przemoc ekonomiczna** – odmawianie lub ograniczanie dostępu do wspólnych środków finansowych lub odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwiania bądź ograniczania podjęcia pracy zarobkowej, ale to również niszczenie przedmiotów.
- **Przemoc seksualna** – zmuszanie do określonych zachowań i kontaktów seksualnych wbrew woli osoby doznającej przemocy. To m.in. zmuszanie do oglądania filmów pornograficznych, dotykanie wbrew woli w miejscach intymnych, zmuszanie do prostytucji, zachowań seksualnych z udziałem osób trzecich.

Analizując czynniki powodujące zachowania przemocowe, należy wziąć pod uwagę przede wszystkim trzy główne kategorie[9]:

[9] Lew-Starowicz, *„Przemoc seksualna"*, Agencja Wydawnicza Jacka Santorskiego.

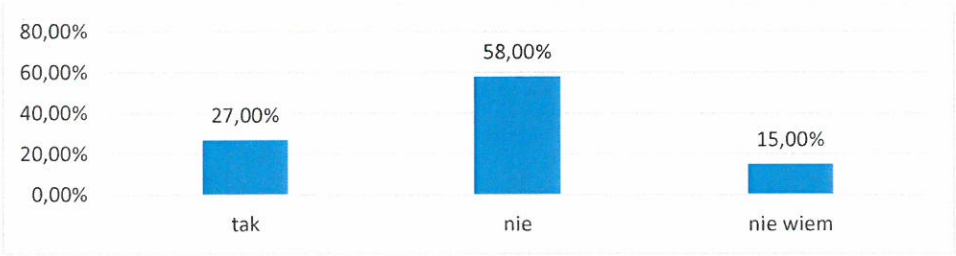
- **czynniki biologiczne** – to między innymi: wysoki poziom, testosteronu, zaburzenia hormonalne, zaburzenia w ośrodkowym układzie nerwowym, zaburzenia chromosomowe,
- **czynniki psychologiczne** – negatywne doświadczenia z okresu dzieciństwa, cechy osobowości agresywno – impulsywnej, stres, nieudane relacje partnerskie i rodzinne, uzależnienia, niedojrzałość, patologia postaw rodzicielskich,
- **czynniki kulturowe** – np. kultura patriarchalna, nowe media (telewizja, gry, Internet).

Powyższy problem przemocy to kolejne zagadnienie poruszane w raporcie z diagnozy społecznej Gminy Krzęcin. Niniejszy rozdział ma na celu, nie tylko oszacowanie liczby rodzin zagrożonych przemocą domową, ale także sprawdzenie, czy mieszkańcy wiedzą, czym jest przemoc i jakie zachowania klasyfikuje się jako zachowania przemocowe. Ankietowani mieli za zadanie wskazać zachowania, które ich zdaniem można uznać za akty przemocy. Respondenci najczęściej wskazywali m.in. na: bicie (90,00%), całowanie, dotykanie wbrew woli (88,00%) oraz spoliczkowanie (83,00%).

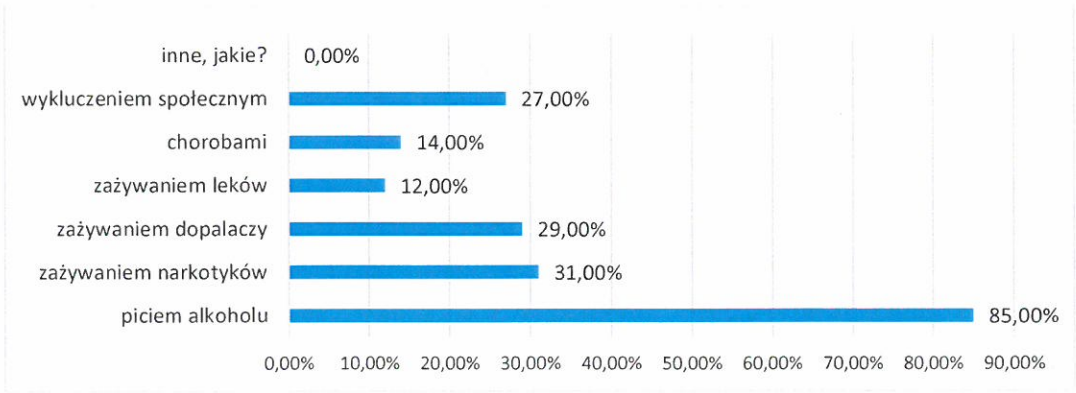
Wykres 33 Które z wymienionych poniżej sytuacji są Pani/Pana zdaniem aktem przemocy?

27,00% dorosłych mieszkańców przyznało, że zna osoby, które doznają przemocy w domu. Kolejne 58,00% osób ankietowanych nie zna osób, które doświadczają przemocy. Pozostałe 15,00% respondentów nie ma informacji na ten temat. Dane te pokazują, iż zjawisko przemocy domowej jest obecne w otoczeniu ankietowanych z Gminy Krzęcin.

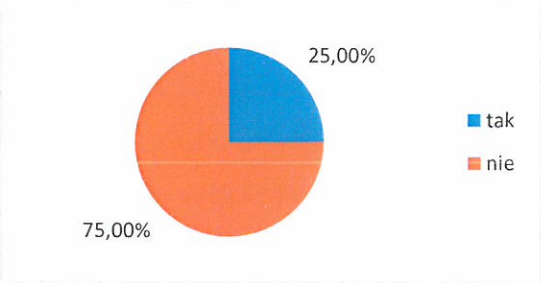
Wykres 34 Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu?

Ankietowani uważają, że przemoc domowa związana jest głównie z piciem alkoholu – taką odpowiedź wskazało 85,00% osób. W dalszej kolejności wskazywano na: zażywanie narkotyków (31,00%), zażywanie dopalaczy (29,00%) oraz wykluczenie społeczne (27,00%).

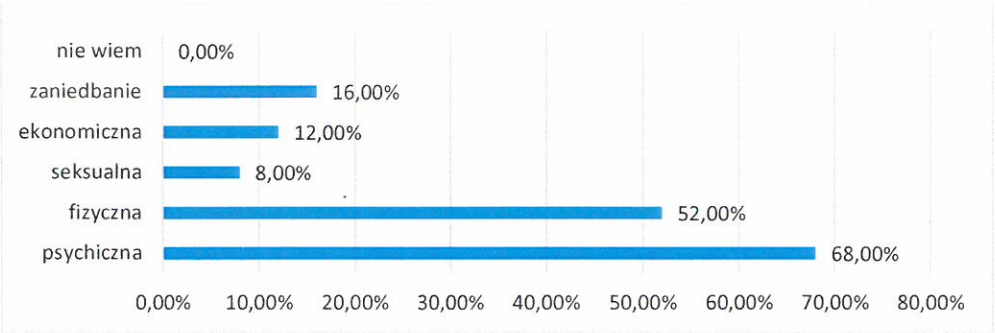
Wykres 35 Czy Pana/i zdaniem problem przemocy domowej związany jest z:

Dodatkowo 25,00% ankietowanych mieszkańców przyznało, iż było kiedykolwiek osobą doświadczającą przemocy.

Wykres 36 Czy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy?

Osoby doświadczające przemocy najczęściej zaznaczały, iż były ofiarami przemocy psychicznej (68,00%), fizycznej (52,00%) oraz zaniedbania (16,00%) i przemocy ekonomicznej (12,00%).

Wykres 37 Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznała? (Pytanie wielokrotnego wyboru).

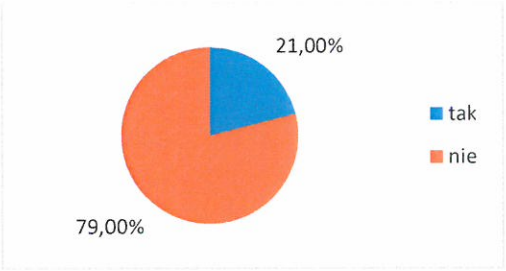
Natomiast osobami stosującymi przemoc wobec ankietowanych, jak przyznają respondenci, był najczęściej partner lub partnerka (44,00%), ojciec oraz „inne/osoby jakie?" (po 20,00%). W odpowiedzi „inne osoby, jakie?" mieszkańcy wymienili: „bandyci", „rodzina żony", „nieznajomy", czy też „kolega".

Wykres 38 Kto stosował wobec Pana/i przemoc? (Pytanie wielokrotnego wyboru).

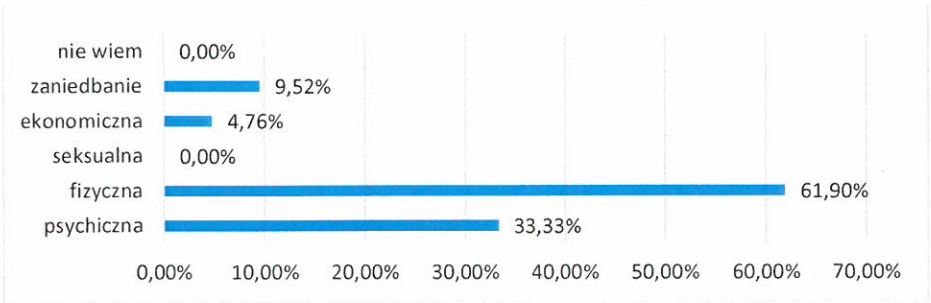
Na poniższe pytanie odpowiadali wszyscy ankietowani mieszkańcy.

Istotny jest fakt, że zdecydowana większość respondentów spośród wszystkich ankietowanych odpowiedziała, iż nie zdarzyło im się stosować przemocy wobec drugiej osoby, odpowiedziało tak 79,00% badanej próby. Jednak 21,00% osobom taka sytuacja się zdarzyła.

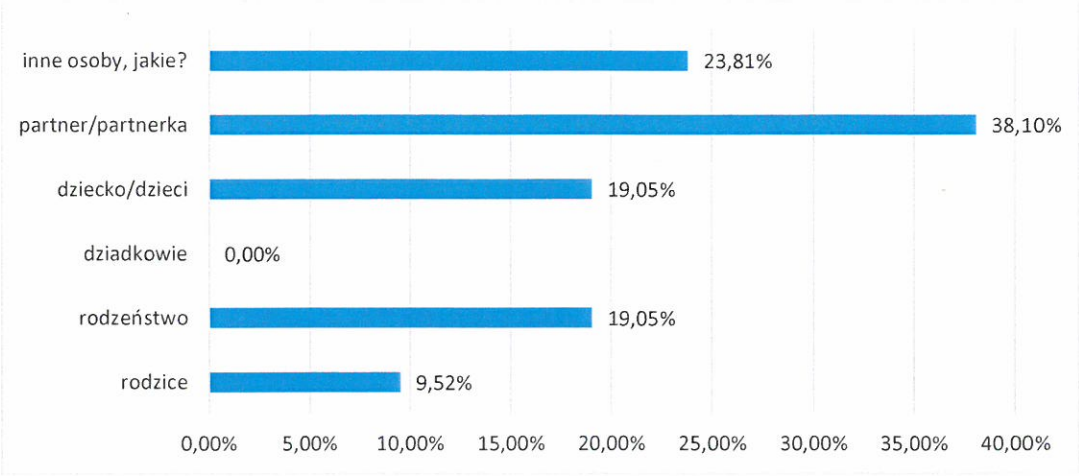
Wykres 39 Czy kiedykolwiek doszło do sytuacji, gdzie zastosował/a Pan/i zachowania przemocowe wobec drugiej osoby?

Osoby, które zaznaczyły, że stosowały przemoc wobec drugiej osoby odpowiedziały, iż najczęściej, była to przemoc fizyczna (61,90%) oraz przemoc psychiczna (33,33%).

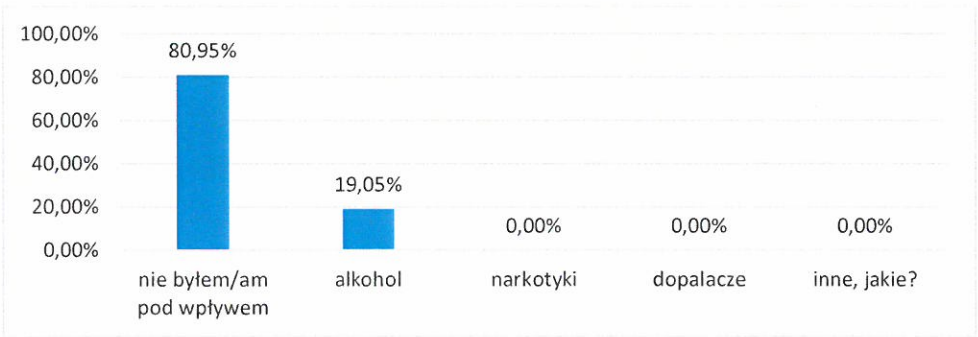
Wykres 40 Jakiego rodzaju zastosował Pan/i przemoc? (Pytanie wielokrotnego wyboru).

Ankietowani, którzy przyznali, że stosowali przemoc, zastosowali ją najczęściej wobec: partnera/partnerki (38,10%), dziecka/dzieci oraz rodzeństwa (po 19,05%). Dodatkowo 23,81% respondentów wybrało odpowiedź „inne osoby, jakie?" wskazując na: „obrona konieczna", „znajomi" lub „ktoś obcy na dyskotece".

Wykres 41 W stosunku do kogo zastosowałeś zachowanie przemocowe?

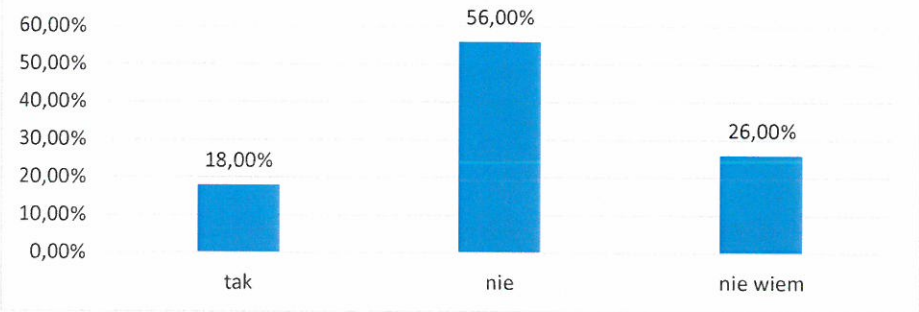
Ankietowani odpowiadali również, że gdy dokonywali aktu przemocy na drugiej osobie nie byli pod wpływem żadnych substancji odurzających (80,95%), bądź byli odurzeni alkoholem (19,05%).

Wykres 42 Stosując przemoc był/a Pan/i pod wpływem wymienionych środków psychoaktywnych?

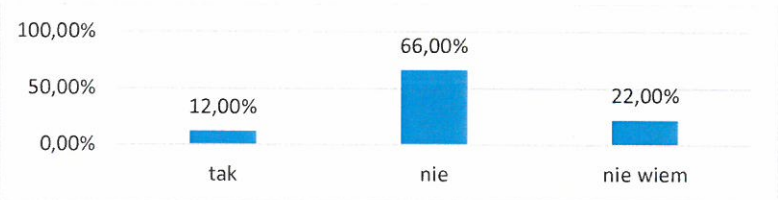
<u>Na poniższe pytania odpowiadali wszyscy ankietowani mieszkańcy.</u>

Co ciekawe, jeżeli chodzi o stosowanie przemocy to 56,00% ankietowanych uważa, że nie istnieją okoliczności, które mogłyby usprawiedliwić tego typu zachowania. 18,00% ankietowanych twierdzi odwrotnie, a 26,00% nie ma zdania na ten temat.

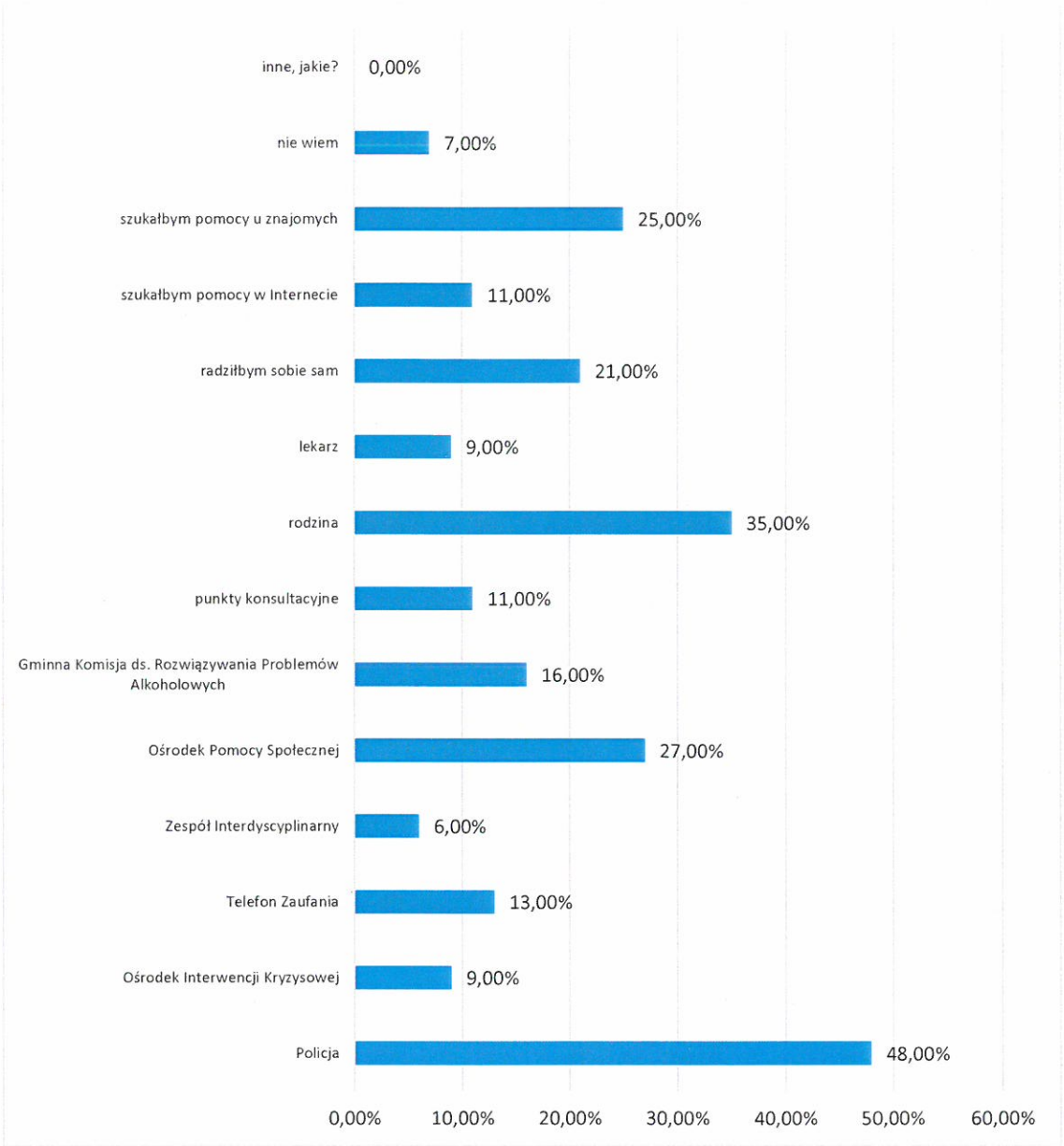
Wykres 43 Czy Pana/i zdaniem istnieją okoliczności usprawiedliwiające stosowanie przemocy?

Według 66,00% mieszkańców nie powinno się stosować kar fizycznych wobec dzieci. 22,00% osób nie potrafiło określić swojego zdania. Natomiast 12,00% mieszkańców uważa, że stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą.

Wykres 44 Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą?

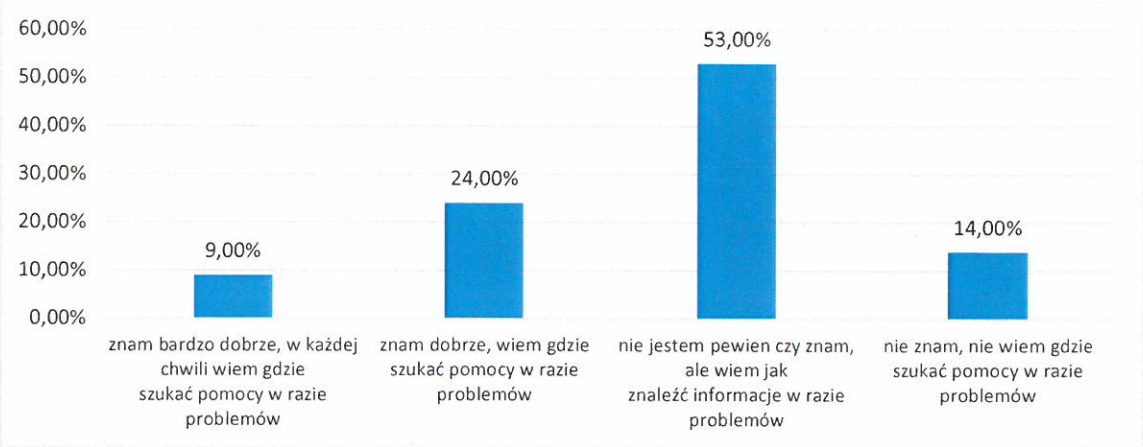
Mieszkańcy zostali zapytani o to, do kogo zwróciliby się w razie problemu przemocy lub zjawiska uzależnienia w rodzinie. Respondenci najczęściej zwróciliby się na Policję (48,00%), do rodziny (35,00%), czy też szukaliby pomocy w Ośrodku Pomocy Społecznej (27,00%).

Wykres 45 Do kogo zwróciłby się Pan/i o pomoc w razie problemu uzależnień lub/i przemocy w rodzinie?

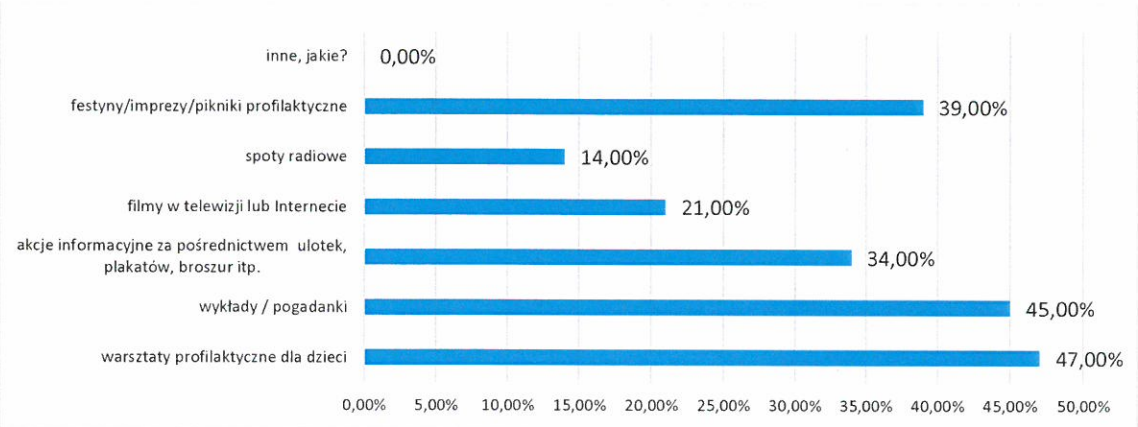
Respondentów poproszono, by określili czy znają dane kontaktowe do instytucji pomocowych, w których można szukać pomocy w razie problemów. 53,00% ankietowanych mieszkańców twierdzi, że nie są pewni czy znają konkretne dane kontaktowe lecz wiedzą, gdzie mogą znaleźć takie informacje w razie potrzeby. 24,00% osób zna dobrze dane kontaktowe i wie, gdzie szukać pomocy w razie wyniknięcia sytuacji problemowych. 9,00% zna bardzo dobrze, i w każdej chwili wie, gdzie szukać pomocy. Pozostałe 14,00% mieszkańców przyznało,

że nie mają pojęcia, gdzie mogą szukać pomocy i nie znają danych kontaktowych do tego typu placówek pomocowych.

Wykres 46 Czy zna Pan/i dane kontaktowe do instytucji pomocowych, gdzie można się zgłosić w razie problemów?

Ponadto ankietowani mieszkańcy zostali poproszeni, by ustosunkować się, które według nich działania profilaktyczne przyniosą najlepsze efekty w przeciwdziałaniu uzależnień i przemocy w Gminie Krzęcin. Mieszkańcy najczęściej wymieniali m.in.: warsztaty profilaktyczne dla dzieci (47,00%), wykłady/pogadanki (45,00%) oraz festyny/imprezy/pikniki profilaktyczne (39,00%).

Wykres 47 Poniżej wymieniono różne formy działań, które z nich według Pana/i przyniosą najlepsze efekty w oddziaływaniach profilaktycznych? Możesz zaznaczyć kilka odpowiedzi.

POSTRZEGANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH PRZEZ MIESZKAŃCÓW GMINY KRZĘCIN.

Diagnoza została poszerzona o pytania dotyczące postrzegania problemów społecznych przez mieszkańców. Najpierw dowiedzmy się jednak co to jest właściwie termin „społeczność". Według definicji K.A. Wojtaszczyk, społecznością nazywamy zbiorowość, w której więzi i stosunki społeczne, tworzą w miarę uporządkowany i kompletny układ. Możemy mówić o kilku rodzajach społeczności:

- Lokalnej (obejmującej wszystkich, którzy mieszkają na określonym terenie (np. w mieście, na wsi, dzielnicy),
- Regionalnej (obejmującej ludzi mieszkających w pewnym rejonie administracyjnym np. gminie, województwie, powiecie),
- Państwowej (obejmującej wszystkich ludzi, którzy mieszkają na terytorium i w granicach jednego państwa),
- Światowej (obejmującej ludzi z różnych rejonów świata, którzy jednak posiadają wspólne interesy np. z dziedziny ekonomii, czy gospodarki[10].

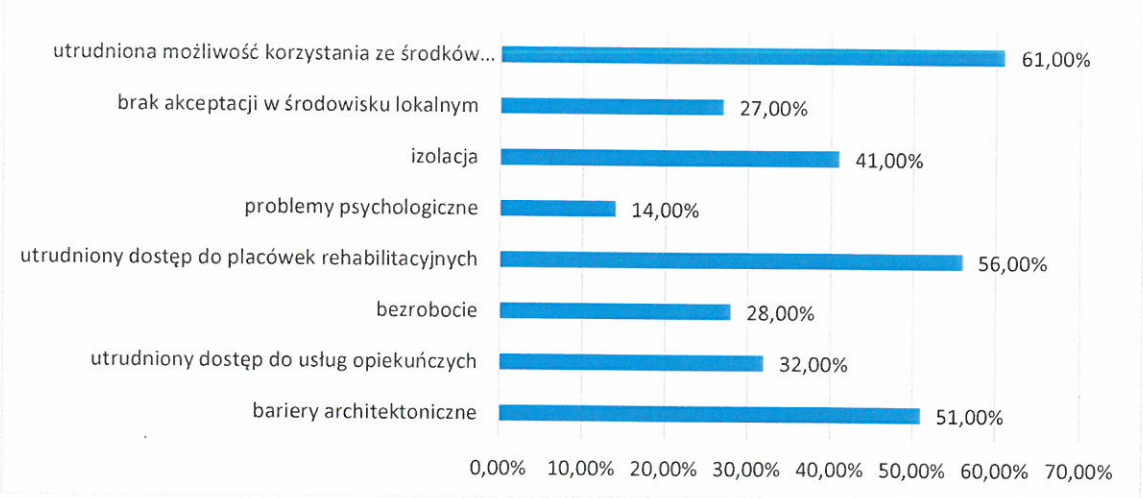
Trzeba wspomnieć również o zjawisku jakim jest problem społeczny. Jest to zjawisko, które dla większej lub znaczącej części pewnej zbiorowości stanowi fakt uciążliwy oraz wymagający przeciwdziałania. Problem społeczny możemy rozpatrywać w dwóch znaczeniach:

- znaczenie szerokie – stosuje się go, gdy chcemy opisać zjawiska, które są lub mogą w przyszłości stanowić przedmiot zainteresowania socjologii lub innych nauk społecznych;
- znaczenie węższe – czyli problemy, które powstały w wyniku zjawisk, jakie są nie tylko przedmiotem refleksji uczonych, ale i przedmiotem ogólnego zainteresowania ludzi danego społeczeństwa; są to problemy niezgodne z normami przyjętymi przez ogół oraz takie, których pokonanie możliwe jest wspólnymi siłami[11].

Pierwsze pytanie, które dotyczyło problemów społecznych w gminie odnosiło się do oceny aktualnych warunków życia przez osoby ją zamieszkujące. Ankietowani w większości przyznawali, iż są one dobre – takiej odpowiedzi udzieliło 22,00% badanych dorosłych osób. 26,00% badanych wskazało odpowiedź „raczej dobre", a 25,00% - średnie. Kolejno 15,00%

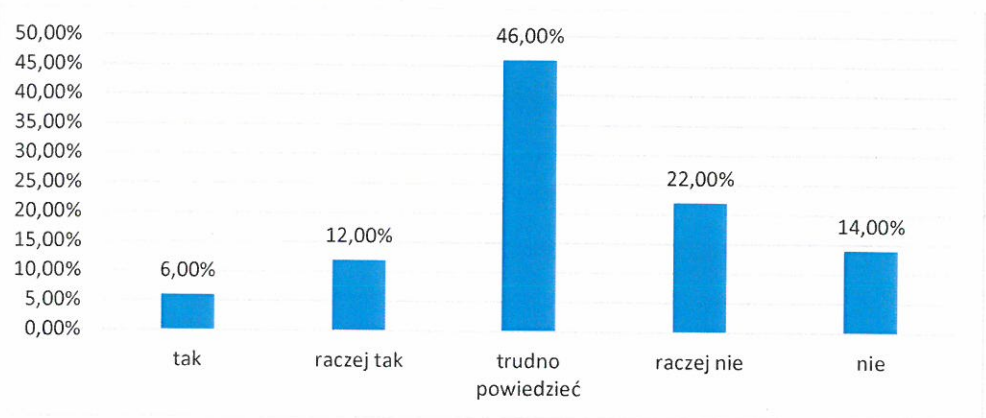
[10] Wojtaszczyk K.A (1997), „Wiedza o społeczeństwie", Warszawa.
[11] Sztumski J. (2010), Wstęp do metod i technik badań społecznych, „Śląsk", Katowice.

możliwość korzystania ze środków transportu (61,00%), utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych (56,00%) i bariery architektoniczne (51,00%).

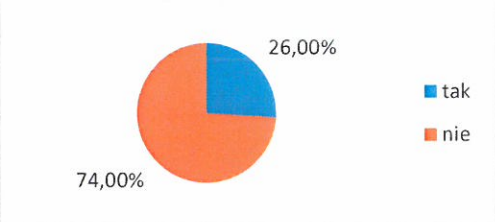
Wykres 52 Według Pana/i z jakimi problemami społecznymi najczęściej spotykają się osoby niepełnosprawne? (proszę zaznaczyć trzy odpowiedzi).

Następnie 12,00% osób badanych uważa, że oferta pomocy dla osób niepełnosprawnych w gminie jest raczej wystarczająca, a 6,00% osób twierdzi, iż jest ona wystarczająca. Z tą opinią nie zgodziło się łącznie 36,00% osób, w tym 22,00% uważa, że jest ona raczej niewystarczająca, a dla 14,00% osób jest ona niewystarczająca. Pozostałym mieszkańcom (46,00%) trudno udzielić jednoznacznej odpowiedzi na pytanie.

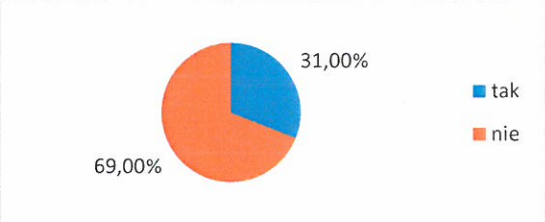
Wykres 53 Czy oferta pomocy dla osób niepełnosprawnych na terenie gminy (np. dostęp do placówek rehabilitacyjnych) jest wystarczająca?

Kolejno, 26,00% ankietowanych przyznało, że w skład ich rodziny wchodzi osoba długotrwale chora.

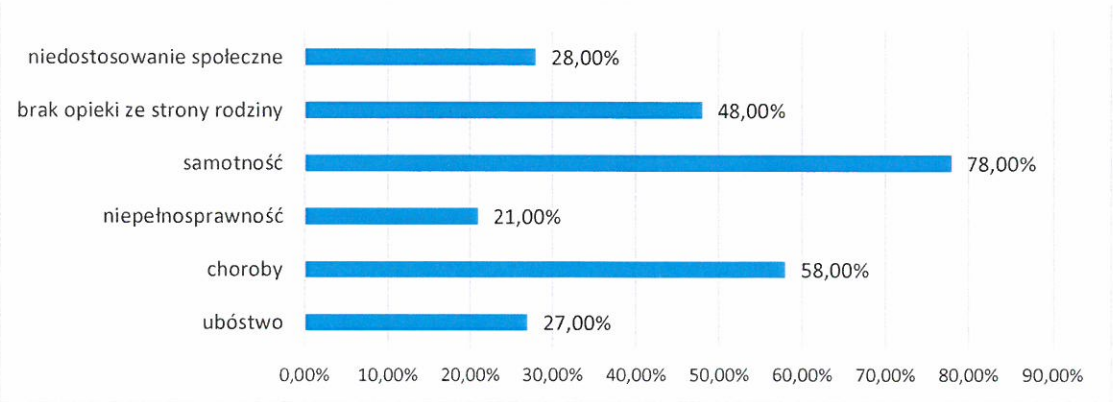
Wykres 54 Czy w skład Pana/i rodziny wchodzi osoba długotrwale chora?

Większość ankietowanych uważa, że dostęp do opieki zdrowotnej w Gminie Krzęcin nie jest wystarczający (69,00%), jednak 31,00% osób nie zgodziło się z tą opinią.

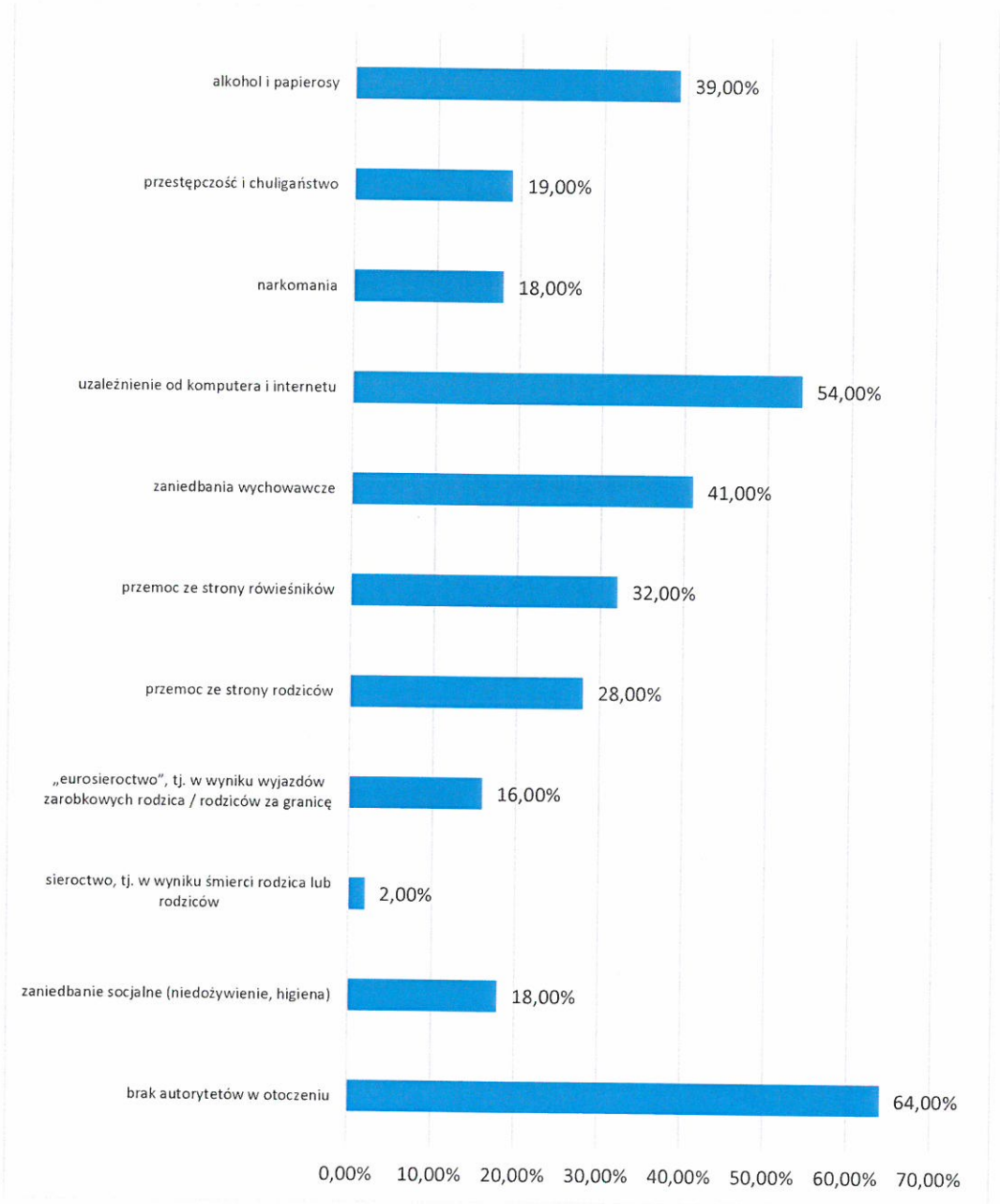
Wykres 55 Czy dostęp do placówek opieki zdrowotnej na terenie gminy jest wystarczający?

Mieszkańców poproszono również o wskazanie problemów, z jakimi borykają się osoby starsze w gminie. Ankietowani wskazywali najczęściej na: samotność (78,00%), choroby (58,00%), brak opieki ze strony rodziny (48,00%) oraz niedostosowanie społeczne (28,00%).

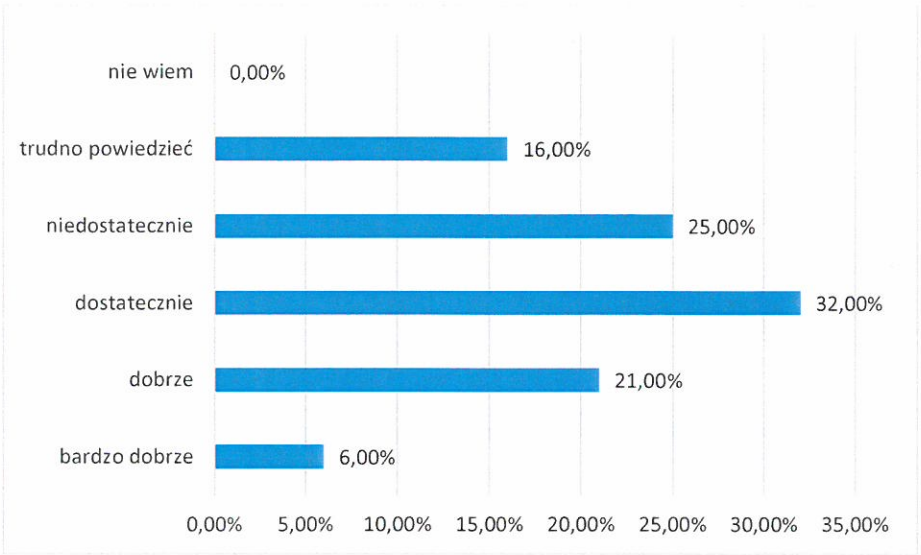
Wykres 56 Z jakimi problemami społecznymi na terenie gminy najczęściej borykają się osoby starsze? (Pytanie wielokrotnego wyboru).

Ankietowani zostali zapytani o negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży, które dostrzegają najczęściej na terenie Gminy Krzęcin. 64,00% respondentów odpowiedziało, iż jest to brak autorytetów w otoczeniu, następnie uzależnienie od komputera i Internetu (54,00%), zaniedbanie wychowawcze (41,00%) oraz alkohol i papierosy (39,00%).

Wykres 57 Jakie negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży dostrzega Pan/i najczęściej? (proszę zaznaczyć trzy odpowiedzi).

Na koniec respondenci zostali zapytani o stopień zaangażowania władz lokalnych związanych z rozwiązywaniem problemów społecznych mieszkańców. 21,00% ankietowanych twierdzi, iż jest ono na poziomie dobrym, a 6,00% - bardzo dobrym. 16,00% osób przyznało iż ciężko im odpowiedzieć na to pytanie. Dodatkowo 32,00% uważa, że jest dostateczne, 25,00% ocenia niedostatecznie stopień zaangażowania władz lokalnych.

Wykres 58 Jak ocenia Pan/i stopień zaangażowania władz lokalnych, związanych z rozwiązywaniem problemów społecznych mieszkańców?

4. Badanie dzieci i młodzieży na terenie gminy Krzęcin

STRUKTURA BADANEJ PRÓBY

Zachowania ryzykowne są obecnie dużym problemem na całym świecie. Zwłaszcza młodzież, która wchodzi w wiek dojrzewania często jest zagrożona takimi zachowaniami. Stanowią one również przedmiot wielu badań naukowych, których celem jest uzyskanie odpowiedzi, dlaczego młodzi ludzie tak bardzo są na nie podatni. Coraz trudniej jest żyć we współczesnym społeczeństwie pełnym pokus takich jak np. Internet, propagowanie picia alkoholu (w reklamach i przez rówieśników) czy też załatwianie spraw poprzez agresję. Młodzież jest wręcz zasypywana negatywnymi bodźcami ze środowiska i niestety tylko nielicznym udaje się pozostać asertywnym. Współczesna cywilizacja niesie ze sobą elementy, które bardzo obciążają psychicznie młodych ludzi. Życie w pospiechu, niepokoju, dążenia do jak najlepszego statusu w hierarchii między rówieśnikami zwiększa ryzyko podejmowania

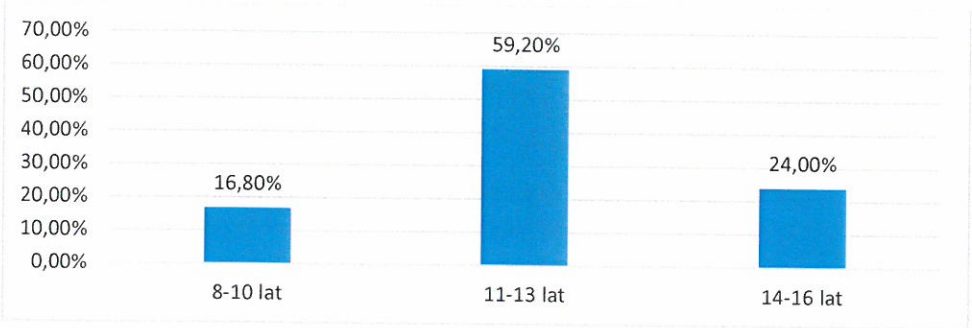
ryzykownych zachowań. I to dlatego szczególnym terenem, na którym można przeprowadzić badania dotyczące właśnie tych zachowań jest środowisko dzieci i młodzieży.

W badaniu problemów społecznych młodzieży w Gminie Krzęcin wzięło udział 125 uczniów z jednej szkoły podstawowej, gdzie 46,40% to chłopcy i 53,60% to dziewczynki.

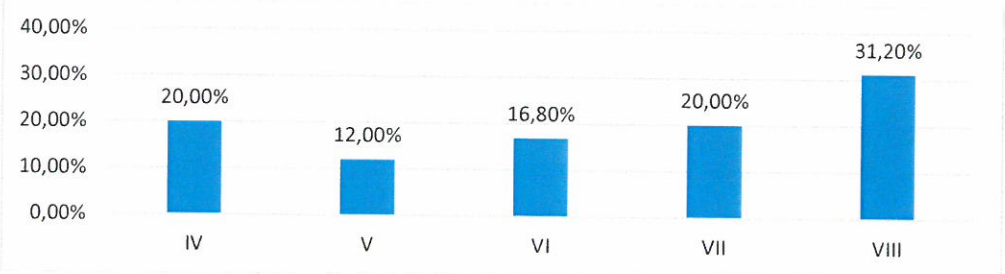
Wykres 59 Płeć.

Młodzi respondenci, byli w wieku 11-13 lat (59,20%), w wieku 14-16 lat (24,00%) oraz w przedziale wiekowym 8-10 lat (16,80%).

Wykres 60 Wiek

Większość badanych uczniów uczęszcza do klasy VIII (31,20%). Pozostali ankietowani to uczniowie klas: VII (20,00%), IV (20,00%), VI (16,80%) oraz klasy V (12,00%).

Wykres 61 Klasa.

PROBLEM ALKOHOLOWY Z PERSPEKTYWY DZIECI I MŁODZIEŻY

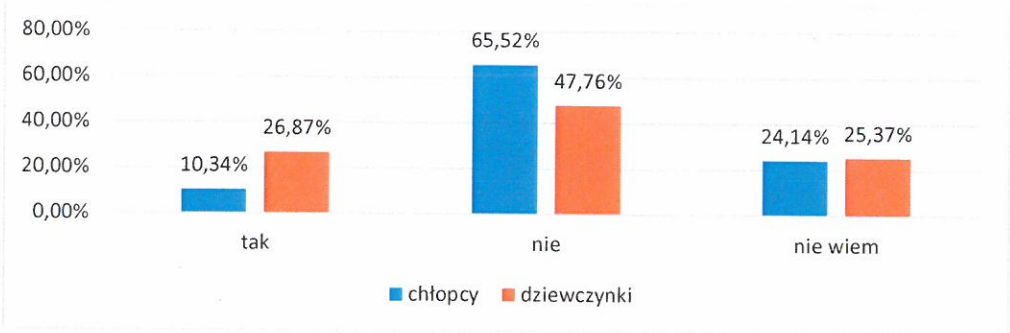
Jednym z zachowań ryzykownych od którego można się łatwo uzależnić jest alkohol. Picie napojów wysokoprocentowych wśród młodzieży jest coraz bardziej popularne. W okresie dorastania negatywnym wynikiem nadużywania alkoholu mogą być problemy zdrowotne, rodzinne, społeczne, psychiczne, czy też fizyczne. Według Ireny Pospiszyl *„najbardziej powszechną konsekwencją nadużywania alkoholu są stany zapalne różnych narządów(...). Najpoważniejsze zmiany dotyczą jednak mózgu, prowadząc do ciężkich zaburzeń psychicznych. Do najcięższych i najczęściej wymienianych objawów należą delirium tremens - majaczenie alkoholowe- ujawniające się w postaci urojeń dotykowych, zapachowych, manii prześladowczych"*[12]. Picie alkoholu przez dzieci i młodzież pozostawia konsekwencje nie tylko na tle fizycznym i psychicznym. Poprzez odurzanie się takim środkiem młodzi ludzie często stają się agresywni wobec innych. Występują kłótnie z najbliższymi (np. rozpad rodziny), problemy w szkole, problemy z prawem (kradzieże), czy też, co się często zdarza, zepsucie mienia (np. malowanie budynków obraźliwymi sloganami). I. Pospiszyl wyróżnia następujące konsekwencje społeczne, które obejmują najważniejsze sfery życia człowieka:

- **sfera osobista**- rozpad bliskich więzi, obniżenie się standardu życia, często poniżej minimum egzystencji, utrata przyjaciół, utrata możliwości realizacji ważnych życiowych celów, wzrost agresywności, degradacja osobowości, utrata zdrowia, wzrost ubóstwa, izolacja społeczna itp.,
- **sfera prawna**- naruszenie prawa, problemy z policją[13].

Pierwszym diagnozowanym problemem wśród dzieci i młodzieży w Gminie Krzęcin, był problem alkoholowy. Celem było oszacowanie skali zjawiska problemu alkoholowego wśród najmłodszych mieszkańców oraz sprawdzenie wiedzy dotyczącej problemu alkoholowego. Na początek uczniom zadano pytanie, czy ich zdaniem, ich rówieśnicy piją alkohol. Zdaniem uczniów płci męskiej (10,34%) ich rówieśnicy piją alkohol, 24,14% badanych nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie, a 65,52% uczniów twierdzi, że ich rówieśnicy nie piją alkoholu. Dziewczynki w 47,76% stwierdziły, że ich koledzy i koleżanki nie piją alkoholu. 26,87% młodych kobiet uważa, że picie alkoholu przez rówieśników jest zjawiskiem

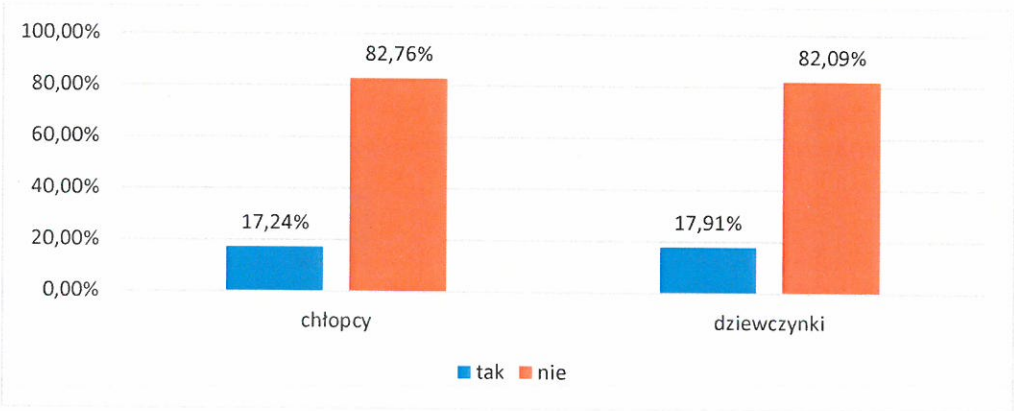
[12] I.Pospiszyl, *Patologie Społeczne*, Warszawa 2012 s. 151.
[13] Tamże, s. 152.

powszechnym. Natomiast uczennice w 25,37% przypadków nie udzieliły jednoznacznej odpowiedzi.

Wykres 62 Czy osoby w Twoim wieku piją alkohol?

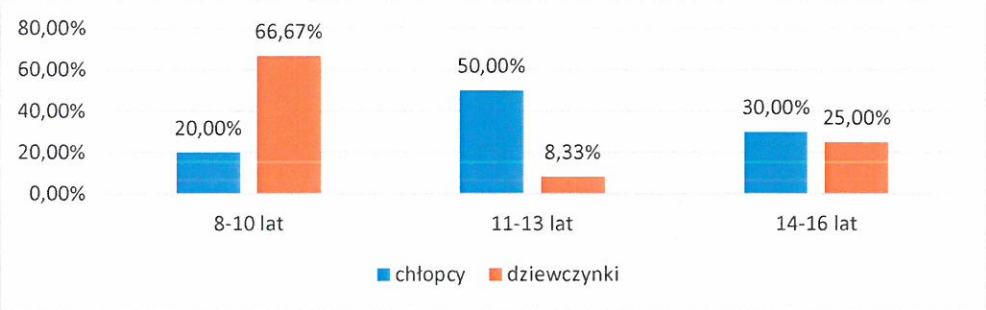
Następnie uczniów zapytano, czy oni sami próbowali kiedykolwiek sięgać po alkohol. Na wykresie możemy zaobserwować, że chłopcy w 82,76% oraz dziewczęta w 82,09% przypadków, nigdy nie próbowali alkoholu. Do spożywania alkoholu przyznało się 17,91% dziewczynek oraz 17,24% chłopców[14].

Wykres 63 Czy próbowałeś/aś pić alkohol?

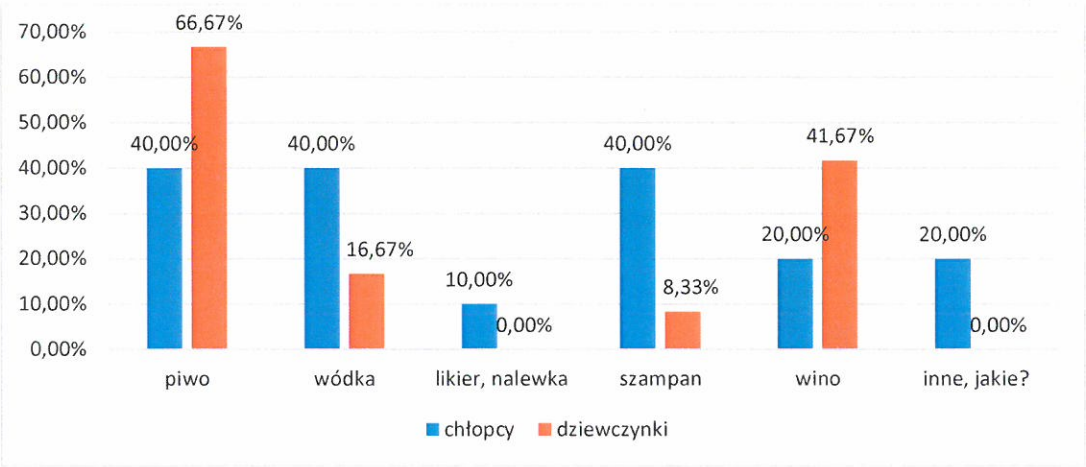
Młodzi mieszkańcy, którzy mieli już kontakt z alkoholem przyznają, iż po raz pierwszy próbowali tej substancji najczęściej w wieku 8-10 lat (20,00% chłopców, 66,67% dziewczynek). Następnie uczniowie spożywali alkohol w wieku 11-13 lat (50,00% chłopców, 8,33% dziewczynek) oraz w przedziale wiekowym od 14 do 16 roku życia (30,00% chłopców, 25,00% dziewczynek).

[14] 12 dziewczynek, 10 chłopców.

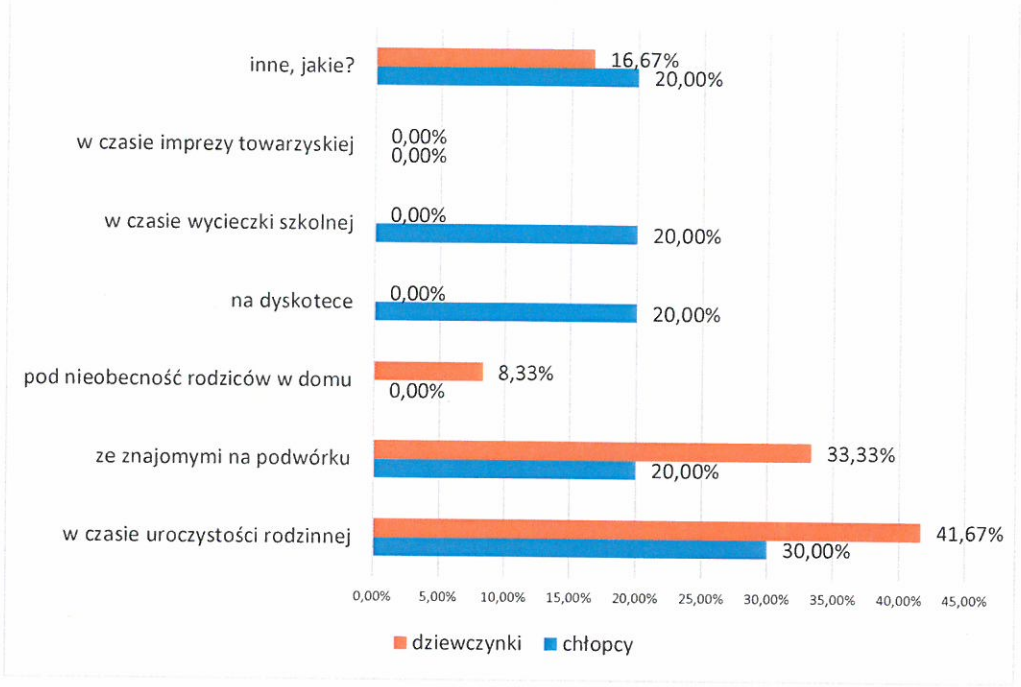
Wykres 64 W jakim wieku zacząłeś/zaczęłaś pić alkohol?

Uczniów, którzy przyznali, że kiedykolwiek spożywali alkohol, zapytano również, jaki rodzaj tego trunku zdarzyło im się próbować. Respondenci najczęściej wskazywali na: piwo (40,00% chłopców, 66,67% dziewczynek), szampan (40,00% chłopców, 8,33% dziewczynek), wódka (40,00% chłopców, 16,67% dziewczynek) i wino (20,00% chłopców, 41,67% dziewczynek). W odpowiedzi „inne, jakie?" (20,00% chłopców) młodzi mieszkańcy napisali: „whisky".

Wykres 65 Jaki rodzaj alkoholu próbowałeś/aś? (Odpowiedź wielokrotnego wyboru).

Ankietowani uczniowie deklarują, że najczęściej po raz pierwszy próbowali alkoholu w czasie uroczystości rodzinnej (30,00% chłopców, 41,67% dziewczynek), ze znajomymi na podwórku (20,00% chłopców, 33,33% dziewczynek), czy też w czasie wycieczki szkolnej i na dyskotece (po 20,00% dziewczynek). W odpowiedzi „inne, jakie?" (20,00% chłopców, 16,67% dziewczynek) napisano: „z kolegą w lesie", a także „w domu".

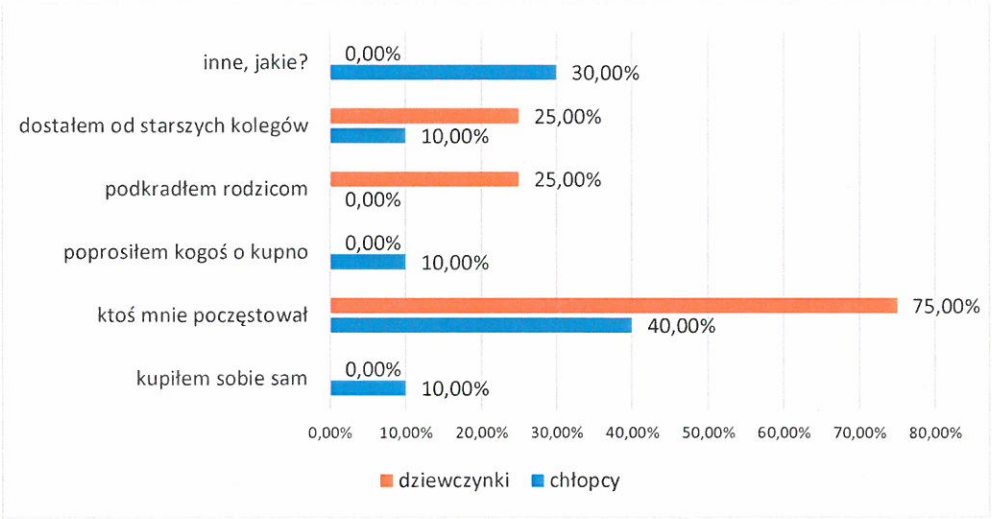
Wykres 66 W jakich okolicznościach spożyłeś/aś alkohol po raz pierwszy?

Młodzi mieszkańcy zapytani o jakiekolwiek przykre doświadczenia związane ze spożywaniem alkoholu, odpowiedzieli jednogłośnie, że nie doświadczyli żadnych negatywnych skutków picia alkoholu (100,00% chłopców, 100,00% dziewczynek).

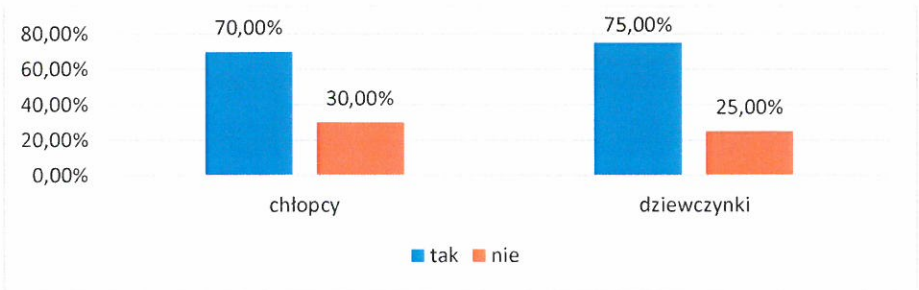
Wykres 67 Czy miałeś/aś jakieś przykre doświadczenia związane ze spożywaniem alkoholu?

Na pytanie, w jaki sposób uczniowie otrzymywali alkohol 40,00% chłopców oraz 75,00% dziewczynek odpowiedziało, że zostali przez kogoś poczęstowani. Następnie wskazywali na odpowiedzi: „podkradłem rodzicom" (25,00% dziewczynek), „dostałem od starszych kolegów (10,00% chłopców, 25,00% dziewczynek), czy też „poprosiłem kogoś o kupno" (10,00% chłopców). W odpowiedzi „inne, jakie?" (30,00% chłopców) uczniowie napisali: „od taty", a także „kupiłem w sklepie".

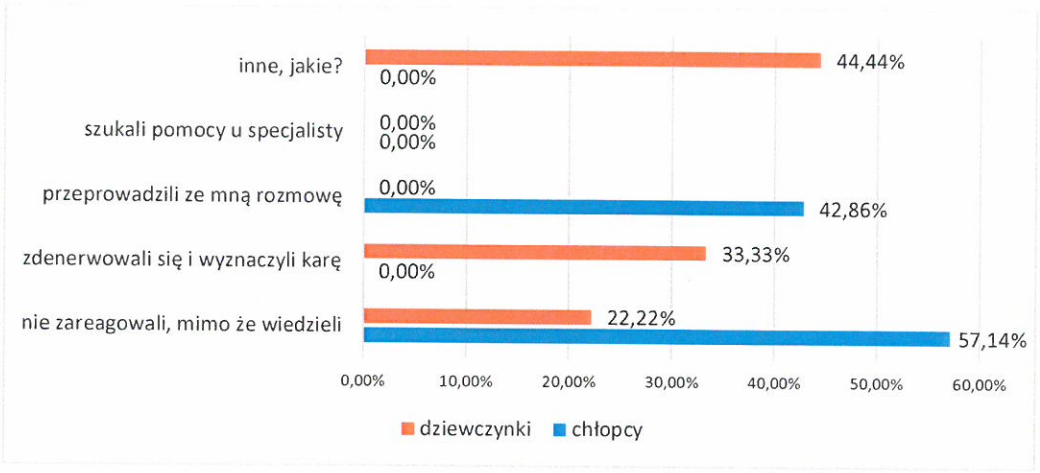
Wykres 68 Jak otrzymałeś/aś alkohol?

Dodatkowo uczniowie, którzy mieli już kontakt z alkoholem zostali zapytani, czy ich rodzice wiedzą o tym fakcie. Co ciekawe, 70,00% chłopców oraz 75,00% dziewcząt przyznało, że ich rodzice wiedzą o spożywaniu przez nich alkoholu. Powyższa odpowiedź uczniów może świadczyć o tym, że dostali oni alkohol na spróbowanie od rodziców. Pozostałe 30,00% chłopców i 25,00% dziewczynek uważa, że ich rodzice nie są świadomi tego faktu.

Wykres 69 Czy rodzice wiedzą, że próbowałeś/aś pić alkohol?

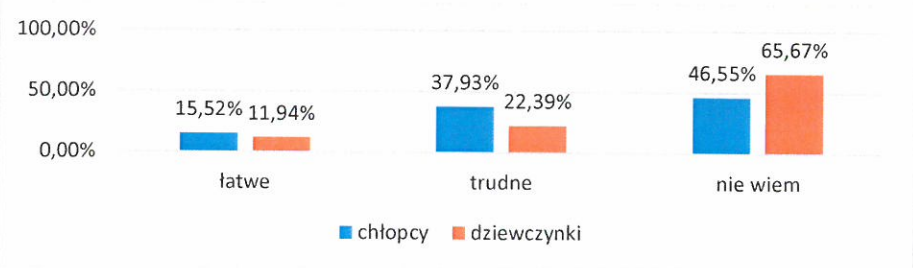
Młodym mieszkańcom mającym styczność z alkoholem zadano pytanie o reakcję ich rodziców. Większość badanych stwierdziło, że rodzicie nie zareagowali na ten fakt (57,14% chłopców, 22,22% dziewczynek), bądź przeprowadzili z nimi rozmowę (43,86% chłopców) lub zdenerwowali się i wyznaczyli karę (33,33% dziewczynek). W odpowiedzi „inne, jakie?" (44,44% dziewczynek) ankietowane dziewczynki napisały: „nie byli źli mino, że zauważyli, ale powiedzieli żebym już tak nie robiła", „widzieli", a także „śmiali się ze mnie, ale powiedzieli żebym tak nie robiła".

Wykres 70 Jak Twoi rodzice zareagowali na spożywanie przez Ciebie alkoholu?

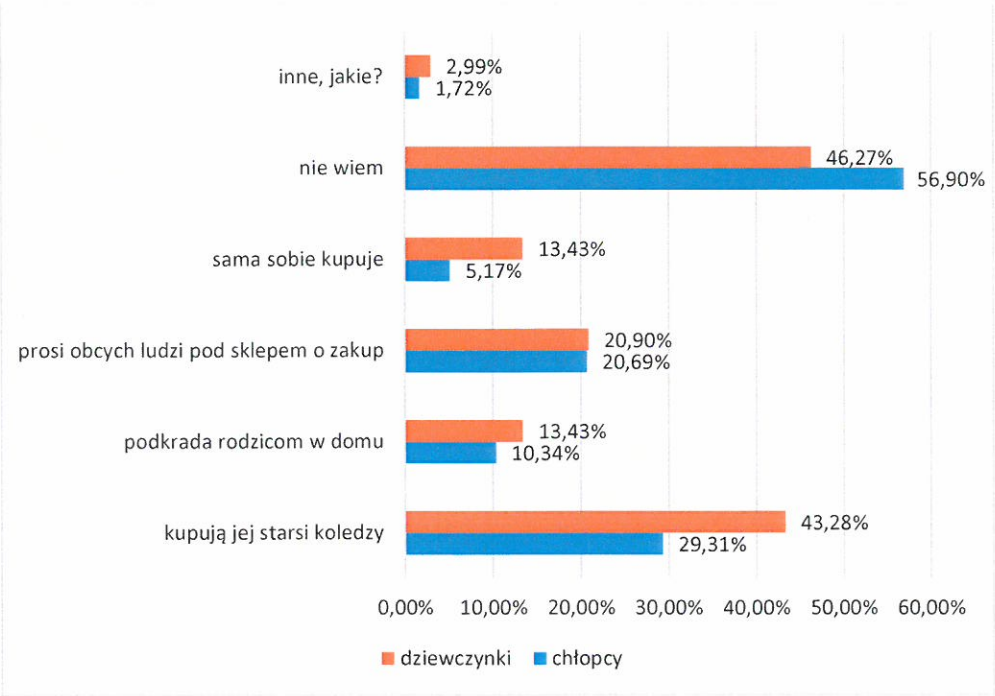
<u>Na poniższe pytania odpowiadali wszyscy ankietowani uczniowie.</u>

Zdania wszystkich ankietowanych uczniów na temat łatwości zdobycia alkoholu w Gminie Krzęcin są podzielone. 37,93% chłopców oraz 22,39% dziewczynek przyznało, że alkohol jest trudny do zdobycia w ich miejscu zamieszkania. Następnie 15,52% chłopców oraz 11,94% dziewczynek stwierdziło, że kupno alkoholu jest łatwe na terenie gminy. Pozostałe 46,55% chłopców, a także 65,67% dziewczynek nie ma zdania na ten temat, może to świadczyć o tym, że nie są oni zainteresowani kupnem lub zdobyciem alkoholu.

Wykres 71 Gdybyś chciał/a zdobyć alkohol w swojej miejscowości byłoby to?

Dodatkowo, uczniowie wymieniali jak ich rówieśnicy mogą zdobywać alkohol. Najczęściej w opinii uczniów kupują im go starsi koledzy (29,31% chłopców, 43,28% dziewczynek), rówieśnicy proszą obcych ludzi pod sklepem o zakup alkoholu (20,69% chłopców, 20,90% dziewczynek), czy też podkradają oni rodzicom w domu (10,34% chłopców, 13,43% dziewczynek). Natomiast większość uczniów (56,90% chłopców oraz 46,27% dziewczynek) udzieliło odpowiedzi „nie wiem". Może to świadczyć o tym, że nie są oni zainteresowani tematem spożywania alkoholu. W odpowiedzi „inne, jakie?" (1,72% chłopców, 2,99% dziewczynek) młodzi respondenci napisali: „nie wiem", a także „kupują im koledzy".

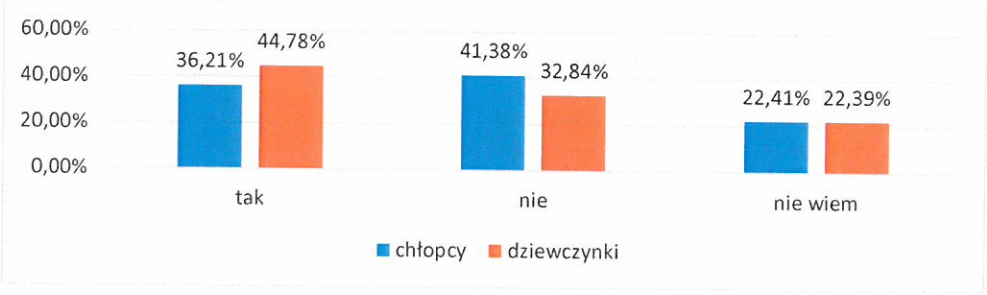

Wykres 72 Jak młodzież w Twojej okolicy może zdobyć alkohol?

PROBLEM NIKOTYNOWY Z PERSPEKTYWY DZIECI I MŁODZIEŻY

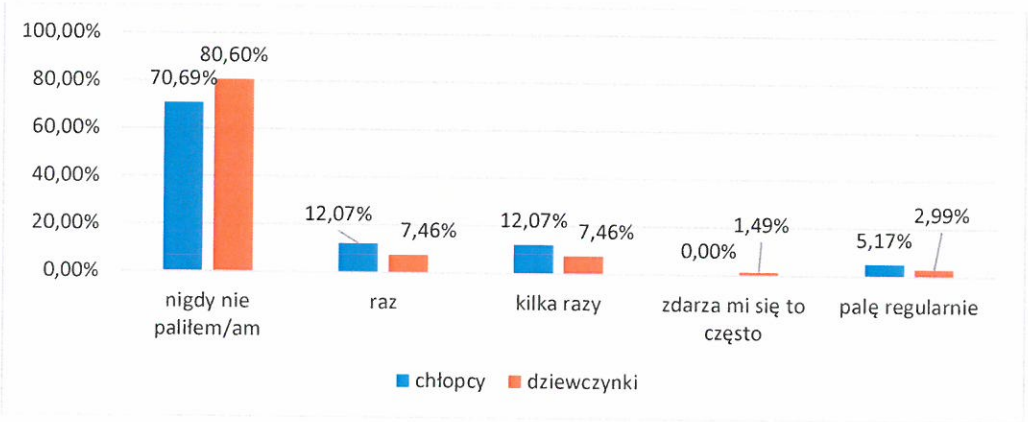
Wraz z piciem alkoholu wiąże się również problem nikotynowy. Pomimo tego, że są to wyroby dozwolone od lat 18, młodzież bezproblemowo może sięgnąć po papierosy. W młodym wieku rozpoczynanie palenia papierosów jest niebezpieczne, ponieważ jednostka szybciej się uzależnia oraz ciężej jest jej zerwać z nałogiem. Papierosy szkodzą przede wszystkim osobie palącej, ale również innym osobom w towarzystwie. Uczniowie (36,21%) oraz uczennice (44,78%) przyznają, że ich rówieśnicy palą papierosy. Kolejno 41,38% chłopców oraz 32,84%

dziewczynek nie wie czy takie zjawisko występuje wśród ich znajomych i rówieśników. Następnie 22,41% uczniów oraz 22,39% uczennic uważa, że ich rówieśnicy nie palą papierosów.

Wykres 73 Czy osoby w Twoim wieku palą papierosy?

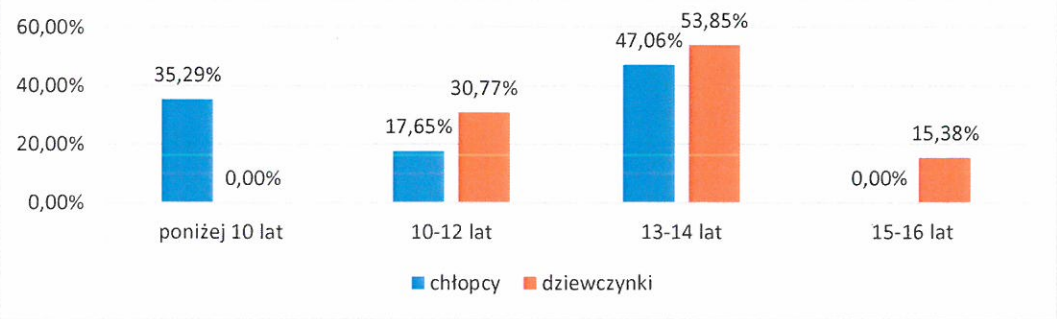
Dodatkowo 70,69% chłopców oraz 80,60% dziewczynek odpowiedziało, że nigdy nie paliło papierosów. Pozostali chłopcy palili: raz (12,07%), kilka razy (12,07%) oraz palą regularnie (2,99%). Dziewczynki, również zapaliły papierosa: raz (7,46%), kilka razy (7,46%), często (1,49%) oraz palą regularnie (2,99%)[15].

Ile razy w życiu (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się próbować palić papierosy?

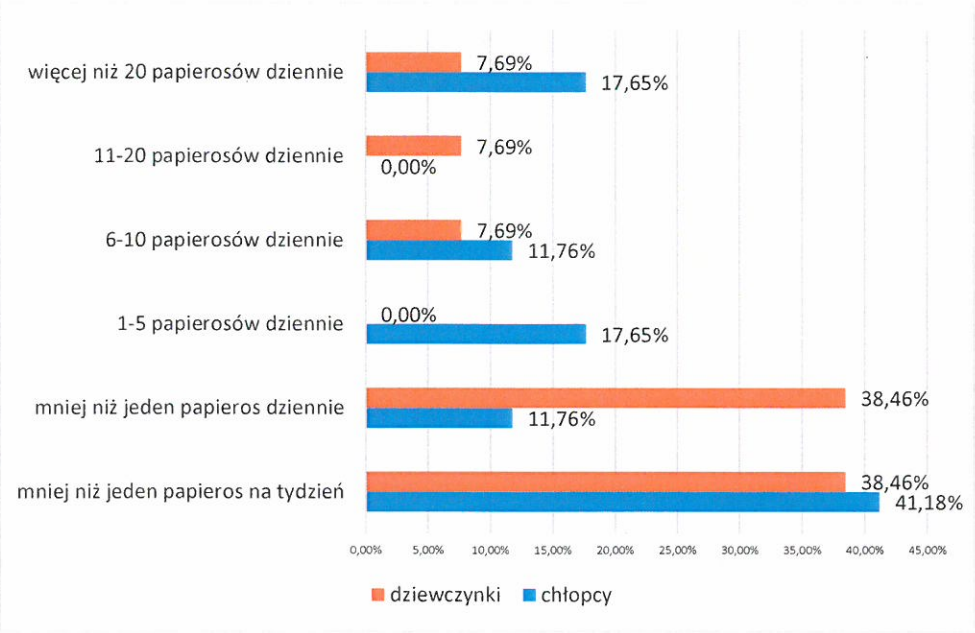
Uczniowie, którzy przyznali, że palą papierosy poproszeni zostali o określenie wieku w jakim zaczęli to robić. Chłopcy po raz pierwszy, zapalili papierosa kolejno w wieku: poniżej 10 lat (35,39%), od 10 do 12 lat (17,65%), a także od 13 do 14 lat (47,06%). Dziewczynki zapaliły pierwszego papierosa w wieku: w wieku od 10 do 12 lat (30,77%), 13-14 lat (53,85%) oraz w wieku 15-16 lat (15,38%).

[15] Łącznie 13 dziewczynek, 17 chłopców.

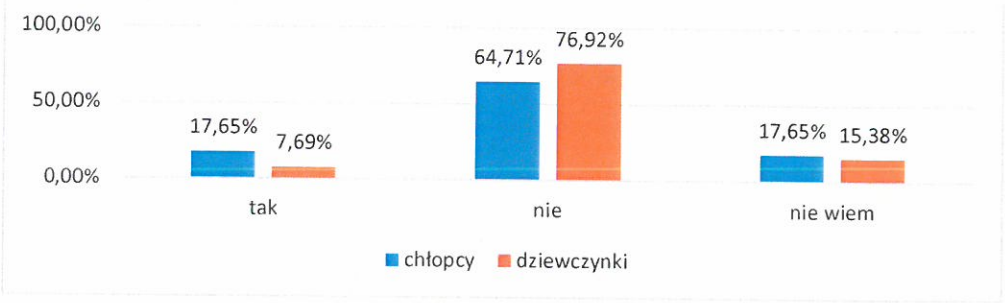
Wykres 74 W jakim wieku paliłeś/aś papierosy po raz pierwszy?

Pocieszający jest fakt, że uczniowie (41,18% chłopców, 38,46% dziewczynek), którzy zdeklarowali się, że palą, robią to rzadko, bowiem głównie palą mniej niż jednego papierosa na tydzień lub mniej niż jednego papierosa dziennie (11,76% chłopców, 38,46% dziewczynek).

Wykres 75 Jak często paliłeś/aś papierosy w ciągu OSTATNICH 30 DNI?

64,71% chłopców oraz 76,92% dziewczynek spośród uczniów, którzy przyznali, że palą papierosy przyznało, że ich rodzice nie wiedzą o tym fakcie. Kolejne 17,65% chłopców i 7,69% dziewczynek twierdzi, że rodzice wiedzą o tym. Pozostałe 17,65% chłopców oraz 15,38% dziewczynek nie ma wiedzy na ten temat.

Wykres 76 Czy rodzice wiedzą, że palisz papierosy?

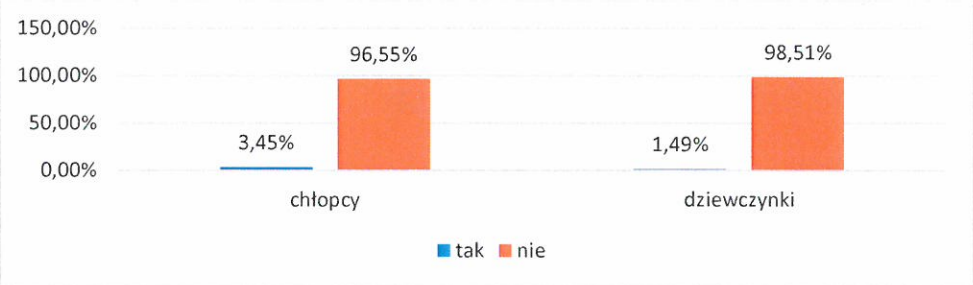
PROBLEM NARKOTYKOWY Z PERSPEKTYWY DZIECI I MŁODZIEŻY

We współczesnym świecie na niespotykaną wcześniej skalę pojawiło się zjawisko nadużywania substancji odurzających. Szczególnie wśród ludzi młodych, którzy często nie mają świadomości zagrożenia, odurzanie stanowi alternatywę – sposób na życie. Ta plaga społeczna dotknęła wiele krajów, szczególnie na zachodzie i w szybkim czasie dotarła do naszego kraju. Już od samego początku miała ona charakter dynamiczny. Badania pokazują, iż już coraz młodsze dzieci deklarują zażywanie substancji psychoaktywnych oraz sięganie po alkohol i nikotynę. Okres dojrzewania jest dla młodych ludzi czasem wyjątkowym. W związku z tym, wiek adolescencji to również czas, w którym młodzi ludzie często sięgają po substancje psychoaktywne. Są one próbą zaspokojenia specyficznych potrzeb wieku dorastania: integracji z rówieśnikami, manifestowania niezależności od dorosłych oraz wyrażeniu tożsamości.

Na podjęcie próby sięgania po substancje uzależniające wpływa wiele czynników. Ogromny wpływ na to zjawisko mają m.in.: więzi rodzinne, rówieśnicy, media oraz social media. Współcześnie obserwuje się coraz większe osłabienie relacji rodzinnych, które w dużej mierze przekładają się na jakość kontaktów dzieci z rodzicami. Wzorce rodzinne mogą skutkować szybszym sięganiem po substancje psychoaktywne, niższym wiekiem eksperymentów, jak również wyborem określonej substancji. Tym samym nieprawidłowo funkcjonująca rodzina może spowodować ukształtowanie się osobowości dziecka podatnej na uzależnienie, jak również być powodem wielu stresogennych sytuacji, mogących stać się przyczyną inicjacji narkotykowej, alkoholowej, czy tez nikotynowej[16].

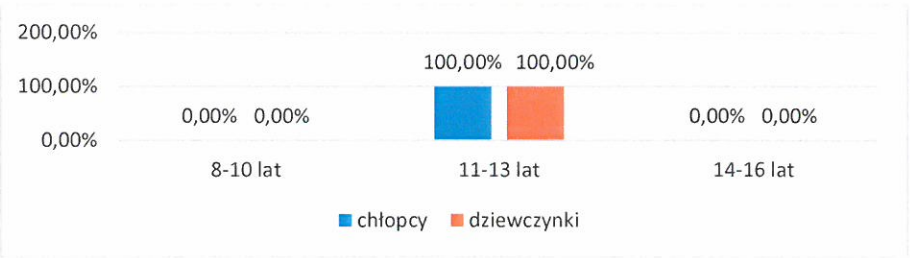
[16] Gaś Z, *„Rodzina a uzależnienia"*, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 1994, Lublin.

Kolejny rozdział diagnozy dotyczy powyższego problemu (narkotykowego). Jego celem było oszacowanie skali zażywania narkotyków i dopalaczy wśród uczniów ze szkoły zlokalizowanej na terenie Gminy Krzęcin oraz sprawdzenie wiedzy dotyczącej środków psychoaktywnych. Uczniów zapytano, czy próbowali kiedykolwiek zażywać narkotyki i dopalacze. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, 96,55% chłopców i 98,51% dziewczynek nigdy nie próbowało substancji psychoaktywnych. Do zażywania narkotyków czy dopalaczy przyznało się 3,45% chłopców oraz 1,49% dziewczynek[17].

Wykres 77 Czy próbowałeś/aś kiedykolwiek zażywać narkotyki/dopalacze?

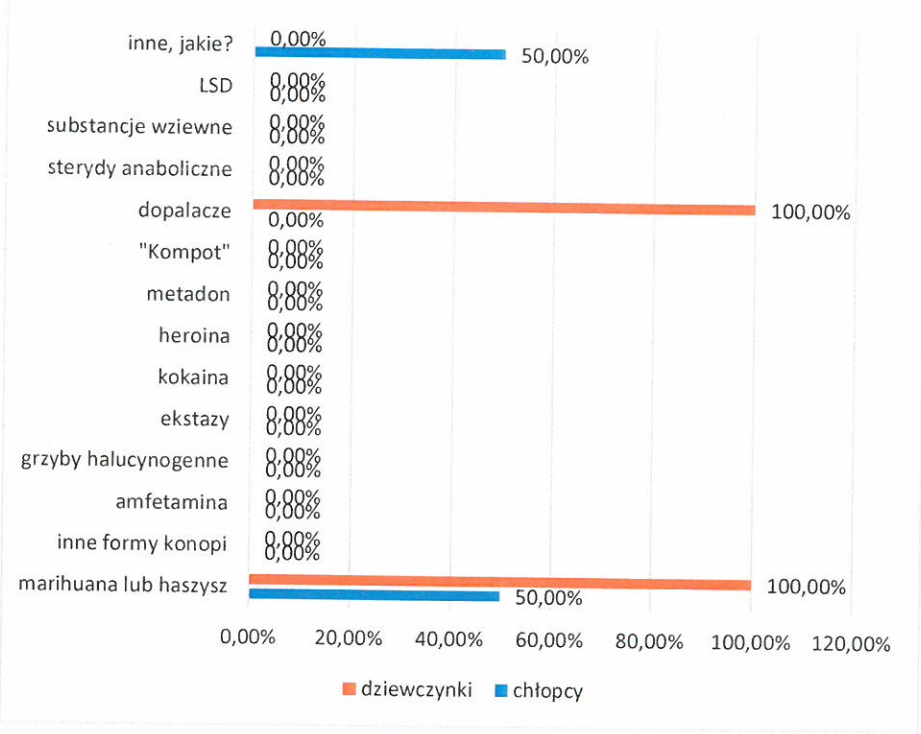
Uczniowie, którzy przyznali się do próbowania środków psychoaktywnych stwierdzili, że zażywali je w przedziale wiekowym między 11, a 13 rokiem życia (po 100,00% chłopców i dziewczynek).

Wykres 78 Jeśli tak, to ile miałeś/aś wtedy lat?

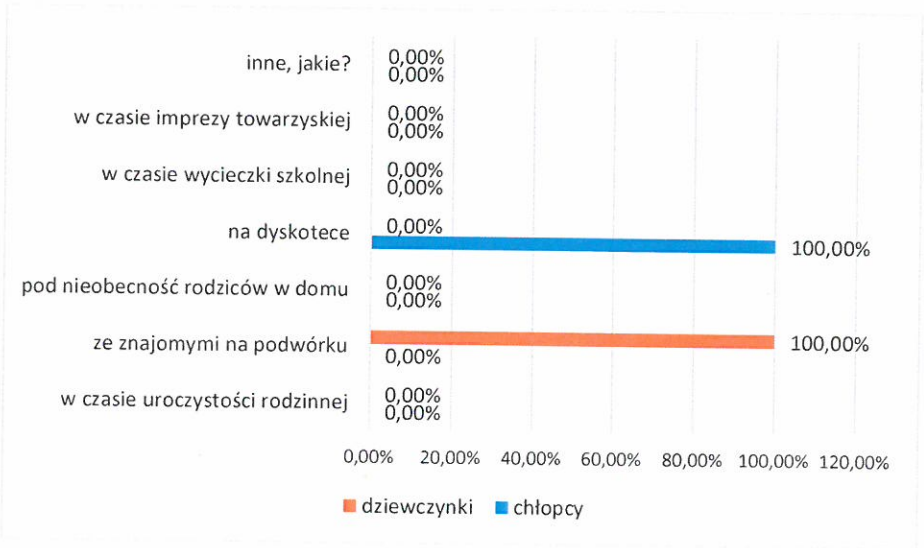
Pomimo niewielkiego zainteresowania środkami psychoaktywnymi wśród uczniów, należy przyjrzeć się, jakie substancje zdecydowali się spróbować uczniowie. Młodzi ankietowani, którzy przyznali, iż zażywali kiedykolwiek substancje psychoaktywne wskazywali: marihuanę i haszysz (50,00% chłopców, 100,00% dziewczynek) oraz dopalacze (100,00% dziewczynek). W odpowiedzi „inne, jakie" (50,00% chłopców) wskazano na energetyki.

[17] 1 dziewczynka, 2 chłopców.

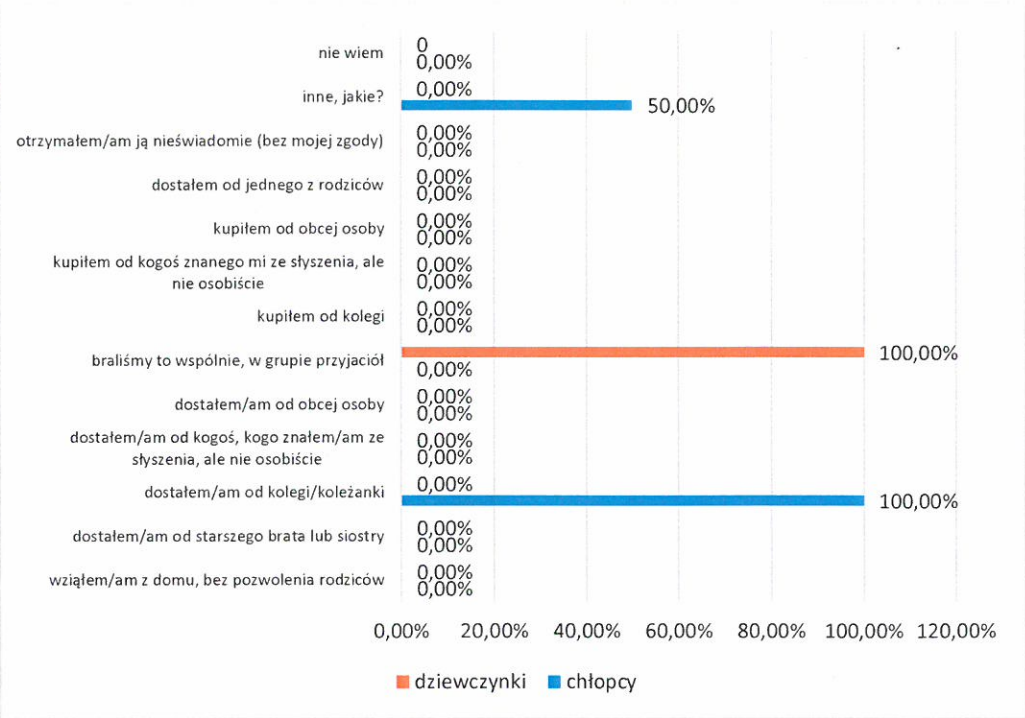
Wykres 79 Jakie były to substancje? (Pytanie wielokrotnego wyboru).

Dodatkowo na poniższym wykresie można zaobserwować, że uczniowie po raz pierwszy zażywali substancje psychoaktywne ze znajomymi na podwórku (100,00% dziewczynek) oraz na dyskotece (100,00% chłopców).

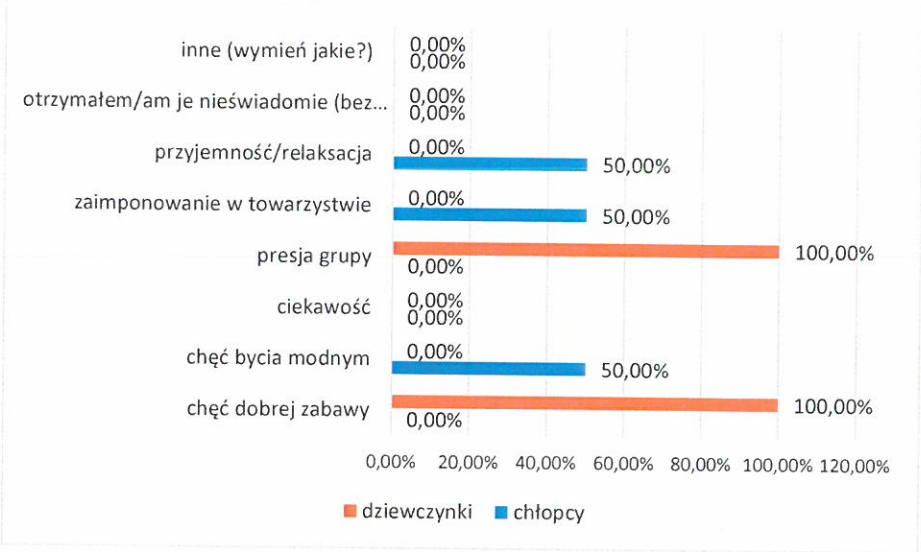
Wykres 80 W jakich okolicznościach zażyłeś/aś narkotyki/dopalacze po raz pierwszy? Można wybrać kilka odpowiedzi.

Uczniowie, którzy zażywali narkotyki i dopalacze zostali poproszeni o wskazanie, skąd wzięli substancje psychoaktywną. Chłopcy odpowiedzieli, że pozyskali ją od kolegi/koleżanki (100,00%) bądź w odpowiedzi „inne, jakie?" (50,00%) napisali, że sami je kupili. Dziewczynki wskazały na odpowiedź: „braliśmy to wspólnie, w grupie przyjaciół" (100,00%).

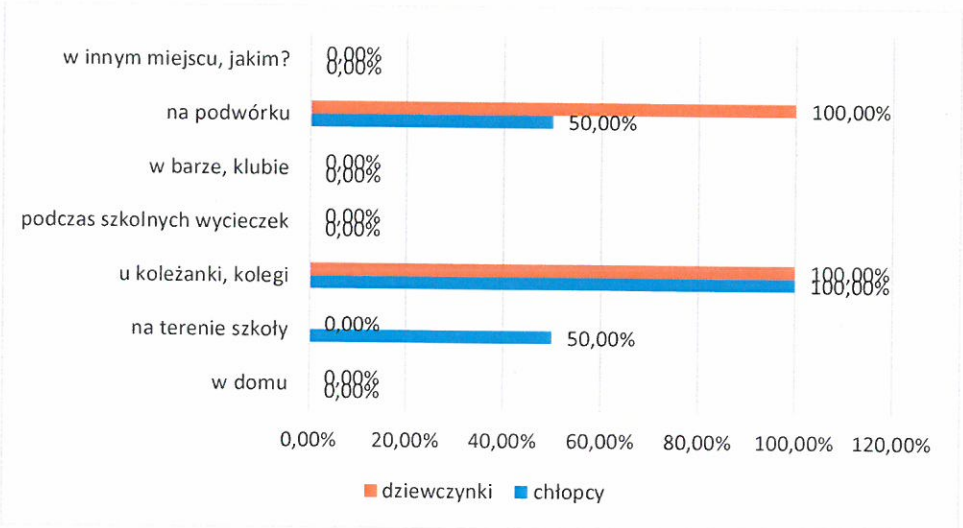
Wykres 81 Skąd wziąłeś/ęłaś tę substancję? Pytanie wielokrotnego wyboru.

Respondenci przyznali, że tym co skłaniało ich do zażycia środków psychoaktywnych była: chęć dobrej zabawy i presja grupy (po 100,00% dziewczynek), przyjemność/relaksacja, zaimponowanie w towarzystwie oraz chęć bycia modnym (po 50,00% chłopców).

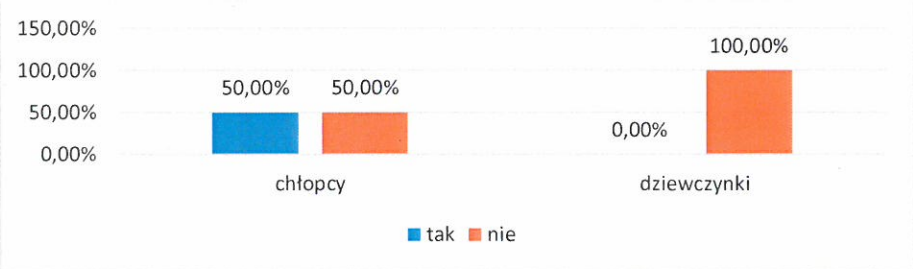
Wykres 82 Co skłoniło Cię do zażywania narkotyków/dopalaczy? (Pytanie wielokrotnego wyboru).

Uczniowie wskazywali również, gdzie najczęściej zdarzyło im się zażywać narkotyki lub dopalacze. Młodzi mieszkańcy wskazywali na: „u koleżanki, kolegi" (po 100,00% chłopców i dziewczynek), „na podwórku" (50,00% chłopców, 100,00% dziewczynek), a także na terenie szkoły (50,00% chłopców).

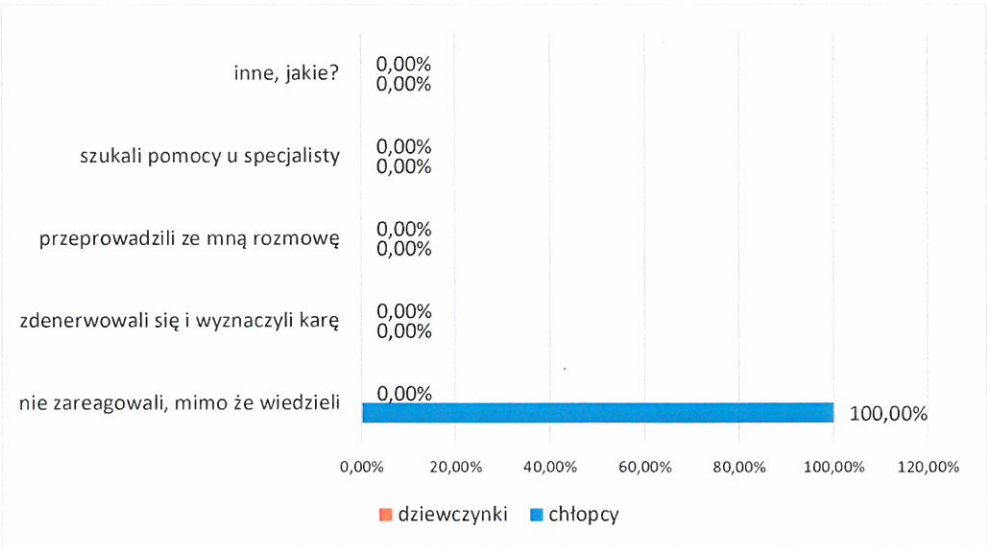
Wykres 83 Gdzie zdarzyło Ci się zażywać narkotyki/dopalacze? (Pytanie wielokrotnego wyboru).

Młodzi uczniowie, którzy przyznali się do zażywania narkotyków lub dopalaczy, twierdzą, że ich rodzice nie wiedzą o tym fakcie (50,00% chłopców, 100,00% dziewczynek). Pozostałe 50,00% uczniów płci męskiej zdeklarowało, że ich rodzice wiedzą o zażywaniu przez nich narkotyków lub dopalaczy.

Wykres 84 Czy rodzice wiedzą, że zażywasz narkotyki/dopalacze?

Dodatkowo chłopcy, którzy przyznali, że ich rodzice wiedzą o tym, iż zażywają oni środki psychoaktywne przyznali, że ich rodzicie nie zareagowali na ten fakt mimo, iż wiedzieli (100,00% chłopców).

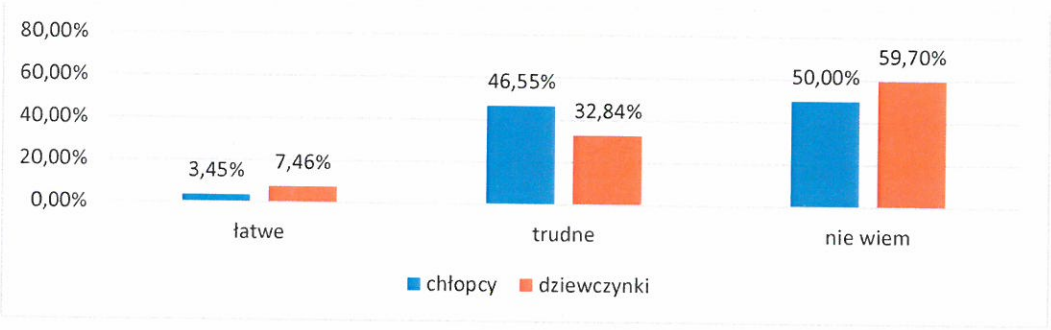

Wykres 85 Jak Twoi rodzice zareagowali na zażywanie przez Ciebie narkotyków/dopalaczy?

<u>Na poniższe pytania odpowiadali wszyscy ankietowani uczniowie.</u>

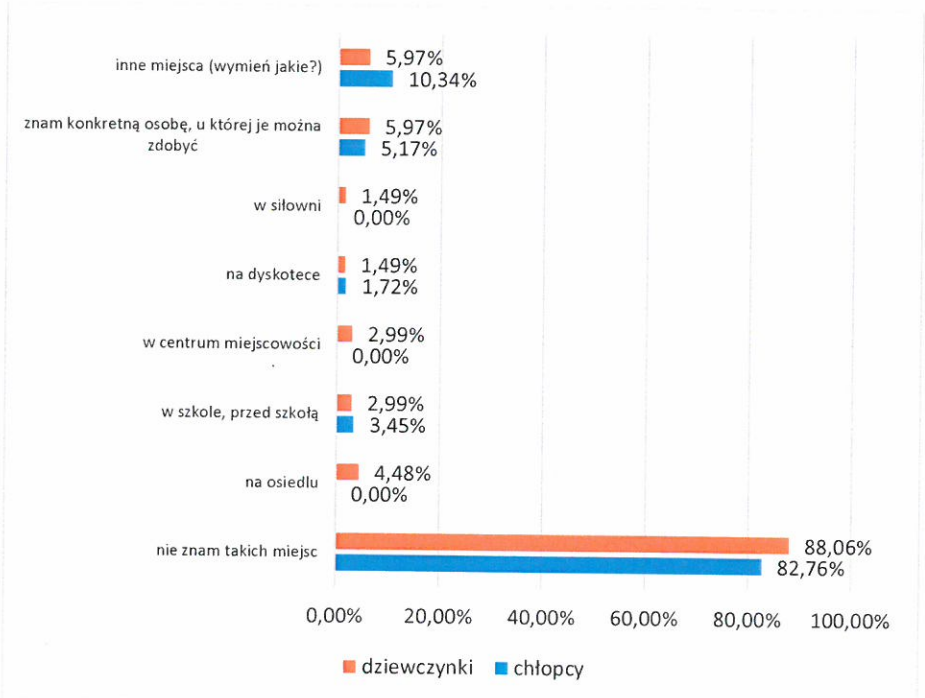
Ponadto wszystkich biorących udział w badaniu uczniów zapytano, o trudność zdobycia narkotyków i dopalaczy w ich miejscowości. Uczniowie obu płci uważają, że pozyskanie

substancji psychoaktywnych w ich najbliższym otoczeniu jest trudne (46,55% chłopców oraz 32,84% dziewczynek). Pozostałe 50,00% chłopców oraz 59,70% dziewczynek nie udzieliło konkretnej odpowiedzi, a 3,45% uczniów i 7,46% uczennic uważa, że zdobywanie narkotyków i dopalaczy na terenie Gminy Krzęcin jest łatwe.

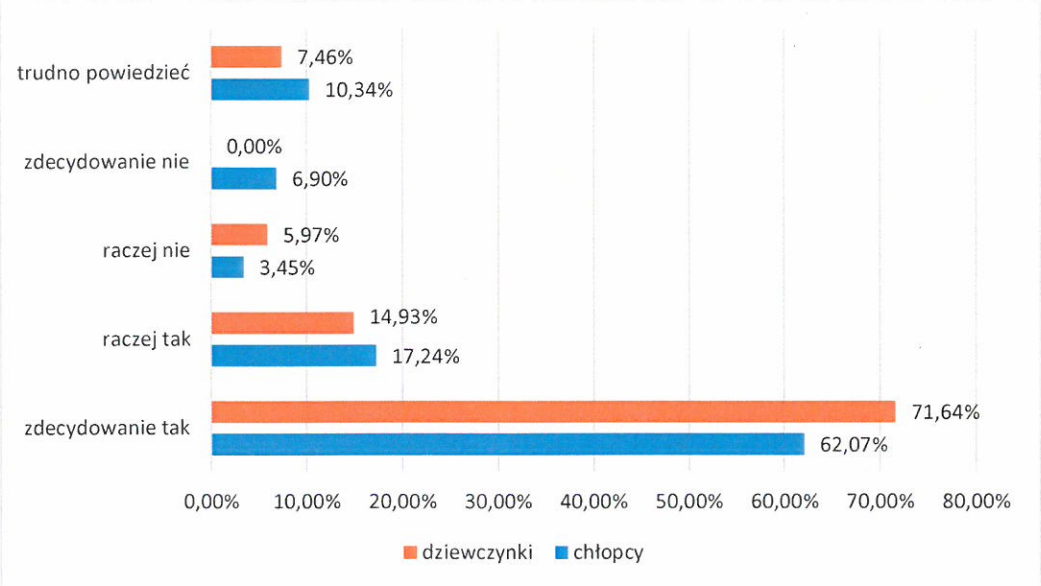
Wykres 86 Gdybyś chciał zdobyć narkotyki w swojej miejscowości byłoby to:

Większość uczniów (82,76%) oraz uczennic (88,06%) nie zna miejsc, w których mogą zakupić lub dostać narkotyki czy dopalacze. W odpowiedzi „inne miejsca (wymień, jakie?)" (10,34% chłopców, 5,97% dziewczynek) respondenci napisali: „nie wiem", „nie ma takich miejsc" oraz „sklep".

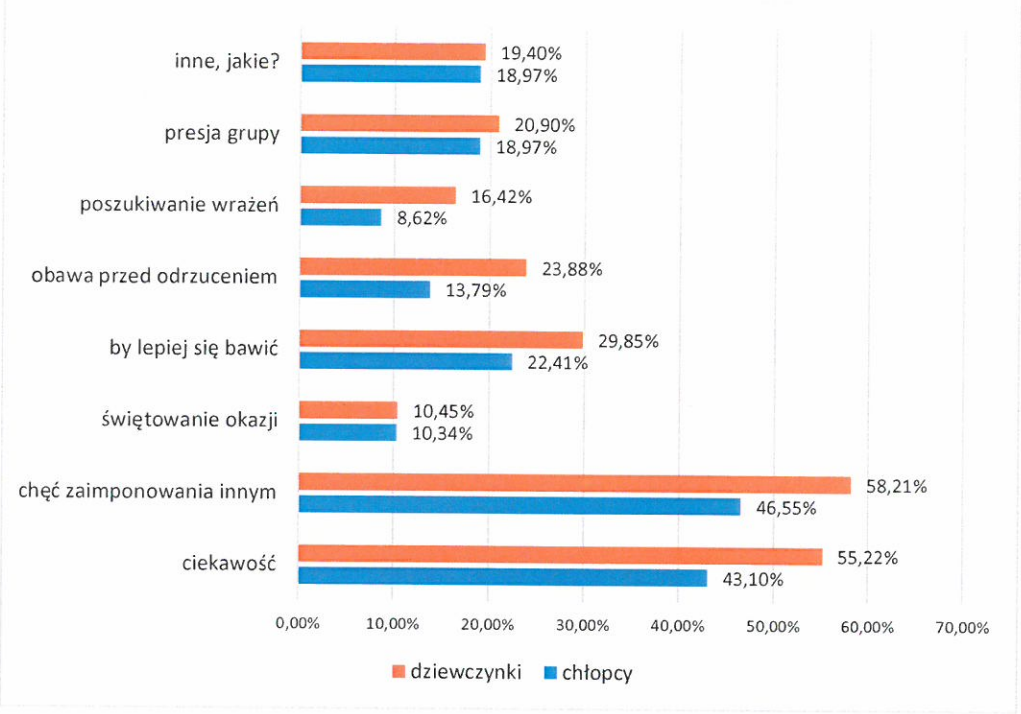
Wykres 87 Czy znasz miejsca w swojej miejscowości, gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze? (Pytanie wielokrotnego wyboru).

Uczniów zapytano również o to, czy według nich zażywanie substancji psychoaktywnych jest szkodliwe dla zdrowia. Zdecydowana większość młodych respondentów przyznała, że narkotyki/dopalacze są zdecydowanie szkodliwe dla zdrowia (62,07% chłopców, 71,46% dziewczynek). Uwagę należy jednak zwrócić na odpowiedzi uczniów: „raczej nie" (3,45% chłopów, 5,97% dziewczynek) i „zdecydowanie nie" (6,90% chłopców). Może to świadczyć o niewiedzy uczniów na temat szkodliwości substancji psychoaktywnych.

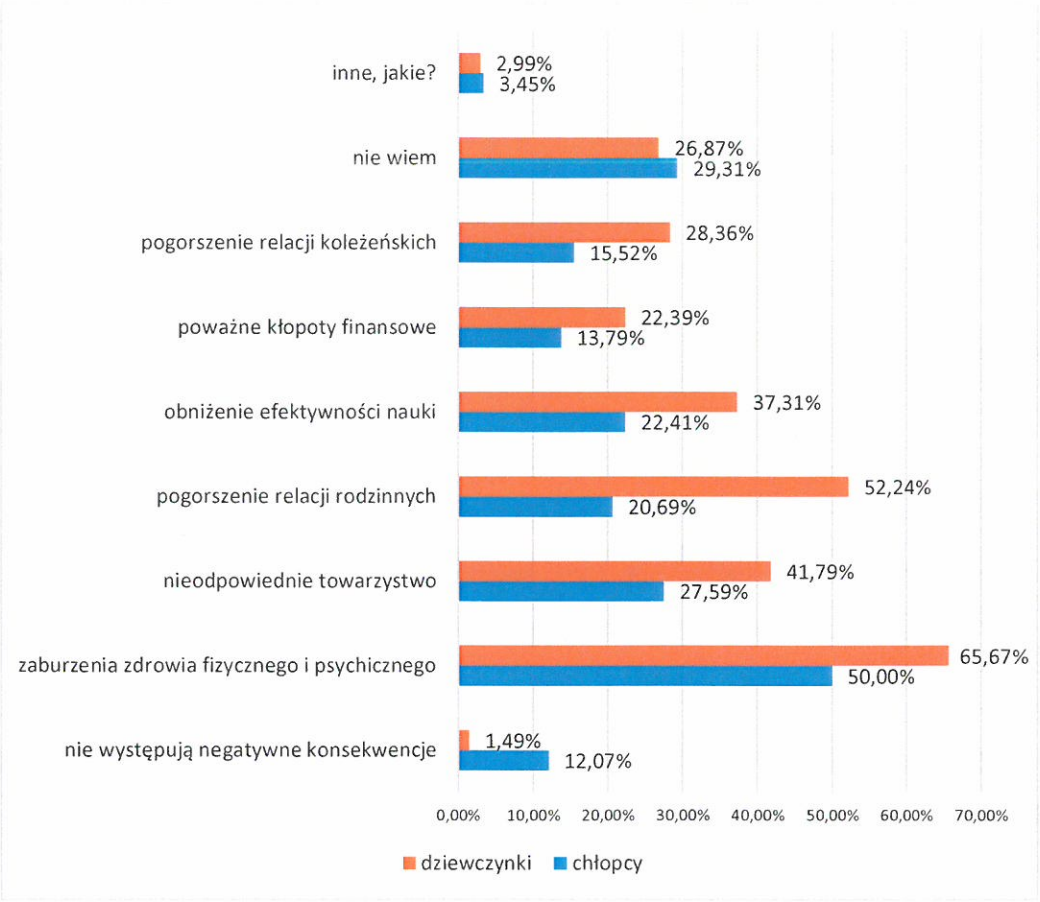
Wykres 88 Czy uważasz, że zażywanie narkotyków i dopalaczy jest szkodliwe dla zdrowia?

Ponadto respondenci wymieniali również, z jakich powodów w ich opinii młodzi mieszkańcy sięgają po alkohol, tytoń, dopalacze i narkotyki. Najczęściej wymieniali: chęć zaimponowania innym (46,55% chłopców, 58,21% dziewczynek), ciekawość (43,10% chłopców, 55,22% dziewczynek), by lepiej się bawić (22,41% chłopców, 29,85% dziewczynek). Dodatkowo w odpowiedzi „inne, jakie?" (18,97% chłopców, 19,40% dziewczynek) uczniowie wymieniali: „nie wiem", „nie sięgają, albo po prostu nie wiem", „nie znam takich osób", „stres", czy też „żeby się pochwalić".

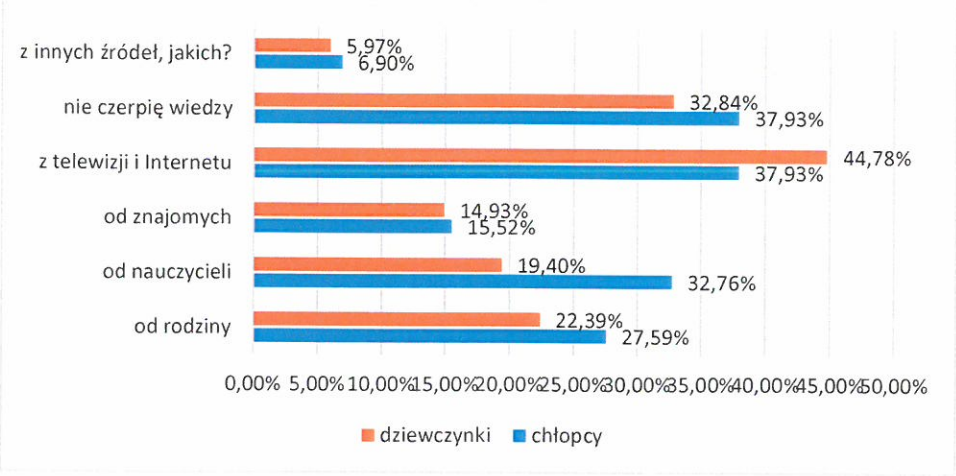
Wykres 89 Z jakich powodów według Ciebie osoby w Twoim wieku sięgają po alkohol, narkotyki, dopalacze, tytoń? (Pytanie wielokrotnego wyboru).4

Respondenci wymieniali, jakie mogą być negatywne konsekwencje uzależnienia od alkoholu, tytoniu, narkotyków czy dopalaczy. Młodzi ankietowani najczęściej wskazywali: na zaburzenia zdrowia fizycznego i psychicznego (50,00% chłopców, 65,67% dziewczynek), nieodpowiednie towarzystwo (27,59% chłopców, 41,79% dziewczynek), czy też pogorszenie relacji rodzinnych (20,69% chłopców, 52,24% dziewczynek). W odpowiedzi „inne, jakie?" (3,45% chłopców, 2,99% dziewczynek) nie wskazano nic konkretnego.

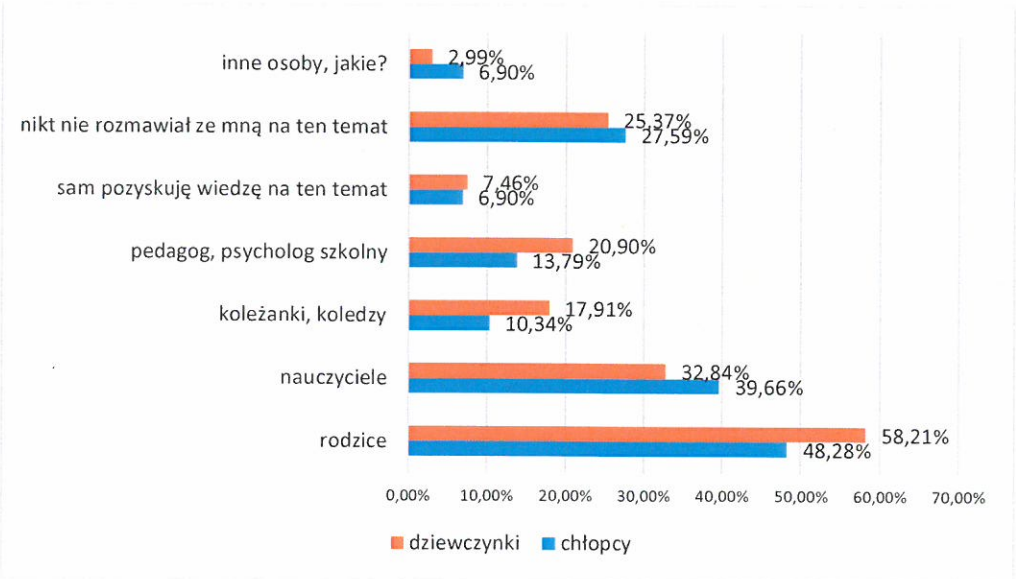
Wykres 90 Jakie według Ciebie mogą być negatywne konsekwencje związane z uzależnieniem od alkoholu, tytoniu, narkotyków, dopalaczy? (Pytanie wielokrotnego wyboru).

Ważną rzeczą w dzisiejszych czasach jest odpowiednie edukowanie młodzieży w temacie zagrożeń i konsekwencji płynących z zażywania środków psychoaktywnych, tytoniu, czy też alkoholu. Większość uczniów czerpie wiedzę ze środków masowego przekazu, jakimi są Internet i telewizja, gdzie informacje na powyższy temat znalazło 37,93% chłopców oraz 44,78% dziewcząt. Pokaźna grupa ankietowanych, stanowiąca 37,93% chłopców i 32,84% dziewczynek, nie czerpie żadnych informacji na ten temat, może to oznaczać, że młodzi mieszkańcy nie są zainteresowani kwestią pozyskiwania wiedzy dotyczącej alkoholu, tytoniu, narkotyków czy dopalaczy. W odpowiedzi „z innych źródeł, jakich?" (6,90% chłopców, 5,97% dziewczynek) młodzi mieszkańcy napisali: „nie wiem i nie posiadam wiadomości", „żule piją na ulicy", „babcia, dziadek", „po prostu wiem", a także „tak po prostu słyszę jak ktoś o tym rozmawia".

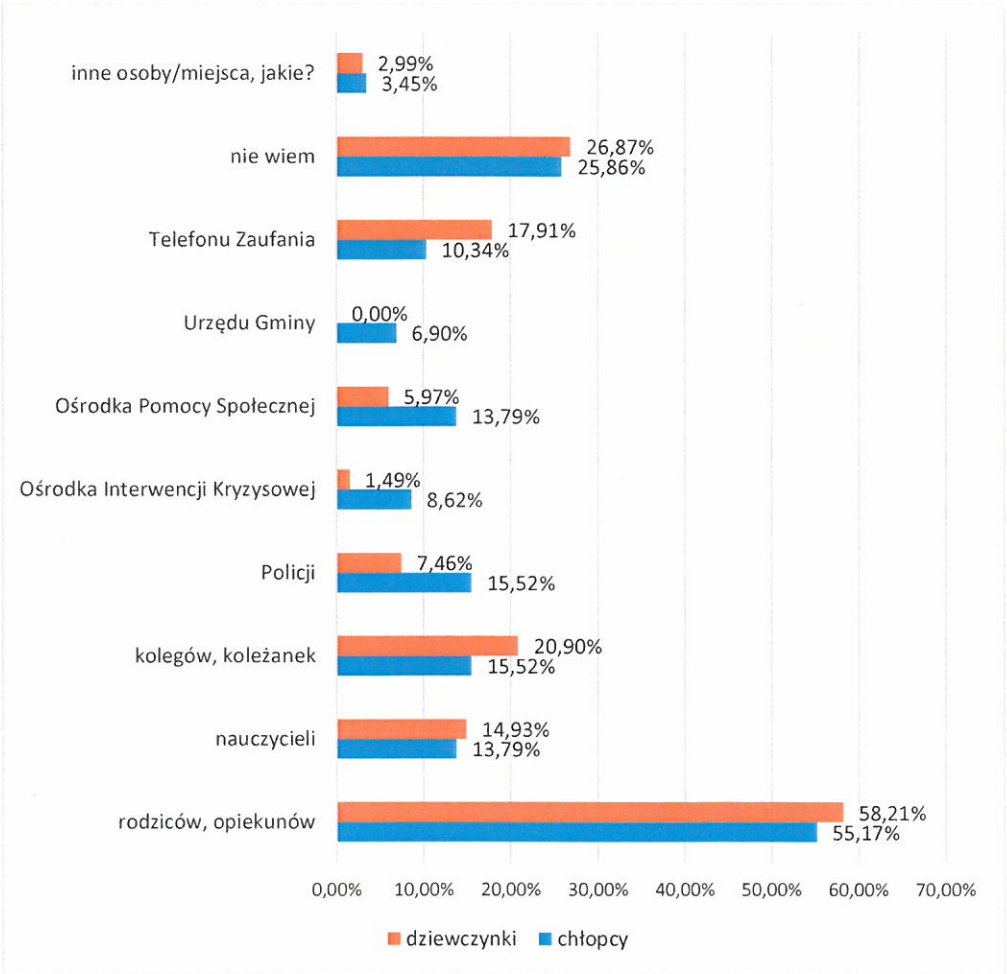
Wykres 91 Skąd czerpiesz wiedzę dotyczącą alkoholu, tytoniu, narkotyków i dopalaczy? (Pytanie wielokrotnego wyboru).

Zdaniem uczniów to rodzice (48,28% chłopców, 58,21% dziewczynek) oraz nauczyciele (39,66% chłopców, 32,84% dziewczynek) najczęściej rozmawiają z młodzieżą na temat szkodliwości substancji psychoaktywnych. Niepokojący jest fakt, że 6,90% uczniów i 7,46% dziewczynek samodzielnie pozyskuje wiedzę na ten temat oraz 27,59% chłopców i 25,37% dziewczynek uważa, że nikt z nim na ten temat nie rozmawiał. W odpowiedzi „inne osoby, jakie?" (6,90% chłopców, 2,99% dziewczynek) młodzi mieszkańcy napisali: „sam ze sobą", a także „nikt ze mną nie rozmawiał".

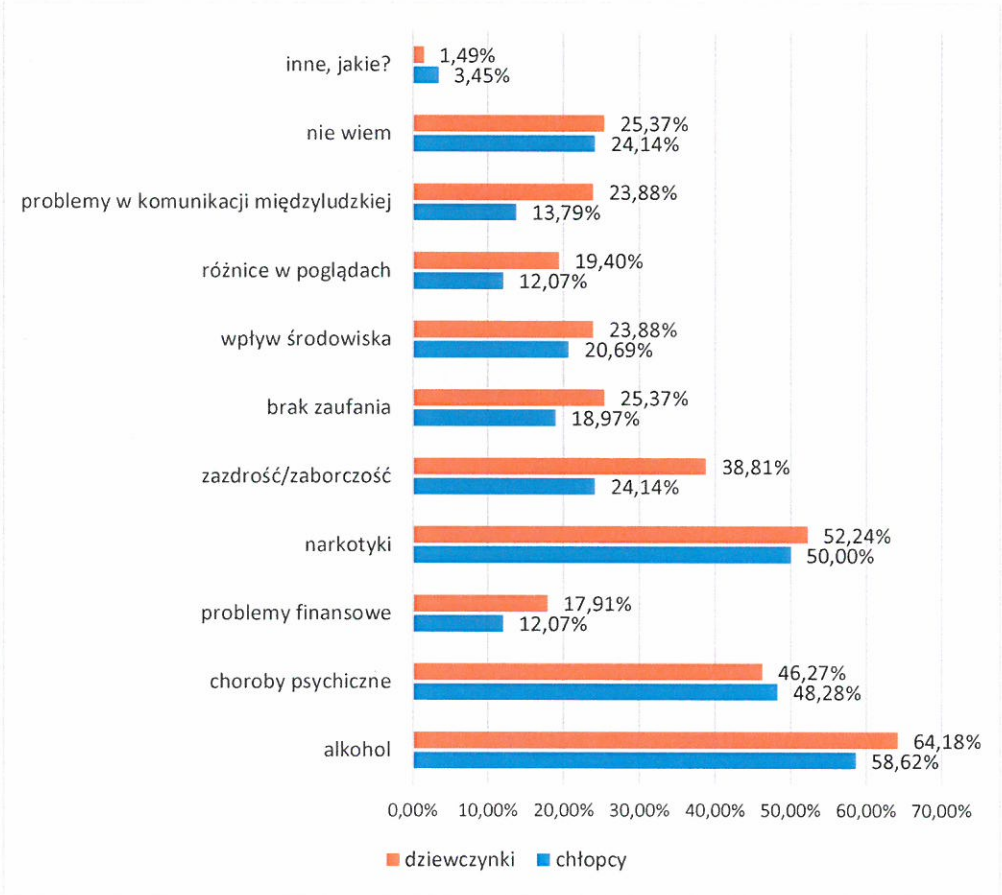
Wykres 92 Kto rozmawiał z Tobą na temat działania i szkodliwości środków, takich jak alkohol, narkotyki, dopalacze, papierosy?

Kolejno, młodzi ankietowani najchętniej zwróciliby się z problemem dotyczącym uzależnienia od narkotyków, dopalaczy, tytoniu, czy alkoholu do ich rodziców i opiekunów (55,17% chłopców, 58,21% dziewczynek), do kolegów czy koleżanek (15,52% chłopców, 20,90 % dziewczynek), czy też do nauczycieli (13,79% chłopców, 14,93% dziewczynek). Niestety pokaźna grupa wynosząca 25,86% chłopców i 26,87% dziewczynek, nie wie, gdzie mogłaby się zwrócić o pomoc mając problem związany z używkami. W odpowiedzi „inne osoby/miejsca, jakie?" (3,45% chłopców, 2,99% dziewczynek) młodzi mieszkańcy wymieniali: „do nikogo sama bym sobie poradziła", „lekarz", a także „do nikogo".

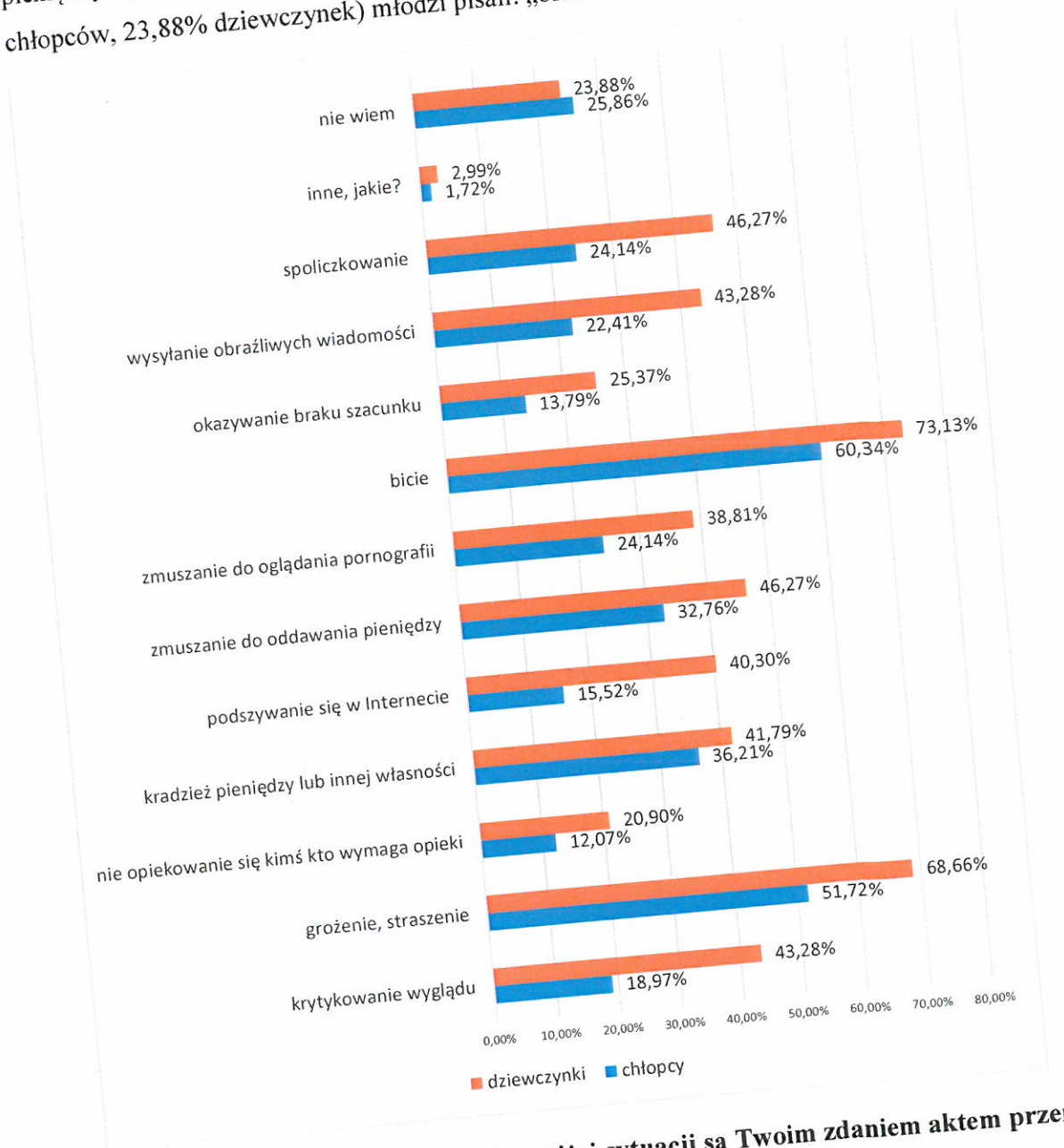
Wykres 93 Do kogo zwróciłbyś się o pomoc mając problem związany z alkoholem, tytoniem, narkotykami lub dopalaczami? (Pytanie wielokrotnego wyboru).

Przemoc – jest to kolejny problem, który został poruszony w badaniu wśród młodych mieszkańców. O samej przemocy jesteśmy w stanie mówić, gdy zostaną spełnione pewne warunki takie jak: gdy jest to intencjonalne działanie lub zaniechania działania, jedna z osób ma wyraźną przewagę nad drugą (która staje się ofiarą przemocy), działanie sprawcy przemocy narusza prawa i dobra osobiste drugiej osoby, ofiara doznaje cierpienia, szkód psychicznych oraz często fizycznych. Młodzi respondenci zostali poproszeni o wskazanie sytuacji, które ich zdaniem mogą prowokować agresję oraz przemoc wśród młodzieży. Uczniowie uważają, że przemoc wynika głównie z nadużywania alkoholu (58,26% chłopców, 64,18% dziewczynek) i narkotyków (50,00% chłopców, 52,24% dziewczynek), ale także z powodu chorób psychicznych (48,28% chłopców, 46,27% dziewczynek). W odpowiedzi „inne, jakie?" (3,45% chłopców, 1,49% dziewczynek) uczniowie napisali: „koledzy", „miłość", a także „nie wiem".

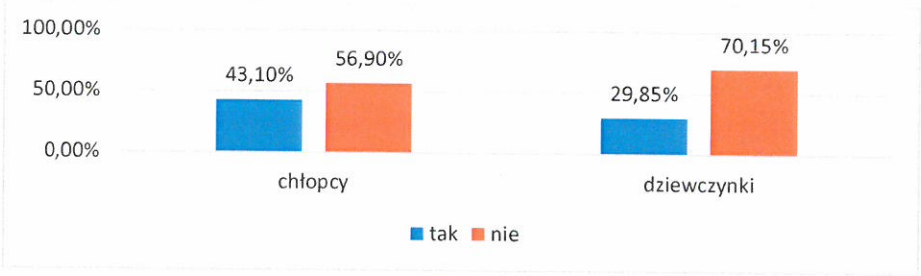
Wykres 94 Które z wymienionych poniżej sytuacji Twoim zdaniem prowokują agresję/przemoc wśród młodzieży?

Ankietowanych poproszono również o wskazanie sytuacji, które ich zdaniem mogą być aktem przemocy. Najczęściej było to: bicie (60,34% chłopców, 73,13% dziewczynek), grożenie i straszenie (51,72% chłopców, 68,66% dziewczynek), czy też zmuszanie do oddawania pieniędzy (36,73% chłopców, 46,27% dziewczynek). W odpowiedzi „inne, jakie?" (25,86% chłopców, 23,88% dziewczynek) młodzi pisali: „bicie" oraz „nie wiem".

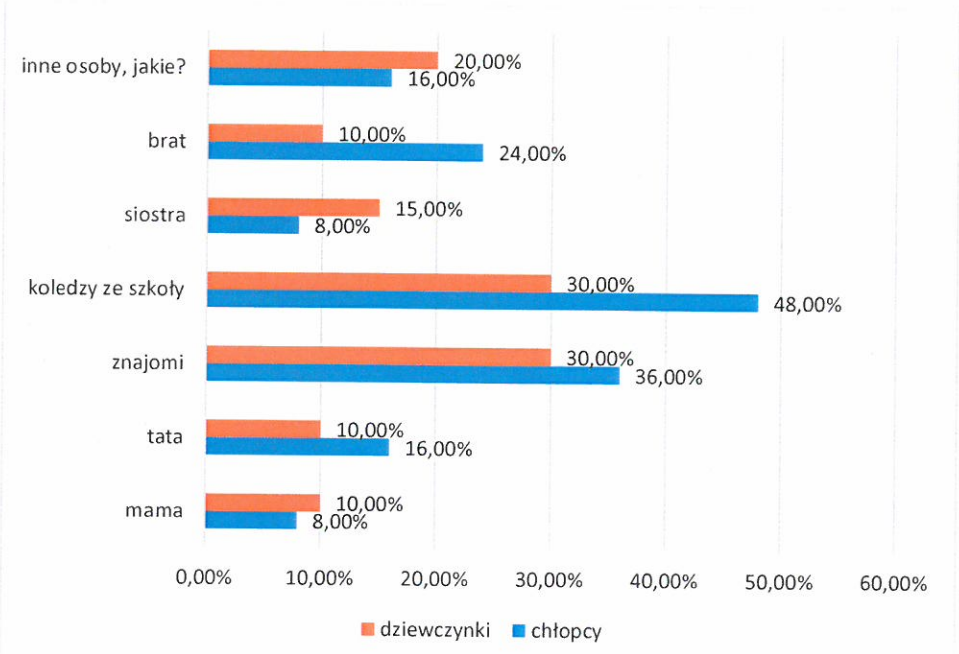
Wykres 95 Które z wymienionych poniżej sytuacji są Twoim zdaniem aktem przemocy? (Pytanie wielokrotnego wyboru).

43,10% chłopców oraz 29,85% dziewczynek przyznało, iż doświadczyło kiedykolwiek przemocy[18].

Wykres 96 Czy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy?

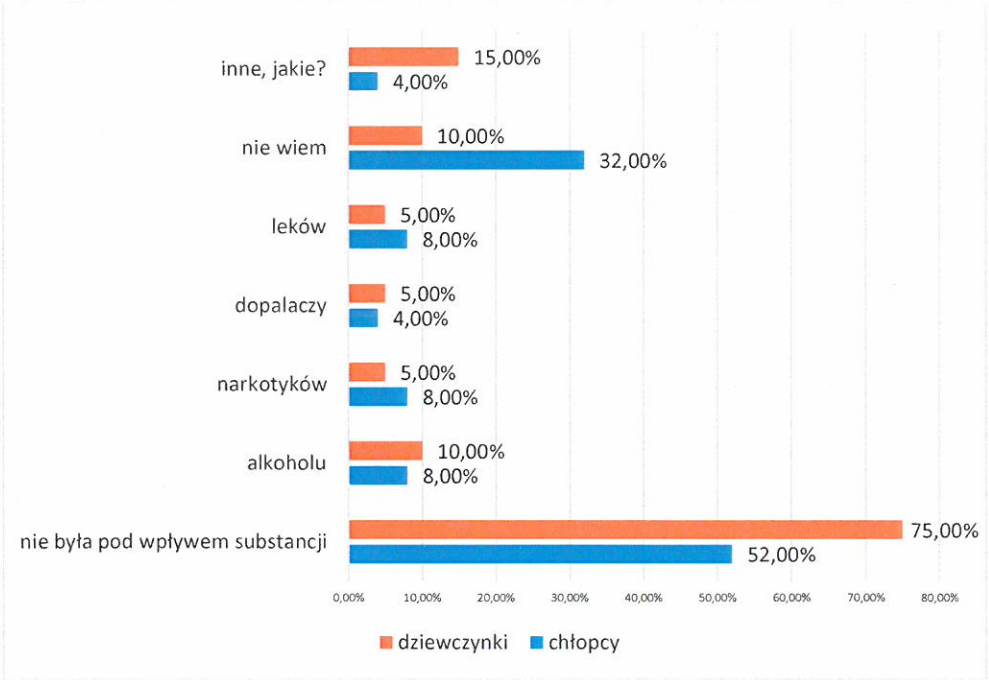
Uczniowie, którzy przyznali, że stosowano wobec nich przemoc zostali poproszeni o wybranie, kto przeciwko nim zastosował ową przemoc. Wobec uczniów płci męskiej, przemoc najczęściej stosowali koledzy ze szkoły (48,00%), znajomi (36,00%) oraz brat (24,00%). Dziewczynki również przyznały, że najczęściej doznawały przemocy od szkolnych kolegów i znajomych (po 30,00%), a także od siostry (15,00%). Młodzi mieszkańcy wymieniali również w odpowiedzi „inne osoby, jakie?" (16,00% chłopców, 20,00% dziewczynek): „nikt", „nieznajomy", „koleżanki", a także „nie wiem, nie pamiętam".

Wykres 97 Kto stosował wobec Ciebie przemoc? (Pytanie wielokrotnego wyboru).

[18] 20 dziewczynki, 25 chłopców.

Dodatkowo respondenci zostali zapytani czy osoba, która stosowała wobec nich przemoc, była pod wpływem jakiejkolwiek substancji psychoaktywnej. Uczniowie (52,00%) oraz uczennice (75,00%) twierdzą w większości, że osoby, które stosowały wobec nich przemoc nie były pod wpływem żadnej substancji oraz, że nie mają takich informacji (32,00% chłopców, 10,00% dziewczynek). W odpowiedzi „inne, jakie?" (4,00% chłopców, 15,00% dziewczynek) młodzi mieszkańcy napisali: „nikt nie stosował wobec mnie przemocy".

Wykres 98 Czy osoba, która stosowała wobec Ciebie przemoc była pod wpływem?

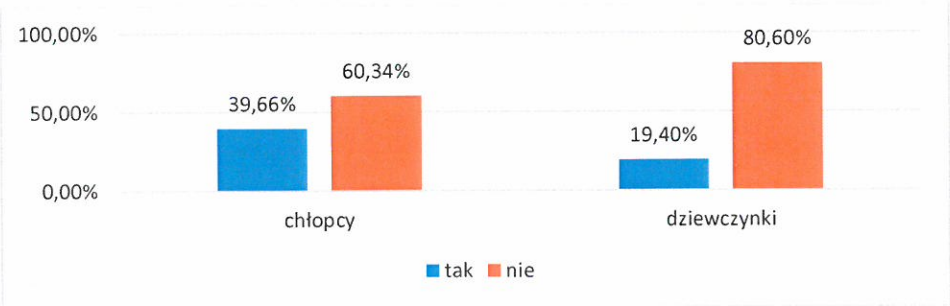
<u>Na poniższe pytania odpowiadali wszyscy ankietowani uczniowie.</u>

Wszystkim respondentom zadano pytanie dotyczące tego, czy według nich w ich szkole występuje zjawisko przemocy między uczniami. 32,76% chłopców oraz 17,91% dziewcząt uważa, że takie sytuacje się nie zdarzają. 29,31% uczniów oraz 40,30% uczennic nie ma zdania na ten temat. Natomiast 37,93% chłopców oraz 41,79% dziewczynek uważa, że sytuacje przemocowe pomiędzy uczniami się zdarzają.

Wykres 99 Czy w Twojej szkole występuje problem przemocy między uczniami?

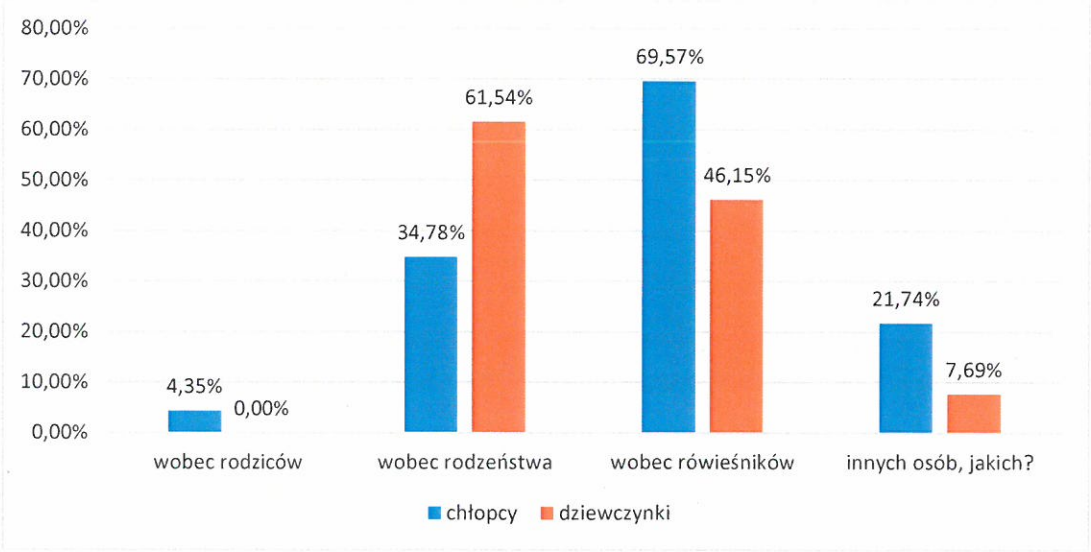
Ankietowani zostali poproszeni o przyznanie się do tego czy zdarzyło się im stosować przemoc wobec innych osób. 39,66% chłopców oraz 19,40% dziewczynek przyznało, że zdarzały się sytuacje, gdzie stosowali oni przemoc wobec innych[19]. Pozostałe 60,34% chłopców oraz 80,60% dziewczynek twierdzi, że nigdy nie zastosowało przemocy wobec innych.

Wykres 100 Czy samemu zdarzyło Ci się stosować przemoc wobec innych?

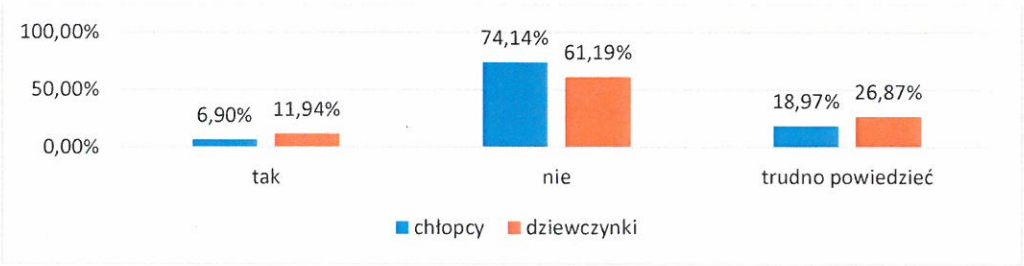
Uczniowie, którzy odpowiedzieli twierdząco na pytanie dotyczące tego, że stosowali przemoc wobec innych, odpowiadali również wobec kogo ją stosowali. Uczniowie (69,57%) oraz uczennice (46,15%) najczęściej przyznawali, że zdarzyło im się stosować przemoc wobec rówieśników oraz wobec rodzeństwa (34,78% chłopców, 61,54% dziewczynek). W odpowiedzi „innych osób, jakich?" (21,74% chłopców, 7,69% dziewczynek) młodzi ankietowani napisali: „nikogo", „kolegom", a także „nie wiem".

[19] 13 dziewczynek oraz 23 chłopców.

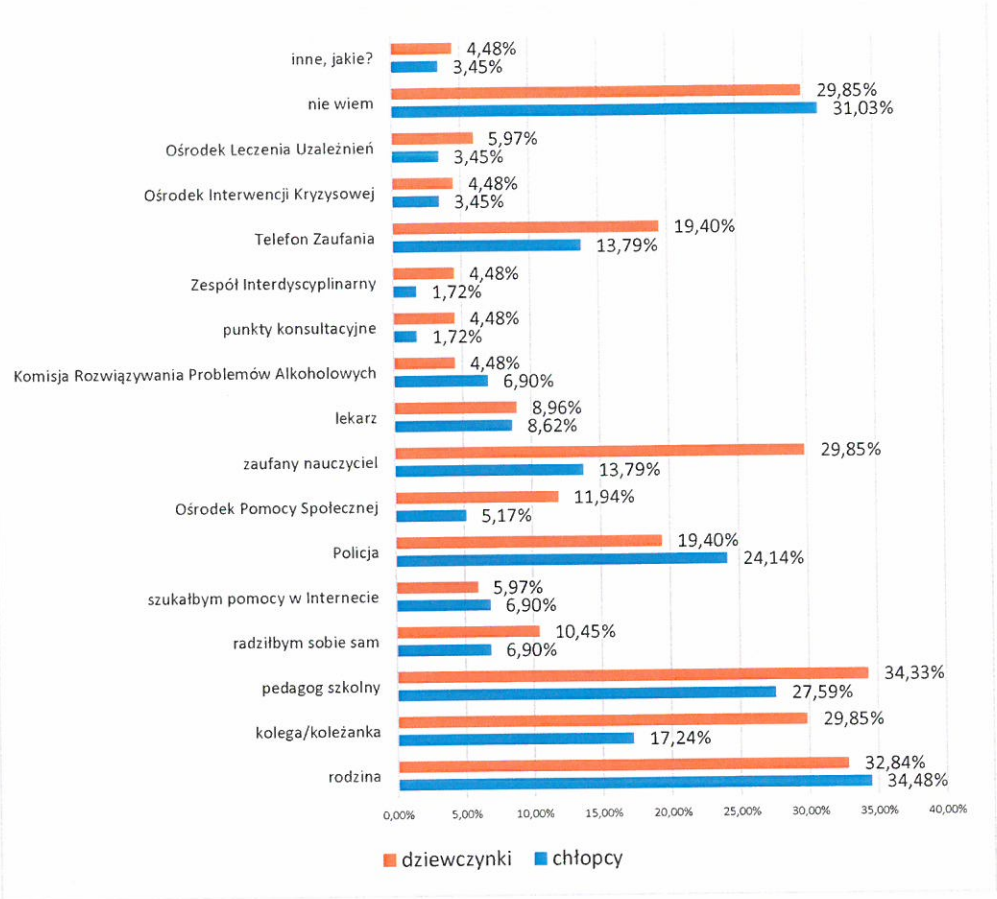
Wykres 101 Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc?

6,90% chłopców oraz 11,94% uczennic zna kogoś w swoim otoczeniu, kto jest ofiarą przemocy w swoim domu. Pozostałe 74,14% chłopców i 61,19% dziewczynek nie zna takich osób.

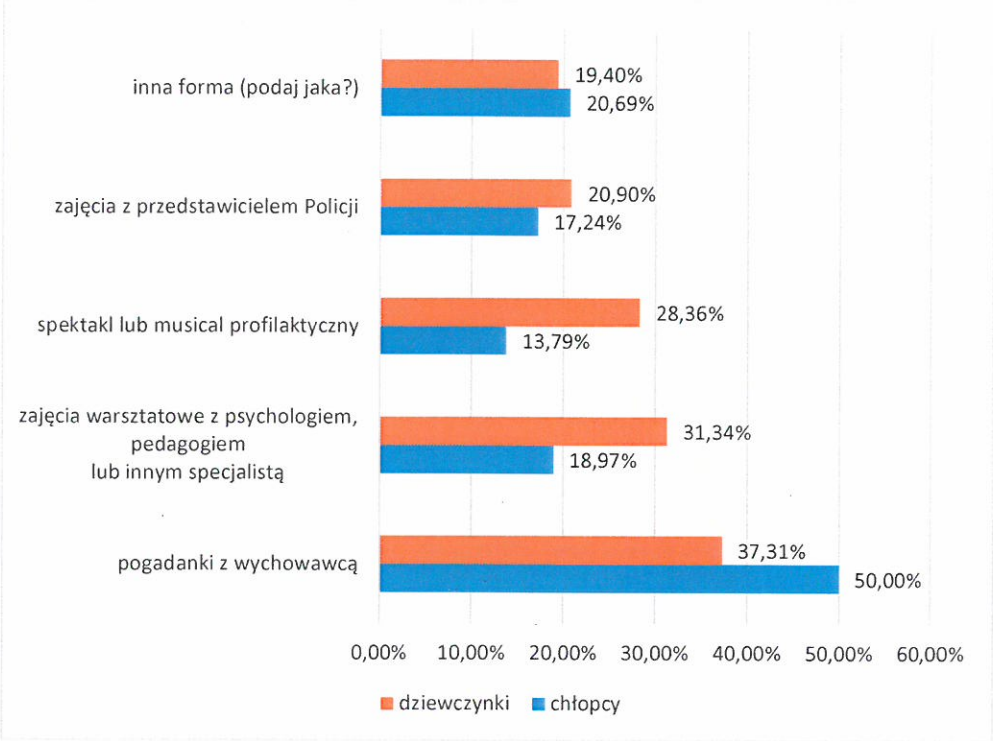
Wykres 102 Czy znasz kogoś w swoim otoczeniu, kto jest ofiarą przemocy w swoim domu?

Młodzi respondenci zostali poproszeni o wskazanie do kogo zgłosiliby się o pomoc, gdyby doświadczali przemocy. Najczęściej ankietowani wskazywali, że zgłosiliby się do: rodziny (34,48% chłopców, 32,84% dziewczynek), czy też zgłosiliby się do pedagoga szkolnego (27,59% chłopców, 34,33% dziewczynek). Duży odsetek uczniów nie wie, gdzie mogłoby się zwrócić o pomoc (31,03% chłopców, 29,85% dziewczynek). W odpowiedzi „inne, jakie?" (3,45% chłopców, 4,48% dziewczynek), młodzi mieszkańcy napisali: „do nikogo" oraz „do siebie".

Wykres 103 Do kogo zwrócił/a byś się o pomoc w przypadku, gdybyś był/a ofiarą przemocy? (Pytanie wielokrotnego wyboru).

Ostatnie pytanie zadane młodym mieszkańcom gminy dotyczyło zajęć profilaktycznych jakie są według respondentów najciekawsze. Dla chłopców są to: pogadanki z wychowawcą (50,00%), zajęcia z pedagogiem, psychologiem lub innym specjalistą (18,97%) oraz zajęcia z przedstawicielem Policji (17,24%), czy też spektakl lub musical profilaktyczny (13,79%). Dziewczynki również najczęściej wybierały pogadanki z wychowawcą (37,31%), zajęcia warsztatowe z psychologiem, pedagogiem lub innym specjalistą (31,34%), spektakl lub musical profilaktyczny (28,36%) oraz zajęcia z przedstawicielem Policji (20,90%). W odpowiedzi „inne, jakie?" (20,69% chłopców, 19,40% dziewczynek) młodzi mieszkańcy nie wymienili nic konkretnego.

Wykres 104 Jaka forma zajęć profilaktycznych jest wg Ciebie najciekawsza/najefektywniejsza?

5. Badanie sprzedawców na terenie gminy Krzęcin

STRUKTURA BADANEJ GRUPY

W celu dokładniejszego zdiagnozowania problemu alkoholowego i tytoniowego przeprowadzone zostało również badanie sprzedawców pracujących w punktach sprzedaży alkoholu. Ich wiedza jest niezwykle cenna ze względu na fakt, iż na co dzień spotykają się z osobami kupującymi napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe, w związku z tym są w stanie nie tylko ocenić skalę problemu w Gminie Krzęcin, ale również scharakteryzować grupę zagrożoną najbardziej problemem uzależnień. Kwestionariusz skierowanej do nich ankiety zawierał pytania dotyczące zarówno samego handlu trunkami i możliwych związanych z tym negatywnych konsekwencji, jak również innych problemów społecznych. W sumie respondenci udzielili odpowiedzi na 17 pytań jednokrotnego wyboru.

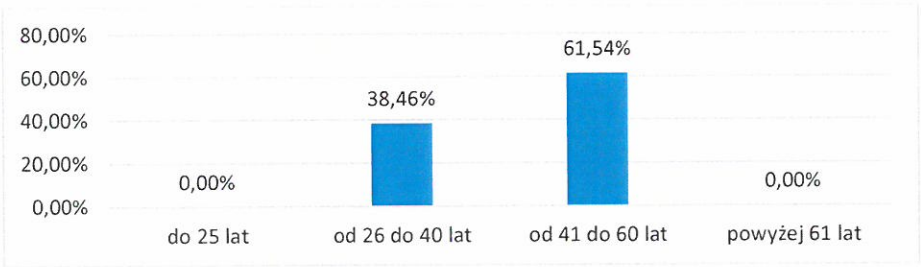
Najbardziej rozbudowany został blok poświęcony kwestiom dotyczącym alkoholu, a kwestionariusz kończył się metryczką z pytaniami o wiek, płeć oraz staż pracy w charakterze

sprzedawcy napojów alkoholowych. W badaniu wzięło udział łącznie 13 sprzedawców napojów alkoholowych. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi było to 61,54% kobiet oraz 38,46% mężczyzn.

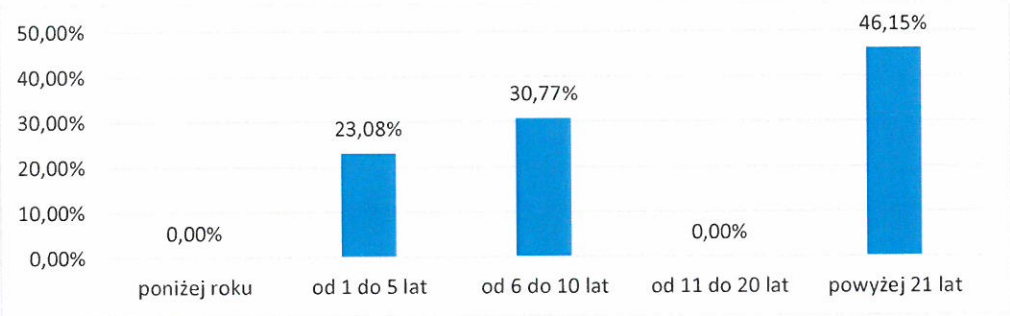
Wykres 105 Płeć.

Osoby ankietowane znajdowały się w przedziale wiekowym: od 26 do 40 lat (38,46%), a także od 41 do 60 lat (61,54%).

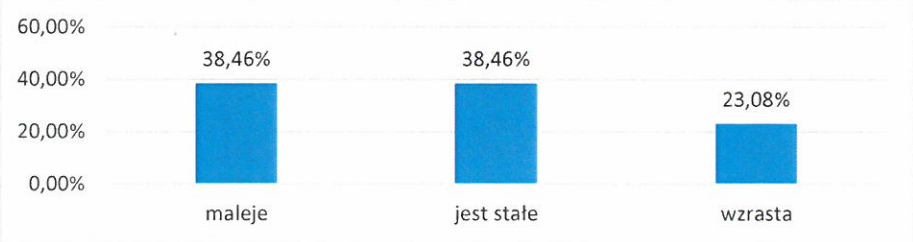
Wykres 106 Pana/i wiek mieści się w przedziale.

Staż pracy badanych sprzedawców rozkłada się następująco: 23,08% respondentów pracuje w zawodzie od 1 do 5 lat, 30,77% ankietowanych kobiet pracuje w sklepie od 6 do 10 lat, a kolejne 46,15% powyżej 21 lat.

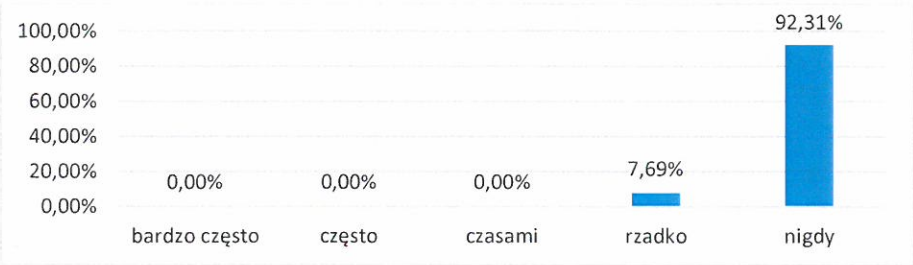
Wykres 107 Od ilu lat pracuje Pan/i w punkcie, gdzie prowadzona jest sprzedaż alkoholu.

Po 38,46% ankietowanych uważa, że spożycie alkoholu na ternie gminy jest stałe lub maleje, a 23,08% osób twierdzi, iż wzrasta.

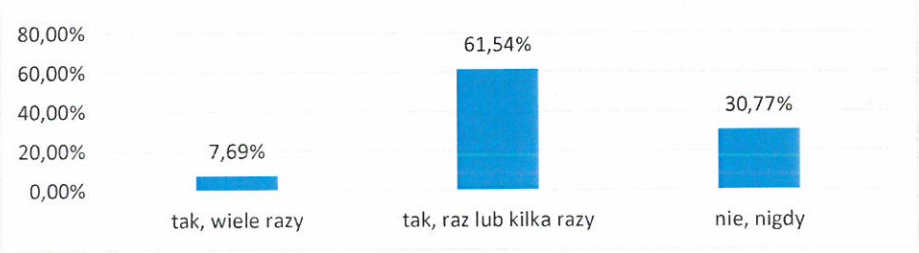
Wykres 108 Proszę ocenić czy spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat w Pana/i gminie.

Według 92,31% sprzedawców, alkohol w Gminie Krzęcin nie jest sprzedawany osobom niepełnoletnim. Jednak 7,69% uważa, że takie sytuacje zdarzają się na terenie gminy, ale rzadko.

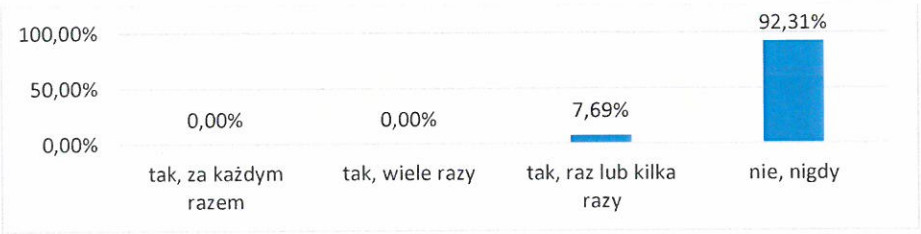
Wykres 109 Proszę ocenić jak często zdarza się, że alkohol jest sprzedawany osobom niepełnoletnim w Pana/i gminie?

Następnie, 30,77% sprzedawcom nigdy nie zdarzyło się, że osoba niepełnoletnia chciała zakupić alkohol w obsługiwanym przez nich punkcie, lecz 61,54% osobom zdarzało się to raz lub kilka razy. Natomiast 7,69% badanych sprzedawców twierdzi, że taka sytuacja zdarzyła się wiele razy.

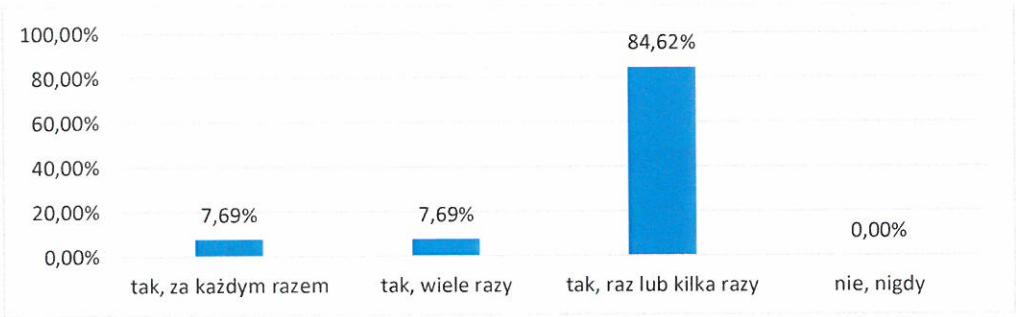
Wykres 110 Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba niepełnoletnia chciała kupić alkohol w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie?

Co istotne 92,31% sprzedawców zgodnie przyznało, że nigdy nie sprzedało alkoholu osobie niepełnoletniej na terenie Gminy Krzęcin. Jednak 7,69% osób wybrało odpowiedź „tak, raz lub kilka razy".

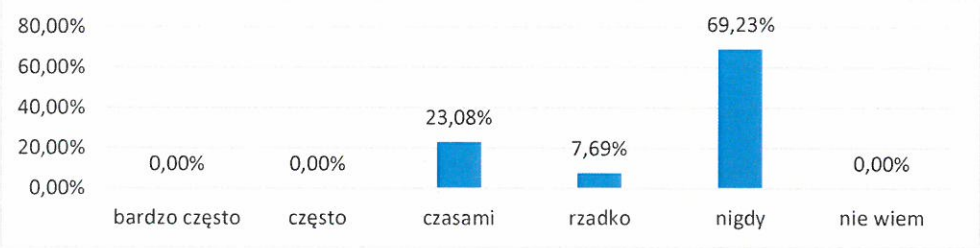
Wykres 111 Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobie niepełnoletniej?

7,69% osób ankietowanych stwierdziło, że za każdym razem pytają o dowód osobisty klienta, nie mając pewności czy jest pełnoletni. 7,69% badanych sprzedawców przyznaje, że wiele razy pytało o dowód osobisty lub wskazało odpowiedź „tak, raz lub kilka razy" (84,62%).

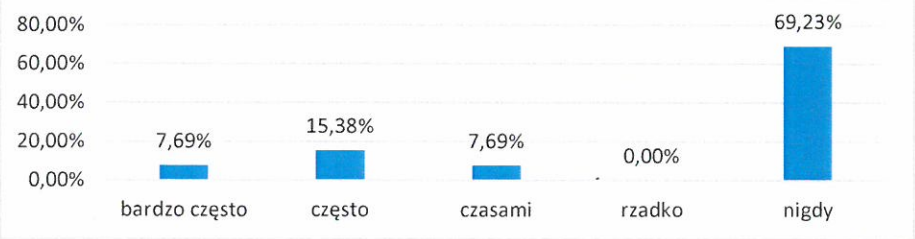
Wykres 112 Czy zdarzyło się Panu/i kiedykolwiek pytać o dowód osobisty klienta, nie mając pewności czy jest pełnoletni?

69,23% sprzedawców przyznaje, że w ich opinii nie zdarzają się sytuacje, gdzie zostaje złamane prawo o zakazie jazdy samochodem po wypiciu alkoholu. Natomiast 23,08% ekspedientów uważa, że takie sytuacje zdarzają się czasami, a 7,69% osób wybrało odpowiedź „rzadko".

Wykres 113 Proszę ocenić jak często ma miejsce sytuacja jazdy po wypiciu alkoholu w Pana/i gminie?

Respondenci oceniali również, czy zdarza się, że alkohol jest sprzedawany osobom nietrzeźwym w Gminie Krzęcin. W opinii 69,23% ankietowanych alkohol nie jest sprzedawany osobom nietrzeźwym na terenie gminy, a po 7,69% wybrało odpowiedzi: „czasami" lub „bardzo często". Pozostałe 15,38% osób twierdzi, że takie sytuacje zdarzają się często.

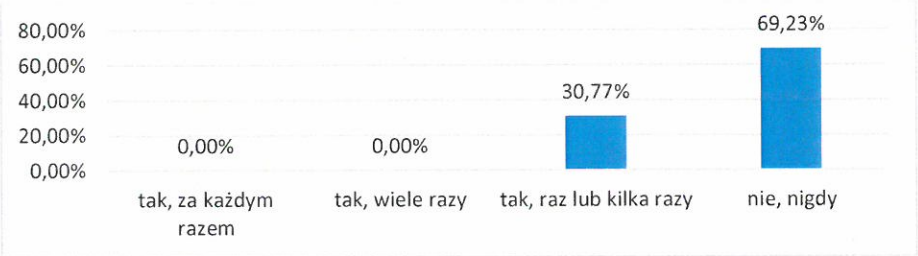
Wykres 114 Proszę ocenić jak często zdarza się, że alkohol jest sprzedawany osobom nietrzeźwym w Pana/i miejscowości?

Dodatkowo 61,54% osób przyznało, że raz lub kilka razy zdarzały się sytuacje, gdzie osoba nietrzeźwa chciała kupić alkohol w obsługiwanym przez nich punkcie. Następnie 30,77% badanych osób spotkało się z taką sytuacją wiele razy, a pozostałe 7,69% ankietowanych twierdzi, że nigdy takie sytuacje nie miały miejsca.

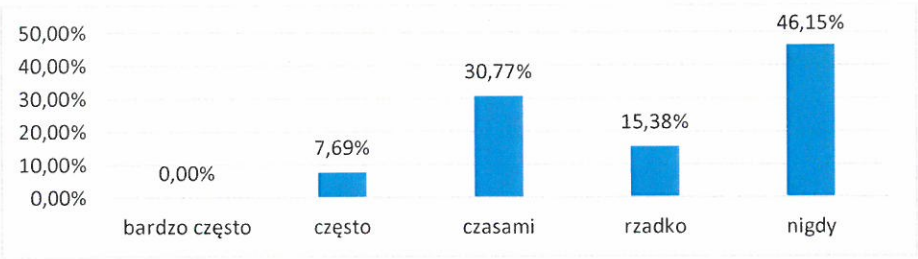
Wykres 115 Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba nietrzeźwa próbowała kupić alkohol w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie?

69,23% respondentów twierdzi, że nigdy nie sprzedało alkoholu osobie nietrzeźwej, a 30,77% badanych sprzedawców odpowiedziało, iż taka sytuacja zdarzyła się raz lub kilka razy.

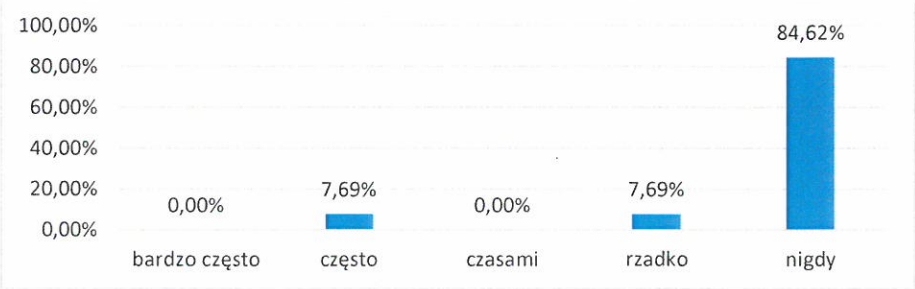
Wykres 116 Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobie nietrzeźwej?

Na pytanie, jak często zdarzają się okoliczności, że klienci sklepu spożywają alkohol na terenie lub w pobliżu punktu sprzedaży, 30,77% osób odpowiedziało, że takie sytuacje zdarzają się czasami, często (7,69%) lub rzadko (15,38%). Pozostali badani wybrali odpowiedź „nigdy" (46,15%).

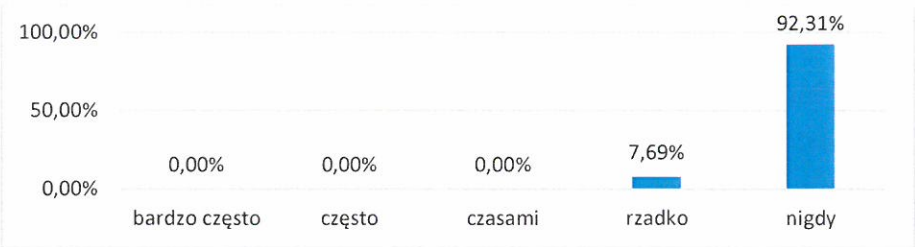
Wykres 117 Proszę ocenić jak często zdarza się sytuacja, że klienci sklepu spożywają alkohol na terenie lub w pobliżu punktu sprzedaży alkoholu w Pana/i miejscowości?

Dodatkowo 84,62% respondentów przyznało, że nigdy nie zdarzyło im się wzywać policji z powodu zakłócania porządku przez osoby pod wpływem alkoholu na terenie punktu sprzedaży lub w jego pobliżu, a po 7,69% osób twierdzi, iż takie sytuacje zdarzają się rzadko lub często.

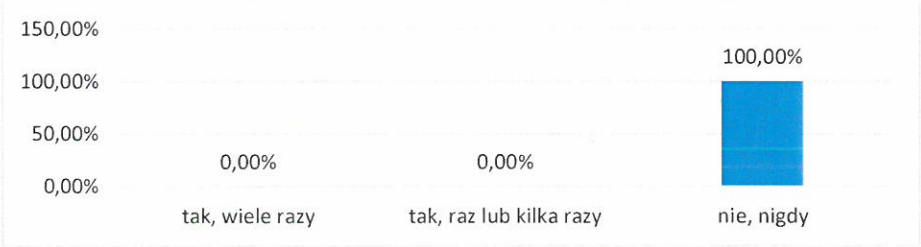
Wykres 118 Jak często zdarza się Panu/i wzywać Policję z powodu zakłócania porządku przez osobę pod wpływem alkoholu na terenie punktu sprzedaży alkoholu lub w jego najbliższej okolicy?

Następnie ankietowani zostali zapytani o sprzedaż papierosów osobom niepełnoletnim na terenie gminy. 92,31% respondentów przyznało, że w ich opinii takie sytuacje nie mają miejsca, 7,69% uważa, że takie sytuacje zdarzają się, ale rzadko.

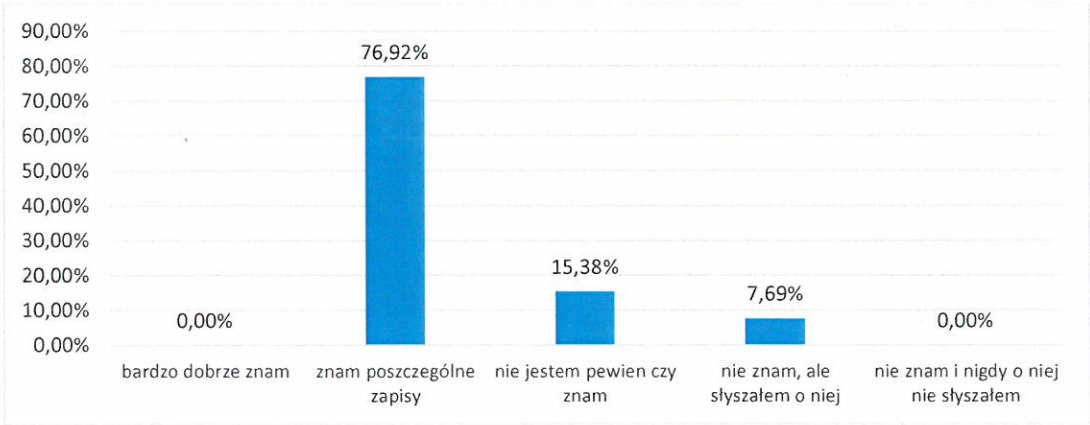
Wykres 119 Proszę ocenić jak często zdarza się, że osobom niepełnoletnim sprzedawane są papierosy w Pana/i gminie?

Kolejno 100,00% ankietowanych przyznało również, że nigdy nie zdarzyło im się sprzedać osobom niepełnoletnim papierosów w punkcie, w którym pracują.

Wykres 120 Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać papierosy osobie niepełnoletniej?

Następnie sprzedawcy zostali poproszeni o przyznanie, czy znają ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. 76,92% osób przyznaje, że zna poszczególne zapisy ustawy o wychowaniu w trzeźwości. 15,38% osób twierdzi, że nie są pewne, czy ją znają, a 7,00% badanych nie zna ustawy, ale słyszało o niej.

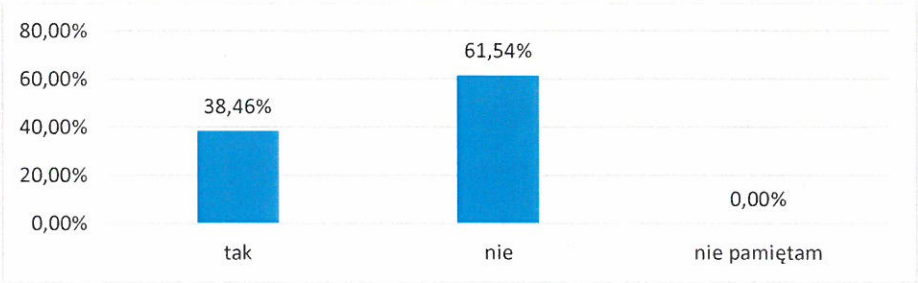
Wykres 121 Czy zna Pan/i ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. 2021 poz. 1119).

Dodatkowo sprzedawcy przyznają, że najczęściej w obsługiwanym przez nich punkcie widnieją takie informacje jak: o szkodliwości alkoholu (92,31%), zakaz sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia (76,92%), a także zakaz sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym (61,54%). Natomiast w żadnym z ankietowanych punktów sprzedaży napojów alkoholowych, jak przyznają sprzedawcy nie widnieje informacja o zakazie sprzedaży na kredyt bądź pod zastaw.

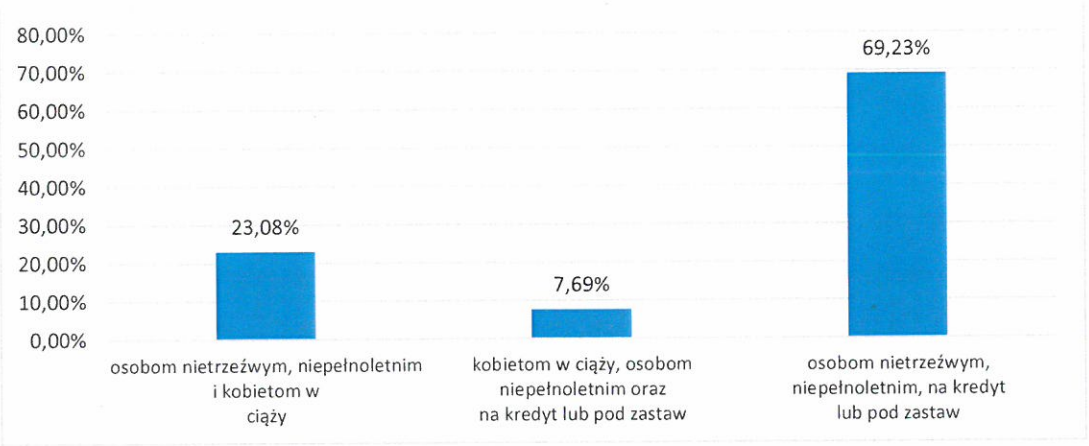
Wykres 122 Czy w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie znajdują się informacje na temat. (Pytanie wielokrotnego wyboru).

Ponadto 61,54% sprzedawców przyznało, że nie uczestniczyli w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży. Natomiast 38,46% ankietowanych twierdzi odwrotnie.

Wykres 123 Czy brał/a Pan/i udział w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu?

Na koniec respondenci zostali poproszeni o ustosunkowanie się do pewnych stwierdzeń dotyczących ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz tego komu zabrania się sprzedaży alkoholu. 69,23% osób odpowiedziało poprawnie na pytanie, wskazując: „**osobom nietrzeźwym, niepełnoletnim, na kredyt lub pod zastaw**". Natomiast pozostali respondenci odpowiedzieli błędnie, wybierając odpowiedzi: „osobom nietrzeźwym, niepełnoletnim i kobietom w ciąży" (23,08%) oraz „kobietom w ciąży, osobom nietrzeźwym oraz na kredyt i pod zastaw" (7,69%).

Wykres 124 Komu zabrania się sprzedaży i podawania napojów alkoholowych według ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

6. Wnioski i rekomendacje

Celem badania było przedstawienie wybranych problemów społecznych dotykających Gminę Krzęcin w odniesieniu do opinii: dorosłych mieszkańców, sprzedawców alkoholu oraz dzieci i młodzieży szkolnej. Cel ten został osiągnięty w toku weryfikacji zebranego materiału badawczego, będącego podstawą do opracowania wniosków i rekomendacji, które następnie posłużą do tworzenia różnego rodzaju programów pomocowych zmierzających do poprawy sytuacji na terenie gminy, w tym jakości życia jej mieszkańców.

Przeprowadzona diagnoza oraz analiza danych umożliwiła:

→ zapoznanie się z problemami dorosłych mieszkańców Gminy Krzęcin w tym problemu przemocy,

→ ujawnienie problemów z jakimi spotykają się na co dzień młodzi mieszkańcy – uczniowie z jednej szkoły podstawowej z terenu Gminy Krzęcin,

→ rozpoznanie czy sprzedawcy alkoholu, którzy pracują na terenie Gminy Krzęcin mają odpowiednią wiedzę dotyczącą odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu,

→ sprawdzenie wśród wszystkich osób przebadanych jaka według nich jest dostępność narkotyków, dopalaczy, nikotyny, czy też alkoholu na terenie gminy,

→ rozpoznanie, czy problem ubóstwa w gminie jest powszechny,

→ poznanie problemów osób starszych, niepełnosprawnych, ubogich zamieszkujących Gminę Krzęcin.

Poniżej znajduje się podsumowanie wniosków z badania diagnozującego problemy społeczne na terenie Gminy Krzęcin wraz z rekomendacjami, co do dalszych działań profilaktycznych skierowanych do mieszkańców gminy oraz instytucji, których celem jest profilaktyka.

Informacje zawarte w dokumencie diagnozy mogą zostać wykorzystane w przyszłości do prowadzenia dalszych pogłębionych badań wśród mieszkańców, uczniów szkoły podstawowej oraz sprzedawców napojów alkoholowych. W oparciu o dokonaną analizę problemów społecznych zostały sformułowane rekomendacje skierowane do mieszkańców Gminy Krzęcin, które powinny mieć charakter długofalowy i wielostronny. Światowa Organizacja Zdrowia (WHO)[20] podaje, że aż 50% zaburzeń zdrowia psychicznego prowadzących do nadużywania substancji psychoaktywnych, agresji i przemocy, a także innych zachowań antyspołecznych zaczyna się w okresie dojrzewania. Dzieci i młodzież są, więc grupą wymagającą szczególnie intensywnych oddziaływań profilaktycznych. Należy skupić się przede wszystkim na najmłodszych, by zapobiec i redukować takie zachowania. Środowisko szkolne wywiera ogromny wpływ na rozwój fizyczny, emocjonalny i społeczny dzieci i młodzieży, stąd jego kształtowanie może sprzyjać zdrowiu psychicznemu. Australijskie badania na zlecenie WHO pozwoliły na wyodrębnienie najistotniejszych czynników ryzyka oraz czynników chroniących[21]:

Czynniki ryzyka:

- przemoc rówieśnicza,
- odrzucenie przez rówieśników,
- słaba więź ze szkołą,
- niedostateczne kierowanie własnym zachowaniem (brak kontroli),
- destrukcyjna grupa rówieśnicza,
- niepowodzenia szkolne.

---

[20] World Health Organization, (2004), Mental Health Policy, Plans and Programs, Geneva.

[21] Monograph, (2000) Commonwealth Department of Health and Aged Care 2000. Promotion, Canberra.

Przez „czynniki chroniące" należy rozumieć: wszystkie elementy osłabiające oddziaływanie czynników ryzyka, zwiększające „odporność" jednostki, a więc zmniejszające prawdopodobieństwo wystąpienia zachowań problemowych[22]. Można je pogrupować w kilka kategorii:

- poczucie przynależności,
- pozytywny klimat szkoły,
- prospołecznie nastawiona grupa rówieśnicza,
- okazje do przeżycia sukcesu i rozpoznawania własnych osiągnięć,
- zdecydowany brak akceptacji przez szkołę dla przemocy".

Wymienione czynniki chroniące mają charakter uniwersalny. Są odpowiednim oddziaływaniem wśród młodszych mieszkańców gminy, czyli uczniów szkół. Najlepiej wdrażać czynniki chroniące poprzez organizowanie warsztatów profilaktycznych, gdzie wzmacniane są czynniki chroniące oraz osłabiane czynniki ryzyka. Warto pamiętać, że oddziaływanie w zakresie jednego tematu zajęć, np. dotyczących jedynie przemocy może przynieść pozytywne rezultaty, także w profilaktyce innych zachowań ryzykownych. Nadrzędną rekomendacją wyznaczającą kierunek działań profilaktycznych jest wzmacnianie pozytywnego stosunku do nauczycieli oraz budowanie klimatu współpracy pomiędzy nauczycielami w szkole oraz wspieranie konstruktywnych zainteresowań i zajęć pozalekcyjnych młodzieży. Do najbardziej uniwersalnych i selektywnych czynników chroniących uczniów szkół przed angażowaniem się w zachowania problemowe należy włączyć:

- ✓ pozytywne nastawienie do nauczycieli,
- ✓ udział w dodatkowych zajęciach pozalekcyjnych,
- ✓ aktywny udział w praktykach i uroczystościach religijnych,
- ✓ dobry kontakt z rodzicami; monitorowanie przez rodziców miejsc, w których uczeń spędza czas wolny.

Efektywna ochrona młodzieży wiąże się z prawidłowym rozumieniem przez nauczycieli procesów rozwojowych właściwych dla okresu adolescencji. Dlatego zaleca się, aby wspierać

[22] Słownik terminów według PARPA, źródło: *http://www.parpa.pl/download/slownik_terminow.pdf* (dostęp: 21.09.2021).

pedagogów i nauczycieli zarówno na poziomie kształcenia formalnego, jak i nieformalnego, w zdobywaniu wiedzy oraz poszerzaniu umiejętności w zakresie rozpoznawania wyzwań oraz trudności specyficznych dla tego okresu rozwoju. Program profilaktyczny powinno się również uwzględnić w działaniach związanych z profilaktyką uzależnień oraz rozwiązywaniem problemów alkoholowych, które będą skierowane do wszystkich mieszkańców Gminy Krzęcin. Powinien zawierać działania profilaktyczno - informacyjne mające na celu propagowanie zdrowego stylu życia i zmianę postaw przy użyciu sprawdzonych i rekomendowanych programów profilaktycznych, odpowiadających na środowiskowe zapotrzebowanie. Powinno zostać również uwzględnione realizowanie działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej skierowanej do osób uzależnionych, spożywających alkohol w sposób ryzykowny i szkodliwy lub korzystających z innych używek, jak również do ich rodzin, także osób zagrożonych przemocą oraz takich, przeciwko którym ta przemoc jest stosowana regularnie. W celu zapewnienia skuteczności, uwzględnione działania powinny być długofalowe, konsekwentne oraz wdrażane systematycznie na terenie Gminy Krzęcin.

Główne kierunki dalszych działań z zakresu przeciwdziałania i rozwiązywania problemu alkoholowego, narkotykowego, palenia papierosów, przemocy w rodzinie, problemu ubóstwa, a także problemów osób starszych, niepełnosprawnych oraz ubogich wśród **mieszkańców** Gminy Krzęcin powinny polegać na:

- ✓ Rozwoju pracy socjalnej na rzecz mieszkańców, którzy są zagrożeni uzależnieniem od alkoholu oraz wdrażanie najnowszych sposobów pomocy tym osobom.
- ✓ Ankietowani mieszkańcy (łącznie 55,26%) deklarują, że ich **spożywanie alkoholu** w ciągu dnia, w którym go piją, przekracza standardową porcję alkoholu.[23] Jak najszybciej należy zacząć zapobiegać rozwijaniu się uzależnienia od alkoholu. Rekomenduje się tworzenie kampanii, które będą miały na celu informowanie mieszkańców, o tym jakie mogą być konsekwencje spożywania dużej ilości alkoholu. Warto zaproponować mieszkańcom, przychodzącym do Urzędu Gminy, Ośrodka Pomocy Społecznej, czy też innych instytucji, by wypełnili **test autodiagnozy**, który udostępniony jest przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA). Dzięki wypełnieniu testu, mieszkańcy będą mogli określić, czy np. są uzależnieni od spożywania alkoholu.

[23] Porcja standardowa alkoholu (tzn. 10g czystego, 100% alkoholu) zawarta jest w ok. 250 ml piwa o mocy 5%, w ok. 100ml wina o mocy 12% oraz w ok. 30ml wódki o mocy 40%, a picie o niskim poziomie ryzyka zakłada wypijanie 1-2 porcji w ciągu dnia. (Źródło: *Wikipedia*).

- ✓ W przypadku **prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu**, w sumie 6,58% mieszkańców przyznało, że kiedykolwiek taka sytuacja im się zdarzyła, a łącznie 41,00% badanych, było kiedykolwiek świadkami sytuacji, gdy ktoś prowadził samochód pod wpływem alkoholu. Dane te są ostrzeżeniem, ponieważ wiążą się nie tylko z łamaniem prawa, ale również stanowią bezpośrednie niebezpieczeństwo dla kierowców oraz społeczności lokalnej. By uniknąć takich zdarzeń na terenie gminy rekomenduje się, aby Policja prowadziła szeroko zakrojone akcje prewencyjne, które będą związane z prowadzeniem pojazdów pod wpływem alkoholu.
- ✓ Dodatkowo, warto rozpocząć cykl szkoleń eksperckich skierowanych do kierowców z zakresu bezpiecznej jazdy oraz organizować kampanie informacyjne dla mieszkańców w celu uświadomienia im o konsekwencjach związanych z prowadzeniem pojazdów pod wpływem alkoholu poprzez różnego rodzaju akcje plakatowe, konkursy, czy też akcje ulotkowe na terenie gminy.
- ✓ Łącznie 8,00% mieszkańców Gminy Krzęcin przyznało, że zażywało kiedykolwiek **narkotyki i substancje psychoaktywne**. Jest to mały procent w stosunku do pozostałej liczby mieszkańców, natomiast rekomenduje się prowadzenie warsztatów w organizacjach pomocowych dotyczących profilaktyki na temat uzależnień od narkotyków i substancji psychoaktywnych.
- ✓ Rekomenduje się również szkolenia dla kadr – pracowników socjalnych, nauczycieli, itp. w zakresie pracy z osobami zażywającymi narkotyki w sposób okazjonalny lub szkodliwy, a także inwestycje w sprzęt i materiały, które będą podnosić ich umiejętności.
- ✓ Mieszkańcy przyznają, że najczęściej na temat alkoholu i substancji psychoaktywnych znajdują informacje w **Internecie i telewizji** (42,00%). Warto zwrócić na to uwagę i dostosować się do współczesnego życia mieszkańców – udostępniać kampanie na stronach internetowych bądź społecznościowych, a także działać w lokalnej telewizji.
- ✓ Rekomenduje się kontynowanie działań mających na celu wzmocnienie integracji społeczności lokalnych na rzecz wspierania rodzin borykających się z różnymi problemami społecznymi, w tym zagrożenia przemocą, alkoholizmem, czy też narkomanią.

- ✓ W przypadku **przemocy w rodzinie**, mieszkańcy przyznają, że zdarza się iż zostają oni osobą doświadczającą przemocy (25,00%). Rekomenduje się nawiązanie współpracy z przedstawicielami służb wymiaru sprawiedliwości. Do tego celu mogą posłużyć spotkania interdyscyplinarne oraz szkolenia dla wszystkich organizacji pomocowych. Dodatkowo, powinno się podnosić kompetencje służb wymiaru sprawiedliwości oraz warto skorzystać z kwestionariusza oceny ryzyka „SafeLives", (RIC - Risk Identification Checklist – Kwestionariusz oceny ryzyka).
- ✓ Przedstawiciele podmiotów biorących udział w procedurze „Niebieskiej Karty" mogą skorzystać z plakatu, który jest udostępniony na stronie *www.niebieskalinia.pl*. Plakat, może pomóc również osobom, które są dotknięte problemem przemocy.
- ✓ Rekomenduje się organizowanie lokalnych kampanii społecznych, by przekazywać wiedzę osobom, które nigdy nie były ofiarami przemocy, aby mogły również mieć wiedzę na temat mechanizmów przemocy oraz były uświadomione o jej szkodliwości.
- ✓ Mieszkańcy powinni mieć dostęp do informacji na temat tego, z jakiej formy pomocy mogą skorzystać w przypadku uzależnień (nie tylko ich samych, ale też rodziny i bliskich).
- ✓ Rekomenduje się również przeprowadzenie warsztatów z różnych form samoobrony dla ofiar przemocy, zaś dla sprawców, należy zorganizować warsztaty z zachowań asertywnych oraz z poprawnej komunikacji, w celu nauczenia ich kontroli nad własnym zachowaniem.
- ✓ W Gminie Krzęcin łącznie 86,00% badanach dorosłych mieszkańców przyznało, że zna rodziny, które są dotknięte ubóstwem. Rekomenduje się stworzenie form **pomocy dla osób ubogich**: zasiłki i świadczenia, zbiórki pieniędzy, ubrań, żywności.
- ✓ Także warto zaangażować szkołę oraz kadrę pedagogiczną w celu identyfikacji problemów finansowych w rodzinach uczniów oraz pomoc tym osobom (darmowe podręczniki, wyprawki szkolne, stypendia).
- ✓ Organizowanie staży/praktyk zawodowych dla dorosłych, w celu podniesienia, uzupełnienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych, a także szkoleń z zakresu kompetencji kluczowych. Osoby, które mają mniejsze zasoby finansowe powinny mieć możliwość uzyskania dofinansowania przejazdów z miejsca zamieszkania do miejsca pracy, stażu lub praktyk zawodowych.

- ✓ Poszerzenie oferty programów pomocy psychologicznej, psychoterapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, starszych, niepełnosprawnych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz stworzenie miejsc wsparcia i poradnictwa dla tych grup.
- ✓ Badani dorośli mieszkańcy uważają, że największymi problemami z jakimi borykają się **osoby starsze** to: samotność (78,00%), choroby (58,00%), brak opieki ze strony rodziny (48,00%) oraz niedostosowanie społeczne (28,00%). Rekomenduje się zwiększenie materialnej pomocy dla osób starszych oraz upowszechnienie wolontariatu – przygotowywanie wolontariuszy i zapewnianie im możliwości pracy w zakresie świadczenia pomocy osobom starszym, bezdomnym i zagrożonym ubóstwem.
- ✓ Zaleca się także zapewnianie osobom starszym, niepełnosprawnym i innym zagrożonym wykluczeniem społecznym, form aktywnego spędzania czasu oraz włączania tychże osób w życie zawodowe i publiczne.
- ✓ Zaleca się przeciwdziałanie marginalizacji osób starszych poprzez organizowanie akcji, kampanii mających na celu stworzenie pozytywnego obrazu późniejszej fazy życia, odejście od stereotypu stary = chory, a także rozwój świadomości społecznej na temat potencjału osób starszych.
- ✓ Rekomenduje się stworzenie kampanii społecznej potępiającej różnego rodzaju dyskryminację, a jednocześnie propagującej tolerancję, empatię oraz aktywną pomoc ofiarom wykluczenia.
- ✓ W przypadku **sprzedawców** rekomenduje się przeprowadzenie szkolenia terenowego wśród sprzedawców Gminy Krzęcin. 61,54% ankietowanych sprzedawców przyznało, że nigdy nie uczestniczyło w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu.
- ✓ Łącznie 30,77% ankietowanych sprzedawców uważa, że według **Ustawy o Wychowaniu w Trzeźwości i Przeciwdziałaniu Alkoholizmowi**, osobami, którym zabrania się sprzedaży alkoholu są między innymi kobiety w ciąży. Jest to błędna odpowiedź, zatem rekomenduje się nakłanianie sprzedawców do czynnego uczestnictwa w szkoleniach organizowanych przez gminę oraz rekomendowana jest kontrola punktów sprzedaży po zorganizowanym szkoleniu.
- ✓ **30,77% ankietowanych sprzedawców przyznało, że sprzedali raz lub kilka razy alkohol osobie nietrzeźwej**. Rekomenduje się przeprowadzenie badania w postaci

tajemniczego klienta w sklepach, w których jest sprzedawany alkohol na terenie gminy, by skontrolować, w których punktach obsługi istnieje taki problem.

- ✓ **Dodatkowo łącznie 92,31% ankietowanych sprzedawców przyznaje, że nie zawsze pyta o dowód osobisty klienta, nie mając pewności czy jest pełnoletni.** Sprzedawcy powinni robić to za **każdym razem** więc tutaj również kontrola tajemniczego klienta mogłaby pomóc w określeniu, w którym punkcie sprzedaży występuje powyższy problem oraz, który ze sklepów powinno się częściej kontrolować.

Główne kierunki dalszych działań z zakresu przeciwdziałania i rozwiązywania problemu alkoholowego, narkotykowego, palenia papierosów, przemocy w rodzinie oraz przemocy rówieśniczej wśród **młodych mieszkańców (uczniów)** Gminy Krzęcin powinny polegać na:

- ✓ Dalszym podejmowaniu działań w zakresie profilaktyki szkolnej w oparciu o programy wykorzystujące aktywność własną uczniów i programy profilaktyczne. Uczniowie i uczennice zapytani o to, do kogo zwróciliby się mając problem związany z uzależnieniami, między innymi wymienili nauczycieli, wychowawców klas, psychologów szkolnych. Realizując programy profilaktyczne kształtuje się kompetencje osobowościowe młodych ludzi oraz ich zdolności interpersonalne niezbędne dla satysfakcjonującego funkcjonowania wśród rówieśników bez pomocy alkoholu, papierosów i narkotyków czy też przemocy.
- ✓ Zachowania ryzykowne są podejmowane przez młodzież często poza szkołą, gdzie nie daje to placówce możliwości wpływu na młodych ludzi – stąd ogromna rola rodziców, ich wiedzy oraz umiejętności współpracy z dzieckiem w zakresie kształtowania właściwych zachowań. Rekomenduje się, aby rodzice również byli szkoleni w zakresie profilaktyki uzależnień od alkoholu, tytoniu, czy też narkotyków wśród dzieci i młodzieży. Warto organizować pogadanki w szkołach dla opiekunów, gdzie będzie poruszana tematyka zachowań ryzykowanych wśród uczniów.
- ✓ Rekomenduje się rozpowszechnianie wśród uczniów informacji na temat form pomocy w przypadku posiadania w rodzinie osoby uzależnionej. Uczniowie powinni korzystać z warsztatów psychologicznych, które mogłyby polegać m.in. na praktycznych ćwiczeniach pracy nad swoją samooceną i bardzo ważną w tym wieku – asertywnością.
- ✓ Poleca się zapewnienie warsztatów dla nauczycieli, pedagogów szkolnych oraz osób pracujących w świetlicach.

- ✓ Rekomenduje się prowadzenie zajęć integracyjnych dla dzieci i młodzieży mających na celu budowanie więzi pomiędzy uczniami oraz poczucie bezpieczeństwa i zaufania, gdyż to stanowi między innymi czynnik chroniący podejmowania zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.

- ✓ W Gminie Krzęcin, uczniowie, którzy przyznali, że **spożywali kiedykolwiek alkohol** wskazali, że, po raz pierwszy spróbowali go we wczesnym wieku 8-10 lat (20,00% chłopców, 66,67% dziewczynek) oraz w wieku 11-13 lat (50,00% chłopców, 8,33% dziewczynek). Zachęca się zatem wprowadzenie Programów Rekomendowanych w szkołach. Programy te są rekomendowane przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA) oraz mają na celu m.in. opóźnienie inicjacji alkoholowej wśród dzieci i młodzieży. Na stornie *www.programyrekomendowane.pl*, są udostępnione wszelkie informacje i rodzaje programów. Dzięki nim można dostosować program do konkretnej grupy odbiorców (np. wieku dzieci).

- ✓ Uczniowie szkół oceniają również, że **zdobywanie alkoholu na terenie gminy jest możliwe** (15,52% chłopców, 11,94% dziewczynek). Jest to sygnał dla Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, by zwiększyła kontrolę punktów sprzedaży alkoholu, w celu eliminacji miejsc, gdzie osoby niepełnoletnie mogą dokonać zakupu tego rodzaju napojów. Nacisk powinien być kładziony również na każdorazowe sprawdzanie dowodu osobistego młodych klientów w razie próby zakupu alkoholu lub papierosów.

- ✓ Rekomenduje się zaszczepienie wśród uczniów zdrowego stylu życia, poprzez organizowanie konkursów sportowych, obozów sportowych oraz ciekawych zajęć WF. Dodatkowo, poleca się rozmieszczenie w szkołach plakatów o tematyce zdrowego stylu życia i korzyści z nim związanych.

- ✓ Rekomenduje się obserwacje młodzieży w szkole, w celu zidentyfikowania problemu **zażywania substancji psychoaktywnych**. Pomimo, że do zażywania narkotyków i dopalaczy przyznało się jedynie dwóch chłopców (3,45%) oraz jedna dziewczynka (1,49%) poleca się organizowanie warsztatów dla kadry pracowniczej szkoły – przede wszystkim na temat tego, jak wykrywać objawy stosowania substancji psychoaktywnych. W tym celu, warto zajrzeć na stronę Krajowego Biura do Spraw Przeciwdziałania Narkomani, gdzie możemy znaleźć przykłady objawów, które mogą wskazywać na odurzenie narkotykowe wśród dzieci i młodzieży.

- ✓ 43,10% chłopców oraz 29,85% dziewczynek, przyznaje, że doświadczyło kiedykolwiek **przemocy** ze strony innych osób. Najczęściej osoby, które stosowały przemoc wobec młodych mieszkańców gminy to **koledzy ze szkoły** (48,00% chłopców, 30,00% dziewczynek). Rekomenduje się dostarczenie uczniom informacji, dotyczących tego, gdzie mogą szukać pomocy, gdy doświadczą przemocy oraz zaangażowanie nauczycieli, pedagogów i wychowawców klas by organizowali warsztaty profilaktyczne dotyczące przemocy rówieśniczej w szkole.
- ✓ Rekomenduje się skorzystanie z kwestionariusza **oceny ryzyka występowania przemocy** wobec dziecka oraz propozycja algorytmu postępowania w przypadku podejrzenia przemocy w rodzinie wobec dziecka. Powinno się go rozpowszechnić wśród pracowników oświaty oraz tych, którzy pracują bezpośrednio z dziećmi.
- ✓ Uczniowie, często w ankiecie wymieniają, że atrakcyjną formą działań profilaktycznych byłyby dla nich **zajęcia warsztatowe z psychologiem, pedagogiem lub innym specjalistą** (18,97% chłopców, 31,34% dziewczynek). Takie spotkania mają na celu uświadomienie dzieci i młodzieży o tym, jakie zachowania są aktem przemocy i jakie niosą za sobą konsekwencje psychiczne oraz fizyczne, a także jakie konsekwencje niosą za sobą uzależnienia np. od narkotyków i alkoholu. Młodzi respondenci wskazywali również na **pogadanki z wychowawcą** (50,00% chłopców, 37,31% dziewczynek) warto zatem zwrócić na ten fakt uwagę, i zaangażować wychowawców klas w prowadzenie lekcji profilaktycznych.

VII. ANALIZA SWOT ORAZ DANE PROSPEKTYWNE

1. Analiza SWOT

Głównym narzędziem oceny uwarunkowań jest analiza SWOT. Jest to metoda służąca do badania otoczenia organizacji oraz analizy jej wnętrza. Analiza SWOT oparta jest na prostym schemacie klasyfikacyjnym, w którym czynniki wpływające dzielimy na:

1. wewnętrzne pozytywne – mocne strony (Strengths),
2. wewnętrzne negatywne – słabe strony (Weeknesses),
3. zewnętrzne pozytywne – szanse (Opportunities),
4. zewnętrzne negatywne – zagrożenia (Threats).

Ocena potencjału w aspekcie słabych i mocnych stron pozwala na określenie siły i słabości gminy w zakresie pomocy społecznej. Silny potencjał to baza umożliwiająca budowanie strategii, słabości to problemy i ograniczenia do pokonania. Zagrożenia to ostrzeżenie przed niepożądanym rozwojem warunków zewnętrznych, szanse to wsparcie i inspiracje dla lokalnej polityki społecznej.

POMOC SPOŁECZNA

Mocne strony	Słabe strony
– profesjonalna i wykwalifikowana kadra – świadomość występujących problemów – właściwe określanie priorytetów, kierunków i działań polityki społecznej w gminie – świadomość potrzeby współpracy władz samorządowych i sektora NGO – przygotowanie a następnie realizacja programów oraz działań w zakresie polityki społecznej – szeroka oferta pomocy i wsparcia dla osób dotkniętych problemem społecznym – zapewniony dostęp do edukacji, kultury – zapewniony dostęp do świadczeń pomocy społecznej i usług opiekuńczych na terenie gminy – odpowiednie walory przyrodnicze i krajobrazowe, umożliwiające rozwój bazy turystycznej	– niewystarczająca baza lecznictwa odwykowego – brak miejsc pobytu dla ofiar przemocy – brak organizacji pozarządowych zajmujących się osobami uzależnionymi – limitowane środki finansowe na realizację działań w zakresie polityki społecznej – brak wyrazistych liderów społecznych – coraz szybszy proces starzenia się społeczeństwa – niższe niż średnia krajowa dochody mieszkańców, przedsiębiorstw i samorządu – osłabienie więzi społecznych – bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów – brak terenów pod inwestycje i nieruchomości, brak stref przemysłowych – brak bazy turystycznej pomimo dużych walorów krajobrazowo – turystycznych gminy

– dysponowanie stałymi zasobami finansowymi, skierowanymi na działania profilaktyczne i rozwiązywanie problemów alkoholowych – stała współpraca z policją, sądem, kuratorami	– brak średnich i dużych firm, będących potencjalnym miejscem zatrudnienia
Szanse	**Zagrożenia**
– możliwość pozyskania środków z funduszy unijnych oraz innych środków zewnętrznych – dalszy rozwój infrastruktury odpowiadającej zmieniającym się potrzebom społecznym – właściwe wykorzystanie walorów przyrodniczo – krajobrazowych dla rozwoju turystyki i agroturystyki – zwiększające się zapotrzebowanie na pracowników produkcyjnych – wzrost płacy minimalnej	– kierowanie coraz większej liczby zadań władzom samorządowym w nieproporcjonalnej wielkości, w stosunku do wysokości przekazywanych zasobów finansowych, – dalsza bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów – postępujące w dalszym ciągu zmiany modelu życia – rozbijanie więzi rodzinnych i społecznych – niesprzyjające tendencje w masowej kulturze, marginalizujące problemy ludzi niezaradnych, ubogich , starych, niepełnosprawnych , chorych

2. Dane prospektywne (określenie podstaw wizji Strategii)

W przeprowadzonych ankietach reprezentanci społeczności lokalnej określili w sposób szczegółowy oczekiwania realizacyjne w zakresie poszczególnych obszarów.

POMOC SPOŁECZNA

1. Zwiększenie liczebności kadry, z uwzględnieniem pojawiających się potrzeb, zapewniające skuteczność podejmowanych inicjatyw.
2. Zapewnienie pracownikom dostępu do kursów z zakresu nowoczesnych technik walki z patologiami społecznymi.
3. Upowszechnianie informacji o prawach, możliwościach, a także oferowanych formach pomocy dedykowanych osobom niepełnosprawnym.
4. Znoszenie barier architektonicznych na terenie Gminy.
5. Ułatwienie dostępu osób niepełnosprawnych do usług opieki medycznej, zabiegów rehabilitacyjnych.
6. Systematyczne prowadzenie akcji edukacyjno-informacyjnych, których celem jest zwiększenie świadomości dotyczącej różnych form przemocy.
7. Zwalczanie przemocy w rodzinie, przez zaspokojenie jej podstawowych potrzeb (udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej, świadczenia rodzinne, świadczenie pracy socjalnej).
8. Realizacja procesu szybkiej interwencji kryzysowej w sytuacji wystąpienia problemu przemocy w rodzinie.
9. Systematyczne kierowanie sprawców przemocy do programów pomocowych.
10. Przygotowanie oferty wsparcia i działań pozwalających na rozwijanie społecznej świadomości dotyczącej problemu przemocy, alkoholizmu i innych patologii społecznych.

PROFILAKTYKA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII

1. Rozwój systemu pracy socjalnej, przez podejmowanie wspólnych inicjatyw między poszczególnymi instytucjami i podmiotami, na rzecz przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu.

2. Przygotowanie i poprawa form pracy z uzależnionymi, w celu zwiększenia stopnia motywacji do podjęcia leczenia odwykowego.
3. Budowanie warunków umożliwiających zmianę zachowań mieszkańców Gminy wobec uzależnień.
4. Przygotowanie i realizacja szkolnych programów profilaktycznych, służące zmianie postaw i zachowań dzieci i młodzieży wobec uzależnień.
5. Promocja zdrowego stylu życia

EDUKACJA PUBLICZNA, KULTURA, SAMOORGANIZACJA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

1. Diagnoza zainteresowań oraz potrzeb zgłaszanych przez osoby starsze, niepełnosprawne, zagrożone wykluczeniem społecznym.
2. Poszerzenie oferty zajęć sektora organizacji pozarządowych, klubów sportowych, bibliotek oraz ośrodków kultury, dostosowanej do potrzeb osób starszych, niepełnosprawnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.
3. Pozyskiwanie środków finansowych na przygotowanie projektów związanych z potrzebami osób starszych, niepełnosprawnych, zagrożonych wykluczeniem społecznym.
4. Opracowanie i wdrożenie kompleksowych projektów dotyczących udziału osób starszych niepełnosprawnych i zagrożonych wykluczeniem w życiu społecznym.
5. Organizacja imprez z udziałem osób starszych, niepełnosprawnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.

VIII. CELE GŁÓWNE STRATEGII, CELE SZCZEGÓŁOWE I ICH REALIZACJA

1. Cele główne strategii.

W niniejszej Strategii wizję sformułowano w następujmy sposób:

Gmina Krzęcin, jako miejsce przyjazne i otwarte dla mieszkańców, które:
- zapewnia profesjonalną pomoc społeczną, efektywnie rozwiązującą problemy socjalne oraz bytowe mieszkańców, wspiera osoby potrzebujące pomocy i sprzyja ich rozwojowi;
- umożliwia i sprzyja integracji społeczności lokalnej (zwłaszcza integracji seniorów), ze szczególnym uwzględnieniem przeciwdziałania ubóstwu i marginalizacji społecznej;
- prowadzi aktywną i efektywną politykę zdrowotną.

Wobec przedstawionej wizji, jak również mając na względzie przedstawioną Diagnozę, a także kontynuację części dotychczasowych działań, cel główny niniejszej Strategii należy sformułować w następujący sposób:

Gmina Krzęcin – bezpieczna, spokojna, przyjazna i otwarta dla mieszkańców, zapewniająca wysoki standard życia.

Mając na względzie zasadność zapewnienia ciągłości działań oraz spójności prowadzonej polityki, zwłaszcza w obszarze społecznym, zdecydowano o podtrzymaniu dotychczas wytyczonych kierunków strategicznych (zmodyfikowanych), z uwzględnieniem bieżących zmian. W konsekwencji określono następujące Cele Strategiczne:

I. **Rozwój systemu wsparcia rodziny ze szczególnym uwzględnieniem rodzin dysfunkcyjnych.**

II. **Aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.**

III. **Świadome, aktywne i zdrowe społeczeństwo.**

2. Cele operacyjne i ich realizacja

Cel Strategiczny nr I **Rozwój systemu wsparcia rodziny ze szczególnym uwzględnieniem rodzin dysfunkcyjnych**		
Cele operacyjne:	**Kierunki działania:**	**Wykonawcy – realizacja:**
1. Usprawnienie systemu zapobiegania kryzysom w rodzinie i wspierania rodzin **2. Zapobieganie i zwalczanie przemocy w rodzinie** **3. Wspieranie rodzin wielodzietnych** **4. Wspieranie dzieci i młodzieży utalentowanej z rodzin zagrożonych wykluczeniem.** **5. Edukacja środowisk zaangażowanych w pomoc i integrację społeczną**	→ Realizacja programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie → Poszerzenie oferty poradnictwa specjalistycznego dla rodzin – zatrudnienie psychologa → Usprawnienie współpracy pomiędzy instytucjami zajmującymi się polityką społeczną i socjalną → Wspieranie osób i rodzin w rozwiązywaniu sytuacji kryzysowych i problemu przemocy → Edukacja rodziców i dzieci w zakresie przeciwdziałania agresji → Organizowanie zajęć pozalekcyjnych oraz zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży → Organizowanie wypoczynku dla dzieci szczególnie z rodzin ubogich i dysfunkcyjnych → Organizowanie dokształcania dla dzieci szczególnie zdolnych z rodzin ubogich → Organizowanie dokształcania dla dzieci mających problemy z nauką → Opracowanie programu zajęć dodatkowych dla dzieci szczególnie zdolnych → Poszerzenie oferty poradnictwa rodzinnego i psychologicznego	Za realizację wszystkich działań odpowiadają: Wójt GOPS Zespół Interdyscyplinarny

	→ Wdrażanie programów edukacyjnych dla rodzin z problemami wychowawczymi → Podnoszenie kwalifikacji osób zajmujących się pomocą i integracją społeczną → Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, → Praca socjalna i wsparcie finansowe rodzin wielodzietnych → Podniesienie skuteczności interwencji w przypadku konfliktów rodzinnych	
Finansowanie – źródła własne oraz ew. środki zewnętrzne pozyskane przez podmioty realizujące działania		
Cel Strategiczny nr II **Aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym**		
Cele operacyjne:	**Kierunki działania:**	**Wykonawcy – realizacja:**
1. Aktywizacja osób bezrobotnych, ze szczególnym uwzględnieniem osób długotrwale bezrobotnych **2. Aktywizacja osób niepełnosprawnych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym**	→ Szkolenia i warsztaty aktywizacyjne dla osób bezrobotnych, niepełnosprawnych oraz seniorów. → Współpraca i wspólne działania instytucji wspierających osoby bezrobotne. → Minimalizowanie skutków długotrwałego bezrobocia → Wsparcie osób ubogich w zakresie mieszkalnictwa socjalnego → Przyznanie świadczeń finansowych → Utworzenie Domu Dziennego Pobytu dla osób starszych i niepełnosprawnych	Za realizację wszystkich działań odpowiadają: Wójt GOPS

3. Aktywizacja i pomoc seniorom **4. Wsparcie osób ubogich** **5. Przeciwdziałanie zjawisku dziedziczenia bezrobocia w rodzinach objętych pomocą społeczną** **6. Zminimalizowanie niekorzystnych zjawisk społecznych**	→ Realizacja programu dożywiania dzieci i młodzieży → Praca socjalna z rodzinami dotkniętymi i zagrożonymi ubóstwem → Pozyskanie asystenta rodziny → Organizowanie i finansowanie wypoczynku letniego i zimowego → Organizowanie imprez rekreacyjno-integrujących dla mieszkańców gminy → Poradnictwo rodzinne i specjalistyczne: psychologiczne, prawne → Wdrażanie programów profilaktycznych → Podwyższenie świadomości rodziców i dzieci na temat skutków uzależnień → Prowadzenie kontroli w punktach sprzedaży alkoholu → Prowadzenie działań profilaktycznych i terapeutycznych dla dzieci i dorosłych	
Finansowanie – źródła własne oraz ew. środki zewnętrzne pozyskane przez podmioty realizujące działania		
Cel Strategiczny nr III **Świadome, aktywne i zdrowe społeczeństwo**		
Cele operacyjne:	**Kierunki działania:**	**Wykonawcy – realizacja:**
1. Promocja idei wolontariatu, jako wsparcie dla systemu pomocy społecznej	→ Pobudzanie oddolnych inicjatyw → Pozyskiwanie lokalnych liderów działających na rzecz rozwoju lokalnej społeczności → Organizacja różnego rodzaju imprez integracyjnych	Za realizację wszystkich

2. **Promocja społeczeństwa obywatelskiego** 3. **Rozwój inicjatyw aktywizujących życie lokalnej społeczności** 4. **Wsparcie i aktywizacja osób starszych, przewlekle chorych i niepełnosprawnych** 5. **Ograniczenie problemu uzależnień** 6. **Upowszechnianie kultury zdrowego stylu życia.** 7. **Wzrost wiedzy i świadomości ekologicznej.**	→ Poszerzenie oferty życia społeczno-kulturalnego w gminie → Wspieranie istniejących oraz nowopowstających organizacji społecznych i pozarządowych → Tworzenie projektów i programów promujących i wzmacniających wolontariat → Promowanie aktywności społecznej osób starszych i niepełnosprawnych → Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych → Likwidacja barier architektonicznych → Prowadzenie kampanii mającej na celu podniesienie świadomości o zagrożeniach wynikających z uzależnień → Świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych dla osób chorych i niepełnosprawnych → Promocja modelu zdrowego stylu życia → Organizacja zajęć sportowo-rekreacyjnych → Podnoszenie znaczenia problemu otyłości oraz wad postawy u dzieci i młodzieży → Promowanie prowadzenia profilaktyki zdrowotnej (m.in. w zakresie wykrywania chorób	działań odpowiadają: Wójt GOPS Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

	nowotworowych, realizacji obowiązku szczepień)	
Finansowanie – źródła własne oraz ew. środki zewnętrzne pozyskane przez podmioty realizujące działania		

IX. PROGNOZA ZMIAN W ZAKRESIE OBJĘTYM STRATEGIĄ

Przewidywane efekty działań podjętych w ramach realizacji Strategii obejmują przede wszystkim:

- wzrost aktywności mieszkańców (zarówno w sferze społecznej, jak i gospodarczej);
- wzrost aktywności instytucji pomocowych, powiązany z wzrostem zaufania do tychże instytucji;
- zmniejszenie ilości oraz ogólnej skali problemów społecznych.

Prognozowane zmiany Gmina osiągnie poprzez współpracę wszystkich osób, stowarzyszeń oraz instytucji i organizacji pozarządowych działających w obszarze pomocy społecznej.

Szczegółową prognozę zmian zawiera poniższa tabela.

Problem społeczny	**Prognoza zmian**
Bezrobocie	– spadek liczby osób bezrobotnych, – aktywizacja osób bezrobotnych zagrożonych wykluczeniem społecznym, – zwiększenie szans osób bezrobotnych na znalezienie zatrudnienia poprzez odpowiednie dostosowanie ich kwalifikacji do wymagań rynku pracy, – wzmocnienie kompetencji i potencjału osób, które ubiegają się o zatrudnienie,
Niepełnosprawność	– poprawa jakości i dostępności podstawowej opieki zdrowotnej. – powstawanie kolejnych organizacji pozarządowych na rzecz osób niepełnosprawnych, – podniesienie jakości życia osób niepełnosprawnych poprzez likwidację barier architektonicznych i psychologicznych w miejscach publicznych, – wzrost zaangażowania osób niepełnosprawnych w życie społeczne i zawodowe, – zwiększenie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,

Uzależnienia	– zmniejszenie liczby osób dotkniętych uzależnieniami, – łagodzenie skutków społecznych i zawodowych alkoholizmu, – rozwój sieci wspierającej osoby uzależnione i ich rodziny.
Ubóstwo	– poprawę warunków życia mieszkańców, – zapewnienie odpowiednich warunków bytowych osobom i rodzinom potrzebującym,
Przemoc w rodzinie	– zmniejszenia zjawiska przemocy w rodzinie poprzez budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, – zwiększenie dostępności do specjalistycznej pomocy psychologicznej dla rodzin dotkniętych przemocą, – ochrona ofiar przemocy, – prowadzenie specjalistycznych terapii dla sprawców przemocy, – rozwój społecznej świadomości na temat zjawiska przemocy w rodzinie.
Osoby starsze	– poprawa jakości i dostępności podstawowej opieki zdrowotnej. – wzrost aktywności osób starszych poprzez zapewnienie im dostępu do rekreacji, kultury i wypoczynku, – powstawanie środowiskowych form opieki dla osób starszych, w tym tworzenie domów pomocy społecznej,

X. SYSTEM ZARZĄDZANIA I AKTUALIZACJI STRATEGII.

Istotnym wymogiem stawianym wszystkim dokumentom strategicznym jest wewnętrzny system zarządzania realizacją, określający organizację, zasady i sposoby wdrażania, monitorowania oraz ewaluacji. Nie stworzenie tego systemu powoduje, że strategia staje się bardzo szybko dokumentem „martwym".

PODMIOTY ZARZĄDZAJĄCE REALIZACJĄ STRATEGII

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krzęcin zawiera cele i zadania, które stanowią wyzwanie dla społeczności lokalnej oraz gminnych instytucji publicznych i niepublicznych działających w sferze polityki społecznej. W związku z tym wdrażanie Strategii wymaga ścisłej koordynacji i współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami, a efektywność procesu będzie zależała w głównej mierze od podmiotów zarządzających realizacją:

a) Wójt – wykonuje uchwały Rady Gminy ; odpowiedzialny za bieżące wdrażanie Strategii;

b) Rada Gminy – organ stanowiący; uchwala budżet; pełni nadzór nad realizacją Strategii;

c) GOPS – jednostka organizacyjna, odpowiedzialna za koordynowanie realizacji Strategii.

INSTRUMENTY REALIZACJI STRATEGII

Wśród szeregu instrumentów służących realizacji Strategii, należy wymienić instrumenty finansowe, administracyjno-prawne, z zakresu promocji i marketingu, monitoringu, a także narzędzia służące aktualizacji Strategii.

Głównym instrumentem finansowym służącym realizacji zadań gminy jest jej budżet, gwarantujący samodzielność finansową samorządu, uchwalany w formie uchwały budżetowej na dany rok budżetowy, stanowi roczny plan dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów gminy. Możliwość realizacji zadań jest uwarunkowana w głównej mierze zakresem i charakterem dochodów budżetowych.

Wdrażając Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gmina Krzęcin będzie musiała oprzeć się o dostępne programy pomocowe, a także prowadzić racjonalną współpracę finansową z organizacjami pozarządowymi, kościelnymi oraz sektorem przedsiębiorców. W tym sensie niezmiernie ważna będzie akcja informacyjno-promocyjna na temat Strategii

i procesów integracji społecznej, wykorzystująca Internet (głównie BIP), prasę lokalną, a także promocję i reklamę bezpośrednią (na przykład zapraszanie do udziału w przedsięwzięciach samorządowych podmiotów mogących być partnerami w realizacji poszczególnych zadań).

MONITORING I OCENA WDRAŻANIA STRATEGII

Monitoring jest to stała i ciągła obserwacja ilościowych oraz jakościowych zmian pewnych wielkości, mająca na celu zapewnienie informacji zwrotnych na temat skuteczności i efektywności wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, a także jego ocenę i zmianę (tam, gdzie jest to konieczne). Monitoring służy badaniu i ocenie sposobu oraz efektywności dochodzenia do wyznaczonych celów i zadań, a także poziomu ich osiągania.

Dane na temat realizacji Strategii przyjmą formę dodatkowej informacji, zawartej i przedstawianej łącznie ze sprawozdaniem rocznym z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z uwzględnieniem realizacji celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań.

Wskaźniki realizacji działań :

→ liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego psychologicznego i prawnego
→ liczba osób objętych działaniami w zakresie sytuacji kryzysowych i problemu przemocy domowej
→ liczba uczestników działań edukacyjnych z zakresu przeciwdziałania agresji
→ liczba dzieci uczestniczących w zorganizowanym wypoczynku
→ liczba dzieci uczestniczących w zajęciach dodatkowych
→ liczba programów edukacyjnych dla rodzin z problemami wychowawczymi
→ liczba szkoleń pracowników zajmujących się pomocą i integracja społeczną
→ liczba rodzin z dziećmi objętych wsparciem ośrodka pomocy społecznej
→ liczba szkoleń i warsztatów dla osób bezrobotnych, niepełnosprawnych oraz seniorów
→ liczba osób bezrobotnych
→ liczba mieszkań komunalnych i socjalnych
→ liczba osób korzystających ze świadczeń finansowych
→ liczba placówek wsparcia dziennego

→ liczba dzieci i młodzieży korzystających z programu dożywiania

→ liczba asystentów rodziny

→ liczba zorganizowanych imprez rekreacyjno-integrujących

→ liczba wdrożonych programów profilaktycznych

→ liczba przeprowadzonych kontroli w punktach sprzedaży alkoholu

→ liczba istniejących lokalnych organizacji

→ liczba wolontariuszy

→ liczba działających lokalnych klubów seniora

→ liczba miejsc z wykonaną likwidacją barier architektonicznych

→ liczba osób korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych

→ liczba imprez sportowo-rekreacyjnych dla mieszkańców

→ liczba kampanii promujących profilaktykę zdrowotną

AKTUALIZACJA STRATEGII

Przeglądy aktualizacyjne Strategii będą odbywały się co roku, wraz z analizą informacji dodatkowej do raportów GOPS. W przypadku wystąpienia konieczności aktualizacji Strategii, każdorazowo będzie to cykl prac analogicznych do procesu tworzenia gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Prace te poprzedzone będą analizą zmian następujących w otoczeniu społeczno-gospodarczym (np. nowe uregulowania prawne, nowe możliwości pozyskiwania zewnętrznych środków pomocowych) oraz oceną postępów w realizacji Strategii, w tym poziomu zadowolenia lokalnej społeczności z podjętych działań w sferze polityki społecznej. Następnie na warsztatach ze społecznością, na podstawie zebranych materiałów (dane statystyczne, ankiety, sondaże opinii publicznej) i wyników monitoringu Strategii, zostaną opracowane poszczególne elementy strategii, które wymagają aktualizacji, a także dokonana zostanie weryfikacja poszczególnych celów strategicznych, operacyjnych oraz zadań realizacyjnych.